

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : 55016929.010.06.02-106

09.01.2013-000763

Konu: Hayvan Hastalıkları ile Mücadele ve
Hayvan Hareketleri Kontrolü

GENELGE
2013/04

Gelişen ve değişen dünyada insanoğlunun geçmişten günümüze önemli ve değişmez sorunlarının başında güvenilir ve yeterli gıdaya erişim gelmektedir. İnsan sağlığı, gıda güvenilirliği ve sürdürülebilir gıda güvenliği ancak hayvan sağlığının güvence altına alındığı bir ortamda temin edilebilir. Dünya nüfusundaki hızlı artış sonucu her geçen gün güvenli ve yeterli gıdanın temini zorlaşmaktadır.

Hayvansal ürünlerin insan beslenmesindeki tartışılmaz gereksinimi hayvan sağlığının önemini artırmaktadır. Hayvan sağlığı tesis edilemediğinde hayvan hastalıkları nedeni ile hayvancılık sektöründe ciddi verim kayıpları oluşmakta, insan sağlığı olumsuz etkilenmekte, önemli bir potansiyeli olan hayvan ve hayvansal ürünlerin ihracat imkanları kaybolmaktadır.

İnsanlarda görülen hastalıkların büyük bir kısmının hayvanlardan kaynaklandığı düşünüldüğünde, hayvan sağlığının küresel sağlık açısından önemli olduğunu söylemek, buradan hareketle insan sağlığının hayvan sağlığına bağlı olduğu sonucunu çıkarmak son derece yerinde olacaktır. İşte bu nedenle bugün Dünyada "Tek Sağlık Konsepti" nin önemi her zeminde bilimsel otoritelerce gündeme getirilmektedir. Tek Sağlık, sağlıklı insan için sağlıklı hayvanın gerekliliği üzerine şekillenmekte, yüksek kalitedeki hayvan sağlığının insan sağlığı ve refahı üzerine olumlu etkileri vurgulanmaktadır. Tek Sağlık Konsepti'nde başarının elde edilmesi için hayvan sağlığı ve refahı, gıda güvenliği ve halk sağlığı konularında veteriner hekimlere önemli sorumluluklar düşmektedir.

Her yönüyle stratejik bir sektör olan hayvancılığa Bakanlığımızca gereken önem verilerek, hayvan hastalıklarının kontrol altına alınabilmesi, eradikasyonunun sağlanması amacıyla Türkiye'de Şap Hastalığının Kontrolü Projesi Faz II, Oral Aşılama ile Kuduz Hastalığının Kontrol ve Eradikasyonu Projesi, Konjunktival Aşı İle Brusellanın Kontrol ve Eradikasyonu Projesi gibi ulusal ve uluslararası birçok proje yürütülmektedir. Hayvan hastalıkları ile mücadele yanında, hayvanların kayıt altına alınması, halk sağlığı ve hayvan refahının sağlanması, hastalıkların teşhis ve tedavi hizmetleri ile sağlıklı hayvansal ürün elde edilmesine yönelik çalışmalar da gerçekleştirilmektedir.

Hayvan hastalıkları ile mücadele amacı ile 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve söz konusu Kanun çerçevesinde yayımlanmış Yönetmeliklerde hayvan hastalıklarının bildirim sistemi ve kontrol tedbirleri, hastalıkların izlenmesi ve ortadan kaldırılması, hayvanların tanımlanması ve hareketleri ile ilgili kurallar belirlenmiştir.

Bu çerçevede, hayvan sağlığını ve dolayısı ile halk sağlığını korumak için ihbarı mecburi hastalıklar ve diğer hastalıklarla mücadele kapsamında Bakanlıkça belirlenmiş 2013 yılı mücadele programı aşağıda belirtilmektedir.

A-GENEL PRENSİPLER

1. 22 Ocak 2011 tarih ve 27823 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelikte belirlenen **İhbarı Mecburi Hastalıklar Listesinde (EK-1)** yer alan hastalıklarla ilgili ihbarlar en hızlı şekilde ve titizlikle değerlendirilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 2. 5996 sayılı Kanun gereği belirlenmesi gereken tazminatlı hayvan hastalıklarına ilişkin hükümler Hayvan Hastalıklarında Tazminat Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Tazminatlı hastalıklara esas Yerel Kıymet Takdir Komisyonu 5996 sayılı Kanun'da belirlendiği gibi oluşturulacaktır. Tazminat ödenecek hayvanların kıymet takdirlerinin belirlenmesine dair esaslar Bakanlıkça belirlenecektir.**
3. 5996 sayılı Kanun gereği kurulan Yerel Kıymet Takdir Komisyonunda görev alacak Bakanlık temsilcisi resmi veteriner hekim olacaktır. Mahallin en büyük mülki amirinin belirleyeceği kişinin, hastalık nedeniyle kurulmuş olan hayvan sağlık zabıtası komisyonu üyelerinden birinin olması Bakanlığımızca uygun görülmektedir. Hayvan sahibinin seçeceği bilirkişi ile ilgili olarak, il/ilçe müdürlükleri bölgelerinde kurulu hayvancılıkla ilgili tüm sivil toplum örgütlerinden söz konusu komisyonda görev almak üzere temsilci bildirmelerini isteyecek, üye listesi oluşturacak ve liste hayvan sahibine temsilcisini seçmek üzere tebliğ edilecektir. Komisyon mahallin en büyük mülki amirinin onayı ile kurulacaktır.
4. Kurumlar arasında etkin koordinasyon ve işbirliği içerisinde hayvan sağlığını korumak, salgın ve bulaşıcı hayvan hastalıkları ile mücadele etmek, ülke içindeki hayvan hareketleri ile hayvan ve hayvansal ürünlerin sevkine dair tedbirleri almak ve uygulamak üzere Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları ile Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmelik kapsamında hayvan sağlık zabıtası komisyonları kurulacaktır.
5. Hayvan hastalıklarının tespiti amacıyla yapılan sağlık taramaları aksatılmadan ve hassasiyetle sürdürülecektir. Şüpheli hayvan ölümlerinin duyulması veya sebebi belirlenemeyen hayvan hastalıklarının çıkması halinde erken uyarı ve erken müdahale prensiplerinin uygulanması için il müdürlüklerince; Bakanlığımız Enstitüsü Müdürlüklerinden derhal uzman talebinde bulunulacak, durum gecikmeksizin Bakanlığa bildirilecektir.
- 6. İhbarı zorunlu hastalıkların mihrak takibi ve epidemiyolojik araştırması Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından koordine edilecektir.**
7. Epidemiyolojik değerlendirmelerin daha sağlıklı yapılabilmesi için hastalık mihraklarında, hastalığın bulaşma yolu ve şekli (filyasyon) gerçek anlamda anlaşılincaya kadar çalışmalar sürdürülerek, bulaş kaynağı tespit edilecek ve gerekli önlemler alınacaktır.
8. Hayvan satış yerlerinin denetim ve kontrolleri aksatılmadan yürütülecektir.
9. Hayvan hastalıklarıyla mücadele ve hastalıkların izlenmesi çalışmalarında önemli zincirlerden biri de kesim yerleri ve buralarda yapılan kontrollerdir. Kesim yerlerinde mutlak surette resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimler tarafından, kesim öncesi (antemortem) ve kesim sonrası (postmortem) muayeneler yapılacaktır.
10. Zoonoz bir hastalık çıkması durumunda aynı gün İl Sağlık Müdürlükleri/İlçe Sağlık Grup Başkanlıklarına bildirimde bulunularak gerekli işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır. Zoonoz hastalıklarla mücadele konusunda Sağlık Bakanlığı taşra teşkilatı ve yerel yönetimlerle değerlendirme ve koordineli çalışma toplantıları yapılacaktır. Alınan müşterek kararlar Bakanlığa bildirilecektir.
11. Hastalık mihraklarında alınacak karantina tedbirlerinin yerine getirilmesinde Muhtarlık, Zabıta, Emniyet ve Jandarma teşkilatı ile işbirliği yapılacaktır.
12. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 4. maddesinin sekizinci fıkrasında "İl özel idareleri ve belediyeler, hayvan hastalıkları ile mücadele ve kontrollerde Bakanlığa yardımcı olmakla yükümlüdür" hükmü yer almaktadır. Söz konusu Kanun hükmü kapsamında hayvan hastalıkları ile mücadele çalışmaları için İl Özel İdareleri ve Belediyelerden bütçelerinde bu hususa yer vermeleri yazılı olarak istenecektir.
13. Hayvan hastalıkları ile mücadele çalışmaları genellikle köy bazında yapıldığından, hizmetler mesaiye bağlı kalınmaksızın uygun olan en erken saatte başlatılarak, o yerleşim merkezindeki tüm yetiştiricilere ulaşması sağlanacak, mükerrer görevlendirmeler azaltılacaktır.
14. Hastalık çıkışlarında ve aşı kampanya dönemlerinde planlanan hedeflere ulaşmak ve hastalıkla mücadeleyi olumsuz etkilememek için, mesai mevhumu gözetmeksizin çalışılacak,

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- görevli personele mesai konusunda İl/İlçe Müdürlüklerince gerekli kolaylık sağlanacaktır. **Mesai öncesi aşılama çalışmalarına gönderilen personelden, görev dönüşü Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü ve İlçe Müdürünün uygun görüşü ile mesaiye devamı beklenmeden idari izin verilebilecektir.**
15. İl Müdürlükleri, çalışma takviminin başlangıcında **İl Müdürünün başkanlığında**, konu ile ilgili tüm sorumluların katılımlarıyla toplantı düzenleyerek, aşılama programını kolaylaştırıcı ve hızlandırıcı tüm tedbirleri alacaktır.
 16. **Koyun ve Keçilerde tespit edilen tüm hastalıklar ile ilgili bildirimler Koyun-Keçi Kayıt Sistemine (KKKS) kayıt edilecektir.**
 17. Hastalık Çıkış ve Sönüş Bildirimleri İlçe Müdürlüğü tarafından hazırlanarak aynı gün içinde TÜRKVET/KKKS'ye işlenecek ve İl Müdürlüğüne gönderilecektir. İl Müdürlüğünce TÜRKVET/KKKS'de bulunan hastalık verileri kontrol edilip, çıkış ve sönüş bildirimleri İl Müdürlüğü bünyesinde muhafaza edilecektir. Söz konusu raporlar hastalık bazında dosyalanarak Genel Müdürlüğümüze takip eden ayın ilk haftası toplu olarak gönderilecektir. Hastalık çıkışı ile sönüşününün sistem üzerinden yapılmasını takiben mucadele@tarim.gov.tr adresine elektronik posta ile bildirilecektir. Ziyaret kayıtları sürekli kontrol edilecek, boş veya hatalı kayıtlar düzeltilecek ve kayıtların güncel tutulması sağlanacaktır. TÜRKVET/KKKS'ye kaydı yapılmamış olan hastalıklar için sorumlular hakkında yasal işlem yapılacaktır. Hastalık çıkış ve sönüş bildirimlerinin düzenlenmesi ile TÜRKVET/KKKS kayıtlarında geçerli olan esaslar **(EK-2a)** da, hastalık bildirimleri ve TÜRKVET/KKKS kayıtlarında epidemiyolojik tanımlamalar **(EK-2b)** de verilmektedir. TÜRKVET/KKKS üzerinde hastalık bildirimleri yapılması hakkında detaylı kılavuz **(EK-3/1, EK-3/2, EK-3/3, EK-3/4, EK-3/5, EK-3/6, EK-3/7)** de yer almaktadır.
 18. Bakanlığımız Enstitü Müdürlükleri tarafından gönderilen laboratuvar sonuç raporunda antikor pozitiflik tespit edilmesi durumunda hastalık çıkışı yapılmayacaktır.
 19. Koruma ve Kontrol Uygulamaları Cetveli İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından takip eden ayın ilk haftası **TURKVET** üzerindeki **"HBS/KKGM Aylık Aşı Cetveli"** bölümünden girilecektir. Her İlçe Müdürlüğü kendi ilçesinin cetvelini ilgili bölüme kaydettikten sonra **"Raporlar/Bilgi Raporları/Kor. ve Kont. Uygulamaları Cetveli"** çıktısını alacak, imzalayarak İl Müdürlüğüne gönderecektir. İl Müdürlükleri merkez ilçe verilerini girecek, tüm ilçelerin giriş yaptığından emin olduktan sonra aynı raporu sistemden il toplamı olarak alacak, imzalayarak ilçe raporları ile birlikte dosyasında muhafaza edecektir. Koruma ve Kontrol Uygulama Cetvelleri evrak olarak Genel Müdürlüğe gönderilmeyecek, Genel Müdürlük tarafından sistem üzerinden kontrol edilecektir.
 20. Hayvancılık işletmelerinde görev yapan veteriner hekimlerin aşı uygulaması yapabilmesi için Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmelik ile Veteriner Ecza Depoları, Perakende Satış Yerleri (Veteriner Hekim Muayenehane, Poliklinik ve Hayvan Hastaneleri) ile Toptan Veteriner Tıbbi Ürün Temin Eden Hayvancılık İşletmelerinin İzin ve Denetimleri Talimatına ek olarak aşağıdaki hususları yerine getirilmelidir.
 - a) İşletme veteriner hekimleri uyguladıkları aşılama her ayın ilk haftasında Bakanlık İl/İlçe Müdürlüklerine bildirmelidir.
 - b) İşletme veteriner hekimleri uyguladıkları büyükbaş aşılama raporlarını TÜRKVET, küçükbaş aşılama raporlarını ise KKKS veri tabanına uygulamadan sonraki 10 gün içerisinde kayıt etmelidir.
 21. Bakanlık Enstitü Müdürlükleri, Şap Enstitüsü ve Özel Veteriner Teşhis Laboratuvarlarıncı teşhisi yapılan ihbarı mecburi hastalıklar, **mucadele@tarim.gov.tr** adresine elektronik posta ile bildirilecektir. Söz konusu raporların asılları hastalık bazında dosyalanıp Genel Müdürlüğümüze takip eden ayın ilk haftası posta ile gönderilecektir. Hastalığın çıktığı yerin İl/İlçe Müdürlüğüne ve Enstitü Müdürlüğüne elektronik posta veya faks ile bildirimden sonra raporun aslı posta ile gönderilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

22. Hayvanların Tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzu ve tutulan defterler İl Müdürlüklerince bastırılacak, Bakanlıktan talep edilmeyecektir. Hayvanların tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzlarının serbest veteriner hekimlere kıymetli evrak olarak bedeli mukabilinde verilmesi ve aşılama ve aşılamaların bu makbuza yazılması sağlanacaktır.
23. Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyon Kararları Bakanlığa gönderilmeyecek İl/İlçe Müdürlüklerinde muhafaza edilecektir.
24. Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadelede kullanılan alet ve malzemeler öncelikle İl ve İlçe Müdürlükleri imkânları ile tedarik edilecektir. Tedarik edilemeyecek ve zorunlu kullanılması gereken alet-malzeme ve veteriner sağlık ürünü talepleri sadece Genel Müdürlüğe yapılacak, istenen malzemelerin kargo ile gönderilmesinin istenip istenmediği bildirilecektir. **Genel Müdürlüğün tahsisi dışında Merkez İkmal Müdürlüğünden malzeme talep edilmeyecektir.**
25. Hastalıklar ile mücadelede kullanılmak üzere gönderilmiş olan makine, alet ve sarf malzemeleri hastalıkla mücadele amacı dışında kullanılmayacak olup makinelerin bakımları düzenli yapılacaktır. Tüm malzemeler bir depoda düzenli şekilde muhafaza edilecek, depo anahtarı ilgili personellerde bulunacaktır. Makine kullanımları ilgili tüm personele öğretilerek acil durumlarda sıkıntı oluşmasına izin verilmeyecektir.
26. **İl Müdürlükleri analog deri kalınlığını ölçen kumpasların doğru ölçüm yapabilmesi amacıyla kalibrasyonlarını yılda en az bir kez yapacaklardır.**
27. Bakanlık Enstitü Müdürlüklerinin sorumlu olduğu iller (**EK-4**) de belirtilmiştir. Hastalık takibi, aşılama ve aşılamalarda etkinlik kontrolü, sağlık taraması ve epidemiyolojik çalışma amacıyla enstitüler sorumlu olduğu illerde haberli veya habersiz olarak çalışma yapacaktır.
28. “Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarları Yönetmeliği” ne göre Bakanlıkça ruhsatlandırılmamış Veteriner Fakülteleri laboratuvarlarının hastalık bildirimleri sonrasında hastalık çıkışı yapılmayacak, ancak kordon ve karantina tedbirleri uygulanacaktır. Bu tedbirler, resmi veteriner hekimce alınan marazi maddeye istinaden, hastalık ile ilgili Ulusal Referans Laboratuvarca (URL) hastalık hakkında rapor verinceye kadar sürdürülecektir. Alınan tedbirler URL tarafından hastalığı teyidi durumunda hastalık sönüşüne kadar devam ettirilecek, teyit etmemesi durumunda ise sonlandırılacaktır.
29. TURKVET sistemi içerisinde geliştirilen Numune Takip Sistemi devreye girene kadar İl ve İlçe Müdürlükleri ile serbest veteriner hekimler enstitülere marazi madde gönderirken **Marazi Madde Gönderme Protokolü (EK-5)** nü dolduracaktır. Tazminatlı hastalıklarda test materyalleri mutlak surette İl/İlçe Müdürlükleri kanalı ile ilgili Enstitü Müdürlüğüne gönderilecektir.
30. Bakanlığımız İl/İlçe Müdürlükleri tarafından İhbari Mecburi Hastalıkların tespiti için gönderilen marazi madde ve örneklerden Bakanlık Enstitü Müdürlüklerince ücret alınmayacaktır.
31. Koruyucu aşılamaya çalışmaları tüm il ve ilçelerde Bakanlık tarafından **EK-6a’ da** belirtilen sürelerde yapılacaktır.
32. Veteriner biyolojik ürünler ile kulak küpesi, mikroçip gibi tanımlama hizmetleri için alınacak ücretler Bakanlık Makamı’ndan alınan 02.02.2012 tarih ve 230 sayılı “Hayvanların Tanımlanması İle Veteriner Biyolojik Ürünlerin Uygulama Ücretleri” Olur’u çerçevesinde alınacak ve söz konusu ücretler için uygulama sonunda “Hayvanların tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzu (**EK-6b**)” düzenlenecektir.
33. 2013 yılı için uygulanacak idari para cezaları **EK-35’de** belirtilmiştir. Aşılamanın istenen hedeflere ulaşmasının sağlanması ve yetiştiricilerin farkındalığının artırılması için İl/İlçe Müdürlüklerince eğitim faaliyetleri yanında, yetiştiricilere 5996 sayılı Kanunun ceza hükümleri de hatırlatılacaktır.
34. Balık yetiştiricileri ile sıkı bir işbirliği kurularak; hastalıklar, çiftliklerde alınması gereken koruyucu önlemler, aşı, ilaç, antiseptik ve dezenfektan kullanımı hakkında bilgi verilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- Balık aşıları da diğer aşılar gibi veteriner hekim ve yardımcı sağlık personeline uygulanacaktır.
35. Daha önceden mallein testi yapılmayan hayvanlara test yapılacak ve tek tırnaklı hayvan kimlik belgelerinin düzenlenmesine devam edilecektir. Söz konusu kimlik belgeleri hayvanların satılması veya sahip değiştirmesi durumunda yeni sahibi adına güncellenecektir.
36. “Safkan Arap ve İngiliz Atlarının Soy Kütüğüne Kayıtlarına Dair Yönetmelik” hükümlerine göre damızlık olarak kullanılacak aygır ve kısraklar için “**Damızlık Belgesi**” düzenlenmesinde (**EK-7a**)’ da yer alan hususlara dikkat edilecektir. Yurt dışından ithal edilerek damızlıkta kullanılmak istenen aygır ve kısraklar için, damızlık belgesi müracaat tarihinde, uluslararası referans laboratuvarında son 60 gün içerisinde gerçekleştirilmiş test sonuçlarına göre **Equine Viral Arteritis, Ruam, Durin ve Salmonella Abortus Equi** hastalıklarından menfi olduğu belgelenen hayvanlara sertifika tanzim edilecek, Türkiye’de yeniden test yaptırılması istenmeyecektir. Söz konusu hastalıkların tamamı yerine bir kısmına ait test sonuçları varsa, onlar kabul edilecek, diğerleri için ulusal laboratuvarında test yaptırılacak ve sonuçları menfi bulunanlara damızlık sertifikası tanzim edilecektir.
37. Yetiştiricilerin isteği üzerine faaliyette bulunan hayvancılık işletmelerine aşağıda belirlenmiş kamu sağlığı, hayvan sağlığı ve hayvan refahı açısından minimum standartları taşımaları halinde **EK-25 ’de** yer alan “Hayvancılık İşletmesi Faaliyet Belgesi” düzenlenecektir.
- İşletme TÜR VET bilgi sistemine kayıtlı olmalıdır.
 - Sığır, koyun ve keçi cinsi hayvanların tamamı küpelenecek TÜR KVET kayıt sisteminde kayıt altına alınmış olmalıdır.
 - İşletmede kullanılan içme ve kullanma suyu şebeke suyundan değil de kuyu, artezyen, kaynak suyu gibi bir su kaynağından getiriliyorsa su analiz raporu alınmalı ve bu analizler yılda bir kez tekrarlanmalıdır.
 - İşletme binası kontaminasyon riski taşımamalı, ahır zemini ve duvarlar kolay temizlenebilir olmalıdır.
 - İşletme binası yeterli aydınlatma ve havalandırmaya sahip olmalıdır.
 - Değişik hayvan türleri bir arada bulundurulmamalıdır.
38. Hayvan sağlığı çalışmalarında kullanılan kayıt defterlerinin (Klinik Muayene, Aşı Serum Sarf, Kuduz Müşahede, Kuduz Kayıt, Ruam Kayıt gibi) düzenli olarak tutulması sağlanacaktır. Defterler Bakanlıktan talep edilmeyecek, İl Müdürlükleri tarafından bastırılacaktır. TÜR KVET/KKKS veri tabanının tüm il/ilçe müdürlüklerimizce aktif olarak kullanılması gerektiğinden, söz konusu sisteme kaydedilen veriler için ayrıca kayıt defteri tutulmayacaktır. TÜR KVET/KKKS veri tabanına kayıt edilmesi gereken tüm veriler zamanında ve eksiksiz olarak işlenecektir. Kayıtların işlenmesinden ilgili personel, kontrolünden İl Müdürlüklerinde Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su ürünleri Şube Müdürü, İlçe Müdürlüklerinde ise İlçe Müdürü sorumludur.
39. İl/ilçe Müdürlükleri tarafından kimliklendirme ve kayıt altına alma faaliyetleri kapsamında, yetki devri yapılan kurum ya da kuruluşlarca küpeleme yapılan işletmeler başta olmak üzere, İl/ilçede bulunan bütün işletmelerin en az % 5’ ini kapsayacak şekilde risk analizi yöntemiyle işletme denetimleri gerçekleştirilecek, bu denetimlerin sonuçları dosyasında muhafaza edilecektir.
40. TÜR KVET/KKKS veri tabanlarında yer alan Bakanlığımızdan ruhsatlı hayvan pazar ve borsaları ile kesimhanelere ait bilgiler güncellenecektir. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlar alım, satım veya kesim amacıyla söz konusu işletmelere veri tabanından nakil işlemi gerçekleştirildikten sonra sevk edilecektir.
41. Yetiştiricilerimizin sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlarını naklederken, pazara götürürken, kesimhanede kestirirken veya Bakanlığımız desteklemeleri ile diğer hizmetlerinden yararlanırken mağdur olmamaları için hayvanlarını zamanında küpeletmeleri

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

ve hayvanlarına gerekli aşıları zamanında yaptırmaları konusunda mutlaka duyurular yapılmalıdır.

B-AŞILARIN TEMİNİ, UYGULAMALARI VE PROGRAMLI AŞILAMALAR

1. Bakanlığımız aşılama programı çerçevesinde brusella, şap, PPR ve kuduz hastalığına karşı mücadelede kullanılacak aşılar ücretsiz gönderilecektir.
2. Bakanlıkça ücretsiz gönderilen aşıların dışında İl ve İlçe Müdürlükleri her türlü aşı ihtiyaçlarını İl Müdürlüğü döner sermayelerince temin edecektir. Döner sermayeler vergi ve harçlar dışında, karları %10'dan fazla olmayacak şekilde aşı fiyatı tespit edeceklerdir. Ayrıca dernek, vakıf v.b. yerler için ilave yapılmayacaktır. Aşı uygulaması esnasında oluşacak zorunlu aşı kayıpları İl Müdürlüğü döner sermayelerince karşılanacaktır.
3. İl Müdürlükleri Hayvan Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Programı ve program dışındaki aşıları, doğrudan aşı üretimi yapan Enstitülerle irtibat sağlayarak temin edeceklerdir. Attenüe canlı aşılar ısıya karşı hassas olduğundan, bu aşılar Enstitülerden elden temin edilecek veya İl Müdürlüklerine soğuk zincir şartlarına uygun şekilde ulaştırılması temin edilecektir.
4. Aşılama sırasında kontaminasyon riskinin en az düzeye indirilmesi amacıyla gerek personel gerekse araçlar ile hastalıkların bulaşmasının engellenmesi için gerekli tedbirler alınacaktır. Aşı şişesinde bir uç, enjektörde ayrı bir uç kullanılmasına özen gösterilecektir. Yapılabildiği ölçüde her hayvan için tek kullanımlık enjektör veya ayrı uç kullanılacaktır.
5. Çiftlik hayvanlarından sığırlarda şap aşılaması ile kuduz aşılaması, koyun ve keçilere, koyun-keçi vebası aşısı ile şap aşısı hayvanların farklı uygulama bölgelerine, ayrı ayrı enjektör kullanılmak şartı ile aynı anda yapılabilir olduğu yapılan saha çalışmalarında ortaya konmuştur. Aynı anda yapılması durumunda bu aşıların kesinlikle birbirine karıştırılmaması ve aynı bölgeden yapılmamasına dikkat edilecektir.
6. Aşı uygulayan serbest veteriner hekimler uyguladıkları aşılarla ilgili olarak uygulama yapılan yetiştiricinin adı ve soyadı, ili, ilçesi, köyü, işletmesi, aşılama yapılan hayvanların kulak numaraları, yapılan aşının adı, seri no'su, üretim ve son kullanma tarihi ile uygulama tarihini kapsayan tüm bilgileri kayda geçirerek kaydın bir nüshasını hayvan sahibine, bir nüshasını da her ayın ilk haftasında İl/İlçe Müdürlüğüne teslim edeceklerdir.
7. 2013 yılı Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı henüz yayımlanmamış olmakla birlikte, Karar'da yer aldığı takdirde programlı aşılamalarda uygulayıcıların desteklenmesi işlemleri **EK-8 ve EK-9'** da yer alan hususlar kapsamında gerçekleştirilecektir. Kamuda çalışan veteriner hekimler, veteriner sağlık teknikeri/teknisyenleri ve hayvancılık işletmelerinde görevli sözleşmeli veteriner hekimler, söz konusu Karar ve Tebliğ kapsamında değildir.
8. Bakanlıkça programlanan aşılamalar resmi veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri/teknisyenleri tarafından gerçekleştirilir. İl/İlçe Müdürlüğünün personel ve iş durumu programlı aşılamaların gerçekleştirilmesi için yetersiz ise **Veteriner Hekim Odaları** ile **EK-8' de** belirtilen şartlar dikkate alınarak yapılacak protokol çerçevesinde programlı aşılamalar yaptırılabilir. Veteriner Hekim Odaları tarafından yapılan aşılamalar TURKVET/KKKS kayıt sistemine 10 gün içinde kaydedilecektir. Bu süre içerisinde sisteme kayıt edilmemiş aşı uygulamaları, uygulanmamış kabul edilecek, bu aşı uygulamalarına bağlı destekleme ödemesi ya da sevk raporu tanzimi gerçekleştirilmeyecektir.

C- DENETİM VE KONTROL

1. Ülkemiz süt sektörünün AB ülkelerine süt ve süt mamulleri ihracatı yapabilmesi için, 853/2004 EEC ve 854 EEC sayılı direktifler çerçevesinde hazırlanan **26/07/2012 tarihli 2012/21** sayılı Arı İşletmeler ve Onaylı Çiftlikler Genelgesine uygun olduğu belirlenen süt çiftlikleri, genelge kapsamında Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü ve Gıda ve Yem Şube Müdürlüğü tarafından yılda en az 2 (iki) kez denetlenecektir.
2. Kuluçkahane ve Damızlık işletmeleri hakkında yeni mevzuat çalışmaları sürdürülmekte olup, mevzuat yayımlanıncaya kadar, mevcut Kuluçkahane ve Damızlık İşletmeleri Yönetmeliği ve Uygulama Talimatı hükümlerine göre yeni kurulacak işletmelere sağlık sertifikası verilmesiyle ilgili işlemler hassasiyetle yürütülecek ve işletmelerin denetimi yapılacaktır.
3. Kuluçkahane ve Damızlık Kanatlı İşletmelerinin sağlık kontrollerinde faal kümes adedi dikkate alınacak ve sağlık sertifikası olmayan kümeden damızlık yumurta çıkışına izin verilmeyecektir.
4. Ticari etlik ve kanatlı hayvan çiftlikleri, süt çiftlikleri ve arı çiftlikleri 09.12.2005 tarih ve 2005/74 sayılı Genelge çerçevesinde kontrol edilecektir.
5. Genel Müdürlüğün 14.02.2006 tarih ve 3508-004198 sayılı 2006/10 No'lu Genelgesine göre ticari etlik ve yumurtacı kanatlı kümeslerinin en az %10'u risk değerlendirmesi ve basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenecek ve her yıl en az belirlenen sayıda denetlenecektir.
6. Kümes denetimleri sırasında kuş gribi hastalığına yönelik ticari işletmelerde **Kuş Gribi Survey El Kitabı** çerçevesinde tarama yapılacaktır.
7. İl Müdürlükleri programa aldıkları ve denetledikleri kümes sayılarını **(EK-10)** de yer alan "Kanatlı İşletmeleri Faaliyet Raporu ile her yıl **Temmuz ve Ocak aylarının 20'sine kadar** faaliyetlerini iki dönem halinde Genel Müdürlüğe bildireceklerdir.
8. Arı İşletmeleri ve Sığır İşletmeleri 09.12.2005 tarih ve 2005/74 sayılı Genelge çerçevesinde, işletmelerde bulundurulacak olan "Veteriner Hekimin İlaç, Tavsiye, Uygulama ve Teslim Belgesi, Hayvanlara Uygulanan Veteriner İlaçları İçin Kayıt Belgesi ile Hayvan ve Hayvansal Kökenli Gıda İmha Tutanağı kontrol edilecek ve görülen belgeler "Görüldü" yazılarak denetimi yapan veteriner hekim tarafından imzalanacaktır. Denetim yapılan arı işletmeleri ve sığır işletmeleri ile ilgili sonuçlar da "Arı İşletmeleri ve Temel Petek Üretim Yerleri Faaliyet Raporu" **(EK-11)** ve "Sığır İşletmelerinde İlaç Kullanımı Kontrolleri" **(EK-12)** de yer alan formlar kullanılarak Temmuz ve Ocak aylarının 20'sine kadar Genel Müdürlüğe bildirecektir.

Ç- EĞİTİM, YAYIM VE BİLGİLENDİRME

1. Hayvan sağlığı hizmetlerinin daha etkin ve verimli yürütülmesini sağlamak için mevzuat ve uygulamalar konusunda, İl Müdürlüklerince; resmi veteriner hekimlere, serbest veteriner hekimlere, belediye ve özel kesimhane veteriner hekimlerine, hayvan satış yeri yetkililerine, hayvan yetiştiricileri, kasap, celep ve hayvan taşımacılığı ile uğraşan kişilere yönelik eğitim çalışması yapılacaktır.
2. Jandarma ve Emniyet Teşkilatları ile ilgili diğer kuruluşlara belgesiz ve kaçak hayvan hareketleri konusunda eğitim verilecek, söz konusu kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve gerekli koordinasyon sağlanacaktır.
3. **Program kitapçığımızda yer alan hizmet içi eğitim programı hassasiyetle takip edilecek, sonuç raporları (EK-13) de yer alan formlar kullanılarak 2013 Temmuz ve**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2014 Ocak aylarının ilk haftası Genel Müdürlüğe gönderilecektir. Yapılan tüm eğitimler kayıt altına alınacak, verilen sertifika kopyaları ile katılımcı listeleri dosyalarak muhafaza edilecektir. İl Müdürlüklerinin bir sonraki yıl için eğitim talepleri Haziran ayı sonuna kadar eğitim konusu ile ilgili Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

4. Genel Müdürlüğümüzce hazırlanarak İl/ilçe Müdürlüklerimize yayım amaçlı gönderilen TV ve radyo spotlarının, afiş, broşür ve lifletlerin hedef kitleye ulaşmasında azami gayret sarf edilecektir. Eğitim ve yayım çalışmalarında görsel ve yazılı basından azami ölçüde yararlanılacaktır.
5. Eğitim ihtiyacı duyulması halinde, İl Müdürlüklerince talep edilmesi durumunda il genelindeki veteriner hekim ve veteriner sağlık teknisyenlerine mahallinde hizmet içi eğitim çalışması yapmak üzere Genel Müdürlükten veya Enstitü Müdürlüklerinden personel görevlendirilmesi yapılacaktır.
6. Bal arılarının zirai mücadele ilaçlarından en az etkilenmesini sağlamak amacıyla Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlükleri, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüklerinden alacakları bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele dönemlerine ait bilgileri illerinde konaklayan arıcılara aktaracaklardır.
7. Kanatlı İşletmelerinde yapılacak kontrollerle ilgili kümes işletmecilerine ve kümesten sorumlu veteriner hekimlere yönelik eğitim çalışmaları yapılacaktır.
8. İl Müdürlükleri ve Enstitü Müdürlüklerine gönderilen genelge, kitap, broşür gibi eğitim materyallerinin ilgili tüm personele duyurulması sağlanacak, eğitici filmlerin yerel televizyonlarda yayınlanması için çaba sarf edilecektir.
9. Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği ile Koyun ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği'nin uygulanmasına yönelik olarak hayvan yetiştiricileri, kasaplar, celepler, hayvan taşımacılığı ile uğraşan kişiler, kesimhane sahipleri, hayvan satış yeri yetkilileri ve ilgili tüm diğer şahıslara eğitim verilecek, görsel ve yazılı basın yoluyla gerekli duyurular yapılarak konu ile ilgili olarak afiş, broşür, liflet ve yetiştirici mektupları hazırlanıp yetiştiricilere ulaştırılacaktır. Özellikle doğum, ölüm, kesim ile işletmeye giren ve çıkan hayvanlara ilişkin bilgilerin zamanında bildirimini konusunda yetiştiricilere eğitim verilecek, söz konusu bildirimleri yapmadıkları takdirde cezai müeyyide uygulanacağı yazılı olarak bildirilecek, konu ile ilgili afiş ve broşür bastırılacaktır.
10. TURKVET ve KKKS' nin kullanılmasına yönelik; veteriner hekim odalarına, serbest veteriner hekimlere, birliklere, şifre tahsis edilen işletmelere, kesimhane ve hayvan satış yeri yetkililerine eğitim verilecektir.

D- VETERİNER HİZMETLERİ

1. Veteriner Hekimlerin açmış oldukları muayenehane, poliklinikler, hayvan hastaneleri ile ev ve süs hayvanı üretim, satış yerlerine ait bilgilerle ilgili olarak, İl Müdürlükleri tarafından TURKVET' e veri girişi yapılacaktır.
2. Ruhsatlandırılmış olan muayenehane, poliklinik, ev ve süs hayvanı üretim, satış, barınma ve eğitim yerlerine ilişkin denetim ve eğitimleri gösteren "YILLIK DENETİM/EĞİTİM FORMU" her yıl Aralık ayının sonuna kadar Genel Müdürlüğümüze gönderilmeye devam edilecektir.
3. Veteriner hekimlerin muayenehane, poliklinik ve hayvan hastanelerinde kullandıkları röntgen cihazları ile ilgili olarak (cihazın ışın yayma gücüne bakılmaksızın) Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan lisans almalarının zorunlu olduğu, lisans almayanların muayenehane ve polikliniklerinde röntgen cihazı kullanılmasına izin verilmemesi gerektiği 25.12.2008 tarihli ve 2352 sayılı yazımızla bildirilmiş olup, muayenehane/klinik, poliklinik ve hayvan hastanesi denetimlerinde bu konulara dikkat edilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

4. Ev ve süs hayvanlarının sağlıklı ortamlarda üretilmeleri, alınıp satılmaları, barındırılmaları ve eğitilmelerini temin etmek, hayvan hastalıklarının yayılmasını önlemek, hayvanlardan hayvanlara ve hayvanlardan insanlara geçen hastalıklara mani olmak amacıyla, ev ve süs hayvanları üretim, satış, barınma ve eğitim yerleri etkin bir şekilde denetlenecektir.
5. Ev ve süs hayvanlarına ilişkin Yönetmelik kapsamındaki iş yerlerinde, Bakanlığımızdan ruhsatlı muayenehane, poliklinik veya hayvan hastanelerinde çalışan ve Hizmet İçi Eğitim belgesine sahip veteriner hekimler çalışacaktır. İşyerlerinde çalışacak veteriner hekimler, Veteriner Hekimler Odası tarafından görevlendirilecek olup, sözleşmeleri odaların bilgisi dahilinde yapıldıktan sonra noterden tasdik edilecektir. Veteriner hekimlerin çalışma saatleri ve alacakları ücretler ile bir veteriner hekimin kaç işyerine bakacağı Türk Veteriner Hekimleri Birliği tarafından Bölge Veteriner Hekimler Odalarına bildirilmiştir. Sözleşmelerde, veteriner hekimlerin işyerinde bulunacakları gün ve çalışma saatleri belirtilmiş olacak ve denetimlerde, veteriner hekimlerin bu gün ve saatlere uyup uymadıklarına dikkat edilecektir.
6. 639 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye dayanarak, mevcut mevzuat hükümlerinin uygulanmasından sorumlu resmi veteriner hekimler, öncelikle hayvan hastalıklarına karşı planlanan mücadele hizmetleri ile hastalık ihbarlarının değerlendirilmesini yürütmekle görevlidir. Resmi veteriner hekimler 657 Sayılı Kanun'a tabi olmaları nedeniyle, belirlenen mesai saatleri içinde hizmet vermekle yükümlü olmakla birlikte Bakanlığımız İl/İe Müdürlüğüne getirilen hayvanlar ile özellikle ruhsatlı veteriner hekim muayenehanesi veya polikliniği olmayan yerlerde acil vakalarda hayvanların teşhis ve tedavi hizmetlerini, kurum amirlerince verilecek görevlendirme ile yapabilirler.
7. Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik çerçevesinde il müdürlükleri, bölgelerinde kuruluş veya çalışma izni almamış deney hayvanı üretici, kullanıcı, araştırma yetkili veya tedarikçi kuruluşlarla irtibat kurarak izin almaları konusunda uyaracaktır. Uyarıya rağmen izin için başvuru yapmayan kuruluşlar hakkında yasal işlem yapılacaktır.
8. Çalışma izni verilmiş deney hayvanı kuruluşlarının denetimleri yılda en az bir kez bölge enstitü müdürlüğü ile il müdürlüklerinden oluşturulan veteriner hekimler tarafından denetlenecektir.
9. Deney hayvanı üretici ve tedarikçi kuruluşların bir önceki yıla ait istatistiki verileri il müdürlüklerinde Yönetmelik ekindeki formlara uygun olarak toplanacak, İl Müdürlüklerinde toplanan bu bilgiler en geç **Ocak ayı** sonuna kadar elektronik ortamda vetlab@tarim.gov.tr adresine e-posta ile takiben de yazılı teyitleri Genel Müdürlüğe gönderilecektir.
10. İl Müdürlükleri ilin bağlı olduğu Enstitü Müdürlükleri ile koordineli olarak yapılacak program dahilinde yılda en az bir kez Veteriner Teşhis ve Analiz laboratuvarlarını denetleyeceklerdir.
11. Bakanlığımızdan izin alan Enstitüler ile diğer gerçek ve tüzel kişiler üçer aylık periyotlar halinde mart, haziran, eylül ve aralık aylarının sonunda o döneme ait teşhis faaliyetlerini Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarları Yönetmeliği ekindeki forma doldurarak elektronik ortamda vetlab@tarim.gov.tr adresine e-posta ile takiben de yazılı teyitlerini Genel Müdürlüğe göndermeleri gerekmektedir. Özel laboratuvarlar bu bilgileri İl Müdürlükleri vasıtasıyla göndereceklerdir.
12. Enstitü müdürlükleri, üçer aylık periyotlar halinde mart, haziran, eylül ve aralık aylarının sonunda o döneme ait bilgileri içeren Genelge ekinde yer alan Enstitü Müdürlüğü retim Cetvelini doldurarak elektronik ortamda vetlab@tarim.gov.tr adresine e-posta ile takiben de yazılı teyitlerini Genel Müdürlüğe göndereceklerdir.
13. Bakanlıktan muayenehane, poliklinik, hayvan hastanesi ile ev ve süs hayvanı üretim, satış, barınma ve eğitim yerleri ruhsatı veya çalışma izni almış gerçek veya tüzel kişilerin tutacakları defterlerde, bir örneklilik sağlanması amacıyla, söz konusu defterleri veteriner hekim odalarından temin edeceklerdir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

E-TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON UYGULAMASI İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Temizlik ve Dezenfeksiyon işlemleri İl/İlçe Müdürlüklerinde resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim gözetiminde yapılabileceği gibi Yurtiçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik kapsamında özelleştirme yapılabilecektir.
2. Temizlik işlemi için tazyikli su sistemlerinin kurulması ve gerektiğinde belediye itfaiye teşkilatlarının temizlik ve dezenfeksiyon çalışmalarına katılması amacıyla belediye ve borsa yetkilileri ile işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.
3. Temizlik ve dezenfeksiyon işleminden sonra dezenfeksiyon belgesi **(EK-28)** düzenlenerek nakil aracı sürücüsüne teslim edilecektir.
4. Dezenfeksiyon belgesi İl Müdürlüğü Döner Sermayeleri tarafından dip koçanlı, cilt ve seri numaralı olarak bastırılacaktır. Veteriner hekim tarafından 1 (bir) asıl ve 1 (bir) suret olarak doldurulacak, aslı yetiştiricilere verilecek, sureti ise düzenleyenlerce muhafaza edilecektir.
5. Sorumlu veteriner hekim istihdam eden işletmelerden çıkan araçlar için düzenlenen dezenfeksiyon belgesine itibar edilecek, bu belge resmi veteriner hekim tarafından onaylanacak ve belirli aralıklarla dezenfeksiyon işlemlerinin yapılıp yapılmadığı kontrol edilecektir. Kontrol sonuçları tutanak altına alınarak dosyasında muhafaza edilecektir.

F-YURT İÇİ VETERİNER SAĞLIK RAPORLARININ DÜZENLENMESİ İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Muayene yeri ve zamanı

1.1. Sevk edilecek hayvan ve hayvansal ürünlerin görevli resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından muayene ve kontrolü yapılacaktır. Muayene ve kontroller İl/İlçe Müdürlüğü'nün bünyesinde ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü'nün sorumluluğunda tespit edilen muayene yerlerinde yapılacaktır. Muayene ve kontrol yerlerinin düzenlenmesinden İl/İlçe Müdürlükleri sorumlu olacaktır.

1.2. Hayvan ve hayvansal ürün sevklerinin daha sağlıklı olarak yapılması için muayene ve kontrollerin mümkün olduğunca mesai saatleri içerisinde, gün ışığında ve her yılın başında toplanan Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu tarafından belirlenen yerlerde yapılması sağlanacak ve aksaklıklara meydan verilmeyecektir.

1.3. Hayvan sevklerinin mesai saatleri dışında veya resmi tatillerde yapılması halinde, bu kontrolleri gerçekleştiren personele, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 35'inci maddesinin (5) inci fıkrasına göre döner sermaye bütçesinden fazla çalışma ücreti ödenecektir.

2. Veteriner Sağlık Raporu düzenleme yetkisi

2.1. Veteriner sağlık raporları illerde, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü ve bu şubede görevli resmi veteriner hekimler, ilçelerde, veteriner hekim olan İlçe Müdürlükleri ve İlçe Müdürlüklerinde görevli resmi veteriner hekimler, 4-B statüsünde İl ve İlçe Müdürlüklerinde görevli resmi veteriner hekimler, İl/İlçe Müdürlüğü'nün uygun görmesi, yeterli donanım ve teknik altyapının olması halinde Tar-Gel Projesi kapsamında köy ve beldelere atanan resmi veteriner hekimler ile kesimhanede görevlendirilen resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimler tarafından düzenlenecektir. **Bununla ilgili olarak 17 Aralık 2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Yurtiçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmeliğin Veteriner Sağlık Raporu düzenlenmesi ile ilgili hükümlerine riayet edilecektir.**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2.2. Resmi veteriner hekim bulunmadığı hallerde;

2.2.1. Sığır cinsi hayvanların sevk işlemlerinde; o yerdeki veteriner sağlık teknisyeni veya teknikeri tarafından sığır cinsi hayvanların kulak küpe numaraları ve pasaportları kontrol edilecek, hayvanlara ait kulak küpe numaraları ve yapılan aşıların tarih ve özelliklerinin yazıldığı liste hazırlanıp imzalandıktan sonra, en yakın İl/İlçe Müdürlüğü'nde görevli resmi veteriner hekim tarafından veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

2.2.2. Koyun ve keçi türü hayvanların sevk işlemlerinde; o yerdeki veteriner sağlık teknisyeni veya teknikeri tarafından koyun ve keçi türü hayvanların kulak küpe numaraları ve nakil belgeleri kontrol edilecek, hayvanlara yapılan aşıların tarih ve özellikleri nakil belgelerinin arkasına yazılıp imzalandıktan sonra, en yakın İl/İlçe Müdürlüğü'nde görevli resmi veteriner hekim tarafından veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

3. Veteriner Sağlık Raporunun düzenlenmesi ile ilgili genel hükümler

3.1. Hayvan ve hayvansal ürün nakillerinde, muayene ve kontrolden geçirilerek nakli uygun görülen hayvan ve hayvansal ürün için görevli resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından Bakanlıkça bastırılıp dağıtılan soğuk damgalı ve kendinden karbonlu Yurtiçi Hayvan Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu **(EK-29)**, Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu **(EK-30)** ve Yurtiçi Kanatlı Hayvan Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu **(EK-31)** düzenlenecektir.

3.2. Sevk raporlarına sevk sahibinin adı, soyadı, T.C. numarası, açık adresi **(hayvanlar için çıkış işletmesinin numarası da yazılacaktır)**, sevk edilen hayvan ve hayvansal ürünlerin nevi ve miktarı, gideceği yerin açık adresi **(hayvanlar için varış işletmesinin numarası da yazılacaktır)** yazılacak, nakil araçlarının plakaları ve araç sürücüsünün ismi raporlarda belirtilecektir. Muayeneyi yapan resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimin adı, soyadı ve memuriyet sicil numarası/diploma numarası yazıldıktan sonra imzalanıp, noksansız ve okunaklı olarak resmi mühürle mühürlenecektir.

3.3. Veteriner sağlık raporu düzenleyen resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından hayvan ve hayvansal ürünlerin muayene ve kontrolleri titizlikle yapılacaktır. Canlı hayvan sevklerinde hayvanların sevk edileceği işletmede veya işletmenin bulunduğu il, ilçe, köy veya mahallede hastalık nedeniyle kordon ve karantina tedbiri bulunup bulunmadığı kontrol edilecektir. Orijini belli olmayan ve ülkemizin morfolojik ırk özelliklerini taşımayan hayvanlar için rapor düzenlenmeyecektir.

3.4. Sevk raporları düzenlenirken köy, ilçe ve il hayvan mevcutları göz önünde bulundurulacaktır. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü/İlçe Müdürleri İl/İlçelerinden yapılan sevklerde; köy ve mahallelerdeki hayvan mevcudu ile sevk yapılan hayvan sayısını kontrol edecek mevcuttan fazla olan sevkler titizlikle incelenecektir.

3.5. Aynı tarihte, aynı şahıs veya firmaya ait birden fazla araçla, aynı yere sevk edilecek hayvan ve hayvansal ürünler için tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

3.6. Hayvan ve hayvansal ürünlerin naklinde tanzim edilen veteriner sağlık raporlarının kayıt ve takibi amacıyla, "Yurtiçi Hayvan Sevk Formu" ve "Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevk Formu" şeklinde bilgisayar ortamında doldurulan formlar yıl sonunda çıktı alınarak illerde Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü, ilçelerde İlçe Müdürü tarafından tasdik edilip, denetim için dosyalarında muhafaza edilecektir.

3.7. İl/İlçe Müdürlüklerince hayvan ve hayvansal ürünlerin hareketlerinin kontrolüne ilişkin tedbirler arttırılacak, yol kontrolleri konusunda ilgili kolluk kuvvetleri ile koordinasyon sağlanacak, belgesiz veya belgesindeki özelliklere uymayan hayvan veya hayvansal ürün nakleden şahıslar hakkında 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa göre yasal işlem yapılacaktır.

3.8. 22 Ocak 2011 tarih ve 27823 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik"te belirtilen ihbarı mecburi hayvan hastalıklarından

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

birine yakalandığı tespit edilen veya resmi veteriner hekiminin onayına istinaden zorunlu kesime sevk edilecek hayvanlar için düzenlenecek Yurtiçi Veteriner Sağlık Raporunun; Sevk Sebebi hanesine “..... **nedeniyle mecburi kesim**” ibaresi, Hayvanların Gideceği Yer ve Adresi hanesine ise “**kesimhanenin açık adresi**” yazılacak ve raporun alt bölümünde yer alan “5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Yem Kanununun 4. maddesinde belirtilen ihbarı mecburi hastalıklara ait tedbirler bulunmadığından ve yapılan klinik muayenelerinde sağlıklı bulduklarından...” bölümü çizilerek iptal edilecektir. **Resmi veteriner hekimin onayıyla zorunlu kesime sevk edilecek hayvanlarda aşı şartı aranmayacaktır.**

3.9. Yurtiçi hayvan ve hayvansal ürün sevklerinde Veteriner Sağlık Raporu düzenlenirken aşağıdaki birimler kullanılacaktır:

Canlı hayvan “Adet” (Büyükbaş, küçükbaş, balık ve arı dışındaki hayvanlar); Canlı büyükbaş, küçükbaş hayvan “Baş”; Balık “Kg”; Arı “Kovan”; Et “Kg”, Karkas “Adet” + “Kg” (Her ikisi de belirtilecektir.); Süt “Lt”; Yumurta “Adet” (Paket ve koli kapasitesi belirtilecektir.); Bal “Kg”; Deri “Kg”; Yün “Kg”; Yapağı “Kg”; Tiftik “Kg”; Bağırsak “Kg+Bandil” (Varsa birlikte belirtilecektir.); Sakatat “Kg”; Tırnak “Kg”; Boynuz “Kg”; Kan-sıvı “Lt”; Kan-unu “Kg”; Kemik ve kemik unu “Kg”; Gübre “Kg”.

3.10. Büyükşehirlerde hayvan ve hayvansal ürün sevklerinde, Büyükşehir Belediye mücavir alanının tek bir sınır olarak kabul edilerek merkez ilçeler arasındaki sevkler ilçe idari sınırı gibi değerlendirilerek veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.

4. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların sevk

4.1. Küpelenmemiş ve kayıt altına alınmamış sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Kayıt altına alınmış sığır cinsi hayvanlara ait pasaportlar ile koyun ve keçi türü hayvanlara ait nakil belgeleri nakil esnasında bulundurulacaktır. Sığır cinsi hayvanların kulak küpe numaraları veteriner sağlık raporuna yazılacak veya gereği durumunda imzalı ve mühürlü şekilde başka bir kâğıda listelenerek bu rapora eklenecektir. Söz konusu listenin bir sureti de dip koçanda muhafaza edilecektir. Koyun ve keçi türü hayvanların nakil belgelerinin kontrolü yapıldıktan sonra uygunsa veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Nakil belgesinin aslı resmi veteriner hekim tarafından kaşelenip imzalanarak veteriner sağlık raporuna eklenecek, bir sureti de veteriner sağlık raporunun dip koçanına eklenerek muhafaza edilecektir.

4.2. Aynı tarihte, aynı şahıs veya firmaya ait birden fazla araçla aynı yere sevk edilecek hayvanlar için tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu, sığır cinsi hayvanların kulak küpe listesi ile koyun ve keçi türü hayvanların nakil belgesi fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından “Aslının Aynısıdır” ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, onaylanan rapor fotokopileri, küpe listesi ve nakil belgesinin birer adedi hayvanları taşıyan nakil araçlarına verilecektir.

Sığır cinsi hayvanların kulak küpe numaraları veteriner sağlık raporuna yazılacak, gereği durumunda imzalı ve mühürlü olarak başka bir kâğıda listelenerek bu rapora eklenecektir. Bu listede hangi hayvanların hangi plakalı araçta olduğu açıkça belirtilecektir.

Koyun ve keçi türü hayvanların nakil belgelerinin aslı resmi veteriner hekim tarafından kaşelenip imzalanarak veteriner sağlık raporuna eklenecek, bir sureti de veteriner sağlık raporunun dip koçanına eklenerek muhafaza edilecektir. Nakil belgesinde hangi hayvanların hangi plakalı araçta olduğu açıkça belirtilecektir.

Aynı araçla farklı yerlere sevk edilecek sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlara her bir varış yeri için ayrı veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

5. Arı sevkleri

5.1. Arıların nakillerinde veteriner sağlık raporu düzenleyen resmi veteriner hekimlerce Yurtiçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik kapsamında muayene ve kontroller yapılacak, uygun bulunmaları durumunda veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

5.2. Başka il veya ilçelere yapılacak arı sevklerinde, ekinde vize belgesinin yer aldığı veteriner sağlık raporu düzenlenirken veya vize belgesi onaylanırken işletme tescil belgesi istenecektir.

5.3. Gezginci arıcıların aynı yıl içinde 31 Aralık tarihine kadar yapacakları hareketler için, ilk çıktıkları yerin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından arıların gerekli sağlık ve muayene kontrolleri yapıldıktan sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Ayrıca **EK-34**'de yer alan "Arı Vize Belgesi" düzenlenerek veteriner sağlık raporuna eklenecektir.

5.4. Arıların ilk çıktığı yerin bağlı bulunduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından arı vize belgesinin "Vize 1" kısmının tamamı, "Vize 2, 3, 4, 5" kısımlarının ise "Arıların çıktığı yer ve adresi" ile "Arıların gideceği yer ve adresi" bölümleri arıcının beyanı esas alınarak doldurulacak ve sadece "Vize 1" kısmı onaylanacaktır.

5.5. Arıların, vize belgesinde yer alan sıradaki yere sevk edilmek istenmesi durumunda konakladıkları yerin bağlı bulunduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından gerekli sağlık muayene ve kontrolleri yapılarak veteriner sağlık raporunun ekinde yer alan vize belgesinin ilgili bölümü doldurularak onaylanacak ve arılar sevk edilecek olup, yeni veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Raporun ve vize belgesinin fotokopisi alınarak muhafaza edilecek, raporun aslı ile onaylanan vize belgesi arıcıya imza karşılığı teslim edilecektir.

5.6. Arıların, vize belgesinde adı geçmeyen bir yere sevk edilmek istenmesi durumunda bir önceki veteriner sağlık raporuna istinaden arıların son konakladıkları yerin bağlı bulunduğu il/ilçe müdürlükleri tarafından gerekli sağlık muayene ve kontrolleri yapılarak yeni veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Ayrıca arı vize belgesi düzenlenerek veteriner sağlık raporuna eklenecektir.

5.7. Arı sevklerinde veteriner sağlık raporu düzenlenirken aktif arılı kovanların ve arıcıların Arıcılık Kayıt Sistemine kayıtlı olması koşulu aranacaktır. Arı yetiştiricileri birlik üyesi olmasalar dahi kovanlara Arı Yetiştiricileri Birliğinden temin edilen plakalar uygulanarak AKS'ye kayıt edilmesi sağlanacaktır.

6. Canlı balık ve balıkçılık ürünlerinin sevkleri

6.1. Aynı tarihte, aynı şahıs veya firmaya ait birden fazla araçla aynı yere sevk edilecek canlı balık ve balıkçılık ürünleri için tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu araç sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, her bir araç için çoğaltılan veteriner sağlık raporları nakil esnasında araçlarda bulundurulacak, raporun aslı en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.

6.2. Tek araçla birden fazla yere sevk edilecek canlı balık ve balıkçılık ürünleri için gideceği yerler ve adresleri raporda belirtilmek suretiyle tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu gideceği yer sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, gideceği her bir yer için çoğaltılan fotokopiler o yerlerdeki ilgililere, raporun aslı ise en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

7. Tek tırnaklı hayvan sevkleri

7.1. Daha önceden mallein testi yapılmayan hayvanlara test yapılacak ve tek tırnaklı hayvan kimlik belgelerinin düzenlenmesine devam edilecektir. Söz konusu kimlik belgeleri hayvanların satılması veya sahip değişirmesi durumunda yeni sahibi adına güncellenecektir.

7.2. Bakanlık veri tabanına kayıtlı, işletme tescil belgesi bulunan pedigri/pasaportlu yarış atlarının il/ilçeler arası sevklerinde pedigri/pasaport kontrol edildikten sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

7.3. Yarış ve atlı spor gibi sportif amaçla yetiştirilen pedigri/pasaportlu atların dışındaki at, katır ve eşekler için veteriner sağlık raporu düzenlenirken; ruam taramasından geçirilmiş, söz konusu hastalık yönünden menfi bulunarak "Tek Tırnaklı Hayvan Kimlik Belgesi" verilmiş at ve katırlar ile klinik muayeneye tabi tutularak sağlıklı bulunan eşeklerin sevklerine müsaade edilecektir.

8. Kanatlı hayvan sevkleri

8.1. Tek araçla kuluçkahaneden çıkan ve birden fazla yere sevk edilecek kanatlı hayvanlar için gideceği yerler ve adresleri raporda belirtilmek suretiyle tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu, gideceği kümes sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, gideceği her bir kümes için çoğaltılan fotokopiler kümesteki ilgililere teslim edilecektir. Raporun aslı ise en son varılan yerin kümesteki ilgililerine teslim edilecektir.

9. Deve sevkleri

9.1. Deve sevklerinde; nakledilecek her bir devenin yaşı, cinsiyeti, donu ve varsa ayırt edici özel işaretleri veteriner sağlık raporuna yazılacak, gerekirse ek bir liste halinde başka bir kâğıda yazılarak imzalanıp mühürlenerek veteriner sağlık raporuna eklenecektir.

9.2. Yol güzergâhı üzerinde, hayvan ve araç plaka kontrolü amacıyla, çıkış ve varış işletmelerinin orta noktasında bulunan bir İl Müdürlüğü belirlenecektir.

9.3. Deve sahibinden; öncelikle vize işleminin yapılacağı İl Müdürlüğüne gideceği, burada resmi veteriner hekime vize işlemini yaptıracığı, varış işletmesine gitmeden önce söz konusu işletmenin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğüne giderek gerekli kontrolleri yaptıracığı yönünde taahhütname alınacaktır.

9.4. Alınan taahhütname, veteriner sağlık raporu ve varsa ekleri vize için belirlenen İl Müdürlüğü ile varış İl/İlçe Müdürlüğüne fakslanacaktır. Sevk edilen develer ve ilgili belgelerin kontrolü belirlenen İl Müdürlüğü tarafından yapılarak veteriner sağlık raporu vize edilecektir. Varış işletmesinin bağlı olduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından, sevk işlemini yapan İl/İlçe Müdürlüğüne, develer ve aracın plaka kontrolleri ile vize işleminin yapıldığına dair faksla bilgi verilecektir.

9.5. Aynı araçla farklı yerlere sevk edilecek develere her bir varış yeri için ayrı veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

10. Göçer ve kurbanlık hayvan sevkleri

10.1. Yaya yapılan süre-göçer hayvan hareketlerinde İl Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu tarafından belirlenen süre uygulanacaktır. Mera ve yaylalara hareket edecek olan sürülerin takip edecekleri güzergâh ve yollar İl Hayvan Sağlığı Zabıtası Komisyon Kararları ile belirlenecektir.

10.2. Kurbanlık için sevk edilecek büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar için her yıl Bakanlıklar arası Kurban Hizmetleri Komisyonunca yayımlanan Kurban Hizmetleri Tebliği doğrultusunda işlem yapılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

11. Hayvansal ürün sevki

11.1. Bakanlık tarafından ruhsatlandırılmış özel ve resmi kesimhanelerden ilçe içi hayvansal ürünlerin sevklerinde resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından “Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu”(EK-32) düzenlenecektir. Kesimhanede görevli resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından başka il veya ilçelere yapılacak olan hayvansal ürün sevklerinde “Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu”(EK-32) düzenlenmeyecek, Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (EK-30) ile sevk işlemi gerçekleştirilecektir.

Büyükşehirlerde mücavir alan içindeki ilçeler arası hayvansal ürün sevklerinde “Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu” bulundurulması yeterli olacaktır. İl/ilçe Müdürlüğünce yapılan denetimlerde, yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından düzenlenen raporlar titizlikle kontrol edilecektir.

11.2. Yurtdışından ithal edildikten sonra yeniden ihraç edilecek hayvansal ürünlerin ilçe içi sevklerinde, resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından “İthal Edildikten Sonra İhraç Edilecek Hayvansal Ürünler İçin Resmi/Yetkilendirilmiş Veteriner Hekimce Düzenlenecek Rapor” (EK-33) düzenlenecektir. İşletmede görevli resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından başka il veya ilçelere yapılacak olan hayvansal ürün sevklerinde “İthal Edildikten Sonra İhraç Edilecek Hayvansal Ürünler İçin Resmi/Yetkilendirilmiş Veteriner Hekimce Düzenlenecek Rapor” (EK-33) düzenlenmeyecek, Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (EK-30) ile sevk işlemi gerçekleştirilecektir.

11.3. Parçalama tesislerinden parçalama yapılarak ambalajlanan et sevklerinde veteriner sağlık raporu aranmayacaktır.

11.4. AB'ne ihracat yapan Asorti bağırsak tesislerinde, yurtdışından temin edilen hammaddenin geriye izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla, kesimhanelerden bağırsaklar sevk edilirken, resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından düzenlenen “Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu”nda (EK-32) ve veteriner sağlık raporlarında bağırsakların ileum kısmının ayrılıp ayrılmadığı mutlaka belirtilecektir.

11.5. Tek araçla birden fazla yere sevk edilecek hayvansal ürünler için gideceği yerler ve adresleri raporda belirtmek suretiyle tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu gideceği yer sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi/ yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından “Aslının Aynısıdır” ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, gideceği her bir yer için çoğaltılan fotokopiler o yerlerdeki ilgililere, raporun aslı ise en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.

11.6. Mahallinde tüketilmesi ve işlenmesi mümkün olmayan sakatat, deri, bağırsak gibi hayvansal ürünlerin diğer il/ilçelere sevkinde nakil beyannamesine istinaden veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

11.7. Kişisel tüketim amaçlı kesim ve kurban bayramında kesilen hayvanlardan elde edilen bağırsakların ilçe içi nakli nakil beyannamesi ile yapılacaktır. İl veya ilçeler arasında yapılacak nakillerde nakil beyannamesi veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.

11.8. Kesimhanelerden günlük kesim kapasitelerinin üzerinde hayvan kesilmesi halinde burada üretilen et, sakatat ve yan ürünlerinin sevkine izin verilmeyecektir.

11.9. Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarından ruhsat almamış kesimhanelerden et, sakatat, bağırsak vb. hayvansal ürün nakli için başvuran kişi ve kuruluşlara veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.

11.10. Birincil üretim kapsamına giren ve doğal yapısında değişiklik olmayan süzme bal veteriner sağlık raporu ile nakledilecek olup; bu balın 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında kayıt ve onayı yapılmış işletmelerde paketlenip etiketlenmesi durumunda ise veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.

11.11. Bal sevklerinde nakli yapanın toptancı olması halinde, balın nereden temin edildiğine dair belgelerin ibraz edilmesi şartı aranacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

11.12. Salyangoz, kurbağa ve diğer hayvansal ürünlerin ilçe içi nakli, nakil beyannamesi ile yapılacaktır. İl veya ilçeler arasında yapılacak nakillerde nakil beyannamesi veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.

G-HAYVAN SEVKLERİNE GETİRİLEN KISITLAMALAR

1. Trakya'ya sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların sevkleri

1.1. Trakya 25 Mayıs 2010 tarihinde "Şap Hastalığından Aşılı Arilik" statüsü kazanmış olup; Trakya'nın şap hastalığından aşılı arilik statüsünün sürdürülebilirliğinin sağlanması için Anadolu'dan Şap hastalığından ari bölge olan Trakya'ya Şap hastalığına duyarlı canlı hayvan sevkleri 2010/7 ve 2010/13 No'lu Genelgelere göre yapılacaktır.

2. Çıkma kanatlı hayvan sevkleri

2.1. 60 haftalık ve üzeri çıkma diye tabir edilen tavukların kesimhane veya rendering dışındaki yerlere sevklerine izin verilmeyecektir.

2.2. Çıkma tavukların kesimhaneye sevkinde, hayvan sahibi/firma tarafından ilgili kesimhanede kesileceğine dair onaylı belgenin ibraz edilmesinden sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

2.3. Aynı hayvan sahibi/firmanın daha sonraki bir tarihte yine çıkma tavuklarını kesimhaneye sevk talebinde ise; önceki sevkte çıkma tavuklarını kesimhanede kestirdiğine dair kesimhane tarafından düzenlenen belgenin ibrazından sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Bu belge veteriner sağlık raporunun dip koçanına eklenecektir.

2.4. Kesimhane tarafından düzenlenecek bu belgelerin ibraz edilmemesi halinde ise veteriner sağlık raporu düzenlemeyerek çıkma tavukların kesimhaneye sevklerine izin verilmeyecektir.

2.5. Çıkma tavukları sevk eden İl/İlçe Müdürlüğüne kesimhanenin bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü bilgilendirilecek, söz konusu çıkma tavukların kesilip kesilmediği bilgisi ise sevk yapan İl/İlçe Müdürlüğüne yazılı ya da elektronik olarak bildirilecektir.

Ğ- HAYVAN SEVKLERİNDE AŞILAMA İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Şap aşısı

1.1. Aşılama kampanyası uygulanan illerden sevk edilecek sığır cinsi hayvanların şap hastalığına karşı aşılanmış olmaları gerekmektedir. Söz konusu illerde kampanya tamamlandıktan sonra sevklerde şap aşısı şartı aranacaktır. Sevk raporunun ilgili bölümüne yapılan son aşının tatbik tarihi, seri numarası ile yapılan aşılama ile ilişkin olarak düzenlenen makbuzların tarih ve seri numaraları yazılacaktır. İki aylıktan küçük sığır cinsi hayvan sevklerinde şap aşısı şartı aranmayacaktır.

1.2. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların doğrudan kesimhaneye sevkinde, şap aşısı aranmayacak olup, hayvan sahibi/firma tarafından ilgili kesimhanede kesileceğine dair onaylı belgenin (faks) ibraz edilmesinden sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Kesimhane, hayvanların kesiminin yapıldığına dair hayvanların kulak küpelerinin yazılı olduğu bir raporu, kesim sonrasında ve aynı gün içinde veteriner sağlık raporunu düzenleyen İl/İlçe Müdürlüğüne fakslayacak ve dosyasında muhafaza edecektir. Ayrıca ilgili kesim raporunun onaylı bir suretini hayvan sahibine verecektir. Hayvan sahibi bir sonraki veteriner sağlık raporu talebi öncesinde ilgili kesim raporunu İl/İlçe Müdürlüğüne vermediği sürece yeni veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Bu konuda veteriner sağlık raporu düzenlenirken hayvan sahibinden taahhüt alınacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

1.3. Aşılama kampanyası uygulanan illerden kampanya tamamlandıktan sonra sevk edilecek sığır cinsi hayvanlara şap aşısı yapılmamış ise şap aşısı yapıldıktan 15 gün sonra sevkine izin verilecektir.

1.4 Resmi veteriner hekimin onayıyla zorunlu kesime sevk edilecek hayvanlarda şap aşısı şartı aranmayacaktır.

2.PPR aşısı

2.1. Ülkemizde koyun ve keçi türü hayvanların sevklerinde hayatları boyunca en az bir kez PPR aşısı ile aşılanmış olması şartı aranacaktır. Sevk raporunun ilgili bölümüne aşının tatbik tarihi, seri numarası ile yapılan aşılamaya ilişkin olarak düzenlenen makbuzların tarih ve seri numaraları yazılacaktır. Sevk edilecek koyun ve keçi türü hayvanlara daha önce PPR aşısı yapılmamış ise aşı yapıldıktan 15 gün sonra sevkine izin verilecektir. Aksi halde sevklerine izin verilmeyecektir.

2.2. İki aylıktan küçük koyun ve keçi türü hayvanlara PPR aşısı yapılmayacak, bunların iki aylıktan küçük olduğu sevk raporunda belirtilecektir.

2.3. Kesimhaneye doğrudan sevk edilecek koyun ve keçi türü hayvanlarda PPR aşısı aranmayacak olup, madde **Ğ-1.2.** 'deki şartların yerine getirilmesi halinde veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

H-HAYVAN SATIŞ YERLERİNİN DENETİM VE KONTROLÜ

1. Hayvan satış yerlerine girişte aranacak belgeler

1.1. Resmi veteriner hekim kontrolünde sorumlu veteriner hekim tarafından, hayvan pazar ve borsaları ile panayirlara satış amacıyla getirilen sığır cinsi hayvanların, merkez ilçe veya ilçe içi hareketlerinde sığır cinsi hayvan pasaportu, koyun ve keçi türü hayvanların merkez ilçe veya ilçe içi hareketlerinde nakil belgesi, söz konusu hayvanların ilçeler veya iller arası hareketlerinde ise veteriner sağlık raporları, hayvanlara ait kulak küpeleri ve veri tabanındaki kayıtları kontrol edilecektir. Ayrıca, hayvanların sağlık muayene ve kontrolleri yapılacak, sadece belgeleri tam olan ve sağlıklı hayvanların bu tür hayvan satış yerlerine girişlerine müsaade edilecektir. Hayvanların satılmaması durumunda, görevli resmi veteriner hekim tarafından yeni veteriner sağlık raporu düzenlenerek kayıt sistemi üzerinden geldikleri işletmelere sevki yapılacak ve bir önceki veteriner sağlık raporu hayvan satış yerinde saklanacaktır.

1.2. Hayvan satış yerlerine girişlerine izin verilen hayvanların beraberinde bulunan belgeler sorumlu veteriner hekim tarafından yetiştiricilerden teslim alınacak, çıkış yapan hayvanların veteriner sağlık raporu haricindeki belgeler yetiştiricilere teslim edilecek, bu belgelerin kaybolmaması için gerekli tedbirler alınarak kontrolleri yapılacaktır. Hayvan pazarında alımı ve satımı yapılan sığır cinsi hayvanların pasaportları, sorumlu veteriner hekim tarafından "alıcıda ve satıcıda kalacak kısımları" alıcı ve satıcıya verilecek, "hayvan pazarında kalan kısmı" ise hayvan pazarında 3 yıl süre ile saklanacaktır.

1.3. İlçe içinde, sığır cinsi hayvanların pasaportları ve koyun ve keçi türü hayvanların nakil belgeleri ile hayvan satış yerlerine getirilen hayvanların satılmaması durumunda, görevli resmi veteriner hekim tarafından sığır cinsi hayvan pasaportu veya nakil belgesinin arkasına geldikleri yer ve işletme numarası yazılarak kayıt sistemi üzerinden geldikleri işletmelere sevki yapılacaktır. Nakil belgesi sorumlu veteriner hekim tarafından da düzenlenebilecektir.

2. Dezenfeksiyon uygulanması

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Hayvan satış yerlerinin temizlik ve dezenfeksiyonları düzenli bir şekilde yaptırılacak, bu konuda ilgililer bilgilendirilecek; dezenfeksiyon işlemleri ile ilgili gerekli tedbirler alınacaktır.

3. Ruhsat işlemleri

3.1. Hayvan Pazar ve Borsaları, 24.12.2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hayvan Satış Yerlerinin Ruhsatlandırılması ve Denetleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik esaslarına göre ruhsatlandırılacaktır.

3.2. Hayvan satış yerlerinde bulaşıcı hayvan hastalıklarının yayılmasının engellenmesi ve hayvanların sağlıklı ortamlarda alınıp-satılmalarını temin etmek amacıyla ruhsatsız olan hayvan satış yerlerinin ruhsatlandırılması konusunda gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar, belediyeler başta olmak üzere resmi kuruluşlarla bilgilendirme toplantıları düzenlenecek ve il/ilçede üst düzey yetkililerle koordinasyon sağlanacaktır.

3.3. Hayvan satış yeri ruhsatı ilgili Yönetmelik ekinde yer alan örneğe göre İl müdürlükleri tarafından bastırılacak, Genel Müdürlük’ ten ruhsat talep edilmeyecektir.

3.4. Ruhsatlandırılan ve ruhsatı iptal edilen hayvan satış yerlerine ait bilgiler hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta olarak bildirilecek, Genel Müdürlüğümüze ruhsat örneği gönderilmeyecektir.

4. Denetim ve kontrol

4.1. Hayvan satış yerlerine resmi veteriner hekim görevlendirilmesi yapılacak ve satış yerleri sürekli kontrol ve denetim altında bulundurulacak, resmi veteriner hekimlere ait nöbet listesi hazırlanarak ilgililere bildirilecek, gerekli kontrollerin yapılması sağlanacaktır. Nöbet listeleri söz konusu hayvan satış yerlerindeki panolara asılacak, bu listeler her ay düzenli olarak Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerinde/İlçe Müdürlüklerinde dosyalanarak denetime hazır bulundurulup Bakanlığa gönderilmeyecektir.

4.2. İl, ilçe, belde ve köylerde hayvan satış yerleri dışındaki yerlerde hayvan alım ve satımları yasaklanacak, kurbanlık hayvan alım satım yerlerinin sayısı mümkün olduğunca asgari düzeyde tutulacak, denetim ve kontrolleri yapılacaktır.

4.3. Her türlü kanatlı hayvan ve civcivleri ile ekonomik ömrünü tamamlamış çıkma diye tabir edilen tavukların hayvan pazarlarında, açıkta ve semt pazarlarında satışı yasaktır. İl/ilçe Müdürlükleri tarafından Belediyelerle işbirliği yapılarak ayda az bir kez olmak üzere örnekleme metodu ile söz konusu satış yerlerinde denetim yapılacak, yapılan denetimler tutanak altına alınarak dosyasında muhafaza edilecektir. Bakanlıkça izin verilen yerler dışında hayvan satışı yapanlara ve Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara ceza uygulanacaktır (EK-36).

4.5. İl/ilçe Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyon Kararları ile geçici olarak kapatılan ve açılan hayvan satış yerleri hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta olarak bildirilecektir. Kapatılan hayvan pazarı işletmelerine kayıt sisteminde işletme kısıtı konulacaktır.

I- KESİMHANELERİN DENETİM VE KONTROLÜ

1. Kesimhaneye girişte aranacak belgeler

Resmi veya özel kesimhanelere kesim amacıyla getirilen sığır cinsi hayvanların, merkez ilçe veya ilçe içi hareketlerinde pasaport, koyun ve keçi türü hayvanların merkez ilçe veya ilçe içi hareketlerinde nakil belgesi, ilçeler veya iller arası hareketlerinde ise veteriner sağlık raporları, hayvanlara ait kulak küpeleri ve veri tabanındaki kayıtları kontrol edilecektir. Ayrıca hayvanların

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

sağlık muayene ve kontrolleri yapılacak, sadece belgeleri tam ve sağlıklı hayvanların girişlerine müsaade edilecektir.

2. Hayvan hareketleri ile ilgili denetim ve kontroller

2.1. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlükleri tarafından kesimhanelerde yapılan denetim ve kontrollerde, kesilen sığır cinsi hayvanlar ve koyun ve keçi türü hayvanların sayısı ile bu hayvanlara ait küpe sayısının uyumlu olması kontrol edilecektir.

2.2. Kulak küpesi ve pasaportları mevcut olup da kesimi yapılan sığır cinsi hayvanlara ait pasaportlar kesim tarihinden itibaren yedi gün içinde kesimhanelerin yerleşik buldukları yerin İl/İlçe Müdürlüklerine gönderilecek, koyun ve keçi türü hayvanlara ait nakil belgeleri en az 3 yıl süreyle muhafaza edilecektir. Kesilen sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlara ait kulak küpeleri kesim yoğunluğuna göre haftalık ya da aylık olarak kesimhane resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimi tarafından tutanak tutularak imha edilecektir. Küpe imha tutanakları İl/İlçe Müdürlükleri ve kesimhanede dosya halinde muhafaza edilecektir.

2.3. Kesilen sığır cinsi ve koyun-keçi türü hayvanların kayıt sisteminden düşümü aynı gün içinde kesimhanenin resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimi tarafından yapılacaktır. Etlere ait kesim raporu üzerine "Türkvet'ten Düşümü Yapılmıştır" kaşesi vurulacaktır. İl/İlçe Müdürlükleri bu konunun takipçisi olacaktır. Kesimhanelerde kesimi yapılan sığır cinsi ve koyun-keçi türü hayvanların kayıt sisteminden düşümleri yapılmadan bu hayvanlara ait karkaslara veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.

2.4. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 36. maddesi gereğince, ilgili belgeleri ve kulak küpeleri bulunmayan hayvanları kesime getirenlere, kesimini yapan işletmelere ve Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara uygulanacak olan ceza olurları **EK-36'**ya uygun olarak düzenlenecektir.

İ- CANLI HAYVAN TİCARETİ YAPAN SATICILAR VE NAKİLDE HAYVAN REFAHI İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. 18 Ocak 2012 tarihli ve 28177 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan "Canlı Hayvan Ticareti Yapan Satıcıların Çalışması ve Denetlenmesi İle İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" gereği; 2013 yılı sonuna kadar canlı hayvan ticareti yapan satıcılara (celeplere), "Satıcı Çalışma İzni Belgesi" verilecek ve denetlenmesi sağlanacaktır.

2. 24.12.2011 tarihli ve 28152 sayılı Remi Gazete'de yayımlanan Hayvanların Nakilleri Sırasında Refahı ve Korunması Yönetmeliği gereği; İl Müdürlükleri tarafından 2013 yılı sonuna kadar; nakil sırasında hayvanlara refakat eden **bakıcılar** ile hayvan **nakil araçlarının sürücülerine yeterlilik belgesi**, gerekli ön şartları taşıyan ve hayvan nakliyesi ile uğraşan nakliyecilere **yetki belgesi**, hayvan refahı ve korunmasına ilişkin standartları taşıyan nakil araçlarına **onay belgesi** verilmesi gerekmektedir. İlgili Yönetmelik çerçevesinde konuyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara gerekli bilgilendirme ve eğitim çalışmaları yapılacaktır.

J-YURT İÇİNDE HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜNLERİN SEVKLERİNDE YOL KONTROLLERİ

1.1 Hayvan ve hayvansal ürün sevkleri ile ilgili olarak; Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürünün koordinasyonunda, İl/İlçe Müdürlüklerinin uygun göreceği güzergâhlarda, kolluk kuvvetleriyle işbirliği içerisinde, ayda en az bir kez olmak üzere, özellikle hayvan pazarlarının kurulduğu günlerde, sevkiyat yoğunluğu da dikkate alınarak, yol kontrolleri yapılacaktır. Yol kontrollerinde **EK-41'**deki form doldurularak dosyasında muhafaza edilecektir.

1.2. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 36. maddesi gereğince canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin sevklerinde Bakanlıkça belirlenen belgeleri

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

bulundurmayan canlı hayvan ve hayvansal ürün sahipleri ile araç sahiplerine uygulanacak olan ceza olurları **EK-36**'ya uygun olarak düzenlenecektir.

1.3. Yol kontrolleri ve denetimleri, 04.05.2011 tarihinde imzalanarak yürürlüğe giren "**Ticari Amaçla Yük ve Yolcu Taşımacılığı Yapan Araçlara Yönelik Yol Kenarı Denetim Hizmetlerinin Ortak Yürütülmesi Hakkında Protokol**" kapsamında, İl/İlçe Müdürlüğü personeli tarafından "**Yol Kenarı Denetim İstasyonları**"nda yapılacak, denetim istasyonu olmayan karayolu güzergâhlarında ise denetimin gerçekleştirileceği İl Emniyet Müdürlüğüyle irtibata geçilerek araç durdurmak amacıyla trafik personeli görevlendirilmesi talep edilecektir.

K-SINIRLARDAN KAÇAK HAYVAN GİRİŞLERİNE KARŞI ALINACAK TEDBİRLER

1. Ülkemizin çok uzun kara sınırları bulunması nedeniyle, zaman zaman komşu ülkelerden kaçak hayvan giriş ve çıkışlarının olabileceği, bu hayvanların yurtiçinde pazarlanabileceği ve pek çok bulaşıcı veya salgın hayvan hastalığının bu yolla ülkemize bulaşabileceği göz önünde bulundurularak, özellikle sınırlarda bulunan İl/İlçe Müdürlükleri dikkatli davranacak ve görev bölgelerindeki sınırlarda kontrol amacıyla diğer kuruluşlarla koordinasyon sağlayacaktır.

2. Yabancı menşeli kaçak hayvan sevklerinin önlenmesi amacıyla, yol güzergâhlarında kolluk kuvvetleriyle de gerekli koordinasyon sağlanarak kontroller sıklaştırılacak, yakalanan kaçak hayvanlar, bunların sahipleri ve bunları taşıyanlar hakkında 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve 2012/06 No'lu Kaçak Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Tasfiyesi Genelgesine göre işlem yapılacaktır.

L- SIĞIR CİNSİ HAYVANLAR ile KOYUN ve KEÇİ TÜRÜ HAYVANLARIN TANIMLANMASI, TESCİLİ ve İZLENMESİ – TURKVET VE KKKS

Hayvan kayıt sistemleri (Türkvat ve KKKS) , hayvan hastalıklarının ve hareketlerinin etkin olarak kontrolünün sağlanması, hayvancılık desteklemeleri, sağlık ve istatistik ile ilgili kayıtlar ve Bakanlığımızın hayvancılık politikalarının belirlenmesi açısından büyük önem arz etmektedir. **Bu sebeple işletme tipi ve hayvan kayıtlarının (kulak küpe no, yaş, ırk vb.) hayvan kayıt sistemlerine doğru girilmesine özen gösterilecek, ölüm/kesim ve nakil işlemleri zamanında yapılacaktır.**

Hayvan sahiplerinin sığır cinsi ve koyun keçi türü hayvanlarını naklederken, hayvan satış yerlerine götürürken, kesimhanede kestirirken veya Bakanlığımız desteklemelerinden yararlanırken mağdur olmamaları için **hayvan kayıt sistemleri** hakkında **afiş ve broşür** bastırılacaktır. Ayrıca hayvan sahiplerinin hayvanlarına ve işletmelerine ait bildirimleri zamanında yapmaları konusunda bilgilendirilmesi için eğitim ve yayım çalışmaları yapılacaktır.

Çiftlikten sofraya gıda güvenliğinin sağlanmasına yönelik hayvanların doğumundan ölümüne kadar izlenebilmesi amacıyla Bakanlığımız hayvan kayıt sistemlerindeki bilgilerin güncel olması gerekmektedir. Bu sebeple güncelleme çalışmaları düzenli olarak yapılacak, işletmelerde bulunan **gerçek hayvan sayısı ile hayvan kayıt sistemlerindeki hayvan sayısının aynı olması sağlanacaktır.**

Hayvan kayıt sistemlerinde kişi kaydı, hayvancılık işletmelerinin kaydı, hayvanların küpelenmesi ve kaydı, güncellenmesi ile uygulamalarda dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda açıklanmaktadır.

1. TURKVET ve KKKS'ye Giriş

Türkvat'e giriş www.turkvat.gov.tr adresinden, KKKS'ye giriş ise <http://oc.turkvat.gov.tr> adresinden yapılacaktır. Kayıt sistemlerine verilerin en kısa sürede girilmesi, hayvan sahibinin işlemlerinin seri bir şekilde yapılarak gecikmelere meydan verilmemesi ve mağduriyetlerin

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

önlenmesi için İl Müdürlükleri tarafından Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerine ayrı ve hızlı bir internet hattı tahsis edilecektir.

2. Kişi kaydı

Kişi kaydı, ilgili ekrana **T.C. Kimlik Numarası** girilerek yapılacaktır.

3. İşletme kaydı

Hayvancılık işletmesi kayıtlarında;

3.1. Yeni açılacak işletmenin kaydı için hayvan sahibi İl/İlçe Müdürlüğüne müracaat edecektir. 18 yaşın altında olan kişilerin müracaatları İl/İlçe Müdürlüğü tarafından değerlendirilmeyecektir.

3.2. İçinde farklı türlerde hayvan bulunan hayvancılık işletmelerinin **işletme tipi** (arıcılık, atçılık gibi) **karma** olarak seçilecektir. Her bir hayvancılık türü için ayrı işletme numarası verilmeyecek, **tek bir işletme numarası** verilecektir.

3.3. Yeni işletme açılışında, işletme adresi, koordinat bilgileri ve bina tipi yerinde tespit edildikten sonra, işletme sahibinin T.C. numarası ile birlikte kaydı yapılacaktır.

3.4. Yeni açılacak işletmelere ait tapu fotokopisi, elektrik ve su aboneliği gibi işletmeyi sabitleyici herhangi bir belge istenecektir. Bunların olmaması halinde, işletmenin açıldığı yerin muhtarından, bu işletmeyi sabitleyici adres bilgilerinin yer aldığı ve işletmenin, işletmeyi açan kişi tarafından kullanıldığı veya kullanılacağı ile ilgili bir yazı istenecektir.

3.5. Aynı kişi adına farklı adreslerde açılmış birden fazla işletme varsa aktif olmadığı tespit edilen işletmeler kapalı hale getirilecektir. Ayrıca aynı kişi adına tek adreste birden fazla aktif işletme tespit edilmesi halinde, bu işletmelerden biri dışındaki diğer işletmeler kapalı duruma getirilecektir. Bir kişinin aynı adreste farklı işletme numaralı birden fazla işletme açmasına izin verilmeyecektir.

3.6. İşletmelerin; satışlarında noter onaylı satış belgesi veya muhtar onaylı alıcı ile satıcı arasında yapılan sözleşme, kiralamalarında muhtar/belediye başkanlığından onaylı belge, devirlerinde muhtar onaylı devreden-devralan arasında yapılan sözleşme, sahibinin ölmesi halinde devir için veraset ilamı ve mirasçılardan alınan muvafakatname belgesi istenecektir.

3.7. Kayıtlı olan bir işletmenin işletme numarası satış, kiralama ve devir söz konusu olmadığı durumlarda başka hayvan sahibine tahsis edilmeyecek, bu işletmeler kapalı duruma getirilecektir.

3.8. Türkvet'te yeni işletme kaydı yapılırken işletmelere 1. sürü olarak sığır sürüsü eklenecek, koyun sürüsü 2. veya 3. sürü olarak kaydedilecektir.

4. Kuruluş kaydı

Hayvancılık işletmesi faaliyetini tüzel kişilik ya da kamu kuruluşu olarak yapanlar, Türkvet'te kuruluş olarak kayıt edilecektir. Kuruluş kaydı yapılırken, kuruluş adı, kuruluş tipi ve vergi no alanları mutlaka doldurulacak, kayıtlı olan bu tip işletmelerinin eksik bilgileri tamamlanacaktır.

5. Hayvan kaydı

5.1. Hayvan kaydı yapılırken, hayvan sahibi, İl/İlçe Müdürlüğüne müracaat edecektir. Hayvanın doğum tarihi, ırkı, cinsiyeti ve anne kulak küpe no bilgilerinin doğru olarak kayıt edilmesine özen gösterilecektir.

5.2. Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği ile Koyun ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği hükümlerine titizlikle uyulacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

5.3. Türkvette buzağı kaydı, doğum esnasında annenin o işletmede canlı olarak bulunması şartıyla yapılacaktır.

5.4. **Bundan sonra E-İslah veritabanı üzerinden Türkvete buzağı kaydı yapılamayacak olup ilgili kayıtlar sadece Türkvete yapılarak E-İslah veritabanına aktarılacaktır.** Bu nedenle küpeleme sözleşmesi yapılan birlik personeline Türkvette Birlik Personeli rolü verilerek kayıtların Türkvete yapılması sağlanacaktır.

5.5. Hayvanların ilk kaydında yapılan hatalar, kullanıcı tarafından Türkvette aynı gün, KKKS'de ise 72 saat içerisinde düzeltilebilecektir.

6. Türkvette kayıt bilgilerinin düzeltilmesi

6.1. Türkvette kayıtlı hayvanların ırk, cinsiyet ve hareket bilgilerindeki değişiklikler İlde kurulacak komisyon tarafından **EK-37'de** yer alan komisyon kararı ile yapılacaktır.

6.2. Her il için, İl Müdürlüğünde olmak üzere, bir komisyon kurulacaktır. Ancak, ilin coğrafi büyüklüğü, hayvan varlığı ve işletme sayısına göre en fazla 3 komisyon kurulabilecektir. Komisyona büyükşehirlerde merkez ilçelerden üye seçilebilecektir. Birden fazla komisyon kurulması halinde, komisyonun sorumlu olacağı ilçeler belirlenecektir.

6.3. Komisyon, İl Müdürlüğünün teklifi ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünün onayı ile kurulacaktır.

6.4. Komisyon, Veteriner hekim başkanlığında (başkan dâhil) 3 asil ve 2 yedek üyeden oluşturulacak, kararlar oy çokluğu ile alınacaktır.

6.5. Yapılan başvurular dikkate alınarak, komisyon önceden belirlenecek gün/günlerde çalışacaktır.

6.6. Komisyonda görev alacak personel ile ilgili aşağıdaki hususlara dikkat edilecektir:

a-) Personelden biri ziraat mühendisi (zooteknist) olacak, ziraat mühendisi (zooteknist) bulunmaması durumunda üyelerin tamamı veteriner hekimlerden oluşturulacaktır.

b-) İlçelerde kurulan komisyonda görev alacak personel ayrı ayrı ilçelerden seçilecektir.

c-) Komisyon üyeleri, İl Müdürlüğünün gerekçeli teklifi ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünün uygun görüşü ile komisyondan çıkarılabilecektir.

ç-) Türkvette il sistem sorumluları bu komisyonda görev almayacaktır.

6.7. Komisyon tarafından yapılan değişiklikler, Türkvette İl Sistem Sorumlusu tarafından, evrakın kendisine teslim edildiği tarihten itibaren 7 iş günü içinde Türkvette kaydedilecektir. Hayvan bilgileri düzeltildikten sonra, hayvan bilgileri kayıt ekranı açıklama bölümüne örneğin "..... İl Komisyon Kararı No: 2013/... No'lu komisyon kararına göre hayvan bilgileri düzeltilmesi yapılmıştır." ibaresi yazılacaktır.

6.8. Komisyonların çalışmaları, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğünce koordine edilecektir.

6.9. Türkvette yaş değişikliği yapılmayacaktır.

6.10. Her yıla ait **Komisyon Oluru ve Komisyon Kararları** dosya halinde İl/İlçe Müdürlüğünde saklanacaktır.

6.11. Sığır cinsi hayvanların Türkvette işletmeden sehven yapılan çıkış hareketi ile "**Hareket halinde**" olan durumlarının düzenlenmesi işlemi, kullanıcının **tutanakla** talebi üzerine İl Sistem Sorumlusu tarafından yapılacak, bu işlem için komisyon kararı istenmeyecektir.

7. KKKS'de hayvan kayıt bilgilerinin düzeltilmesi

KKKS'de bulunan hayvanların kayıttan itibaren 72 saat içerisinde kullanıcı tarafından düzeltilmeyen kayıt hataları, kullanıcı tarafından düzenlenen ve yetiştiricinin de imzasının bulunduğu tespit tutanağına istinaden, uygun görülmesi halinde il sistem sorumluları tarafından yapılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

8. İthal hayvanların kaydı

8.1. Avrupa Birliği üye ülkelerinden ithal edilen karantina süresi bitmiş hayvanların varış işletmesinde öncelikle sığır cinsi hayvana ait pasaportları ya da hayvan bilgilerini içeren seçim heyeti raporu bilgileri kontrol edilecek, hayvanlar orijinal kulak küpelerini muhafaza edecek ve orijinal bireysel tanımlama numaraları ile belgelerindeki bilgilere göre kaydedilecektir.

8.2. Avrupa Birliği üye ülkeleri dışındaki ülkelere ithal edilen hayvanlar, ihracatçı ülke tarafından tanımlanmış iseler, ihracatçı ülke tarafından yapılan orijinal tanımlama numarası ile birlikte, varış işletmesine tahsis edilen kulak küpe numarası ile kaydedilecektir. Ayrıca küpeleme yapılırken hayvanların morfolojik muayenesi yapılacak, hayvana ait ırk ve yaş bilgileri tespit edilecek ya da hayvan bilgilerini içeren seçim heyeti raporu bilgileri kontrol edilecek ve hayvan kayıt formuna yazılacaktır. Karantina süresi bitiminde herhangi bir hastalık yok ise Türkvet'te "Önceki küpe no" bölümüne, KKKS'de "Orijinal Küpe Numarası" bölümüne ithal edildiği ülkenin kulak küpe numarası yazılacak, "Küpe no" bölümüne ise geldiği işletmeye tahsis edilen yeni küpe numarası yazılacaktır.

8.3. Karantina süresi içinde doğum yapan ithal hayvanların yavrusu karantina süresi bitiminden sonra işletmeye tahsis edilen kulak küpesi ile küpelenecek, ithal hayvan sayfasından kaydedilecektir.

8.4. Türkvet'te sehven yapılan ithal hayvan kayıtlarının silinmesi işlemleri tutanakla "STS-Büyükbaş hayvanlar" kısmından il sistem sorumlusu tarafından yapılacak, Genel Müdürlükten ithal hayvan kayıtlarının silinmesi talep edilmeyecektir.

9. Küpe alımı ve dağıtımı

Hayvan kayıt sistemlerinde küpe alımı ve dağıtımı işlemleri İl Müdürlüklerinde il sistem sorumlusu, ilçelerde ise ilçe sistem sorumlusu tarafından yapılacaktır.

9.1. Küpe alımı

Kulak küpesi sipariş ekranlarında "Başlangıç küpe no" alanına otomatik olarak gelen küpe numarası, yeni sipariş edilecek olan ilk numaradır. İhalesi yapılan küpelerin, il sistem sorumlusu tarafından alımı yapılacak başlangıç küpe numarası bu sayfadan kontrol edilecek, numaranın yanlış olması durumunda Genel Müdürlüğe bilgi verilerek düzeltilmesi sağlanacaktır. Koyun ve keçi türü hayvan kulak küpesi alımlarından önce, il için yapılacak olan küpe numarası tahsisinde Genel Müdürlükten onay alınacaktır.

9.2. Küpe dağıtımı

Alımı yapılan küpelerin dağıtımı "Küpe Tahsis (İl)" ve "Küpe Tahsis (İlçe)" ekranlarından yapılacaktır. İl ya da ilçeye tahsis edilen küpelerin kullanıcılara tahsisi yapılmadan hayvan kayıt sistemlerine kaydı yapılmayacaktır.

9.3. Küpe iadesi ve kişinin başka ile tayini

Emekli olan ya da tayini çıkan kullanıcının, Türkvet'te üzerinde bulunan küpe numaraları "Küpe iadesi" ekranından, KKKS'de ise "Tahsis-yeni" ekranından il/ilçe sistem sorumlusuna tahsisini yaparak tutanakla iade etmesi sağlanacaktır. Kullanıcının üzerine tahsisli küpeler İl/İlçe Müdürlüğüne iade edildikten sonra, kullanıcı rolleri alınarak il sistem sorumlusu tarafından pasif yapılacaktır. Emekli olan ya da tayini çıkan kullanıcının, üzerine tahsisli küpe numarası olmadığına dair Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü veya İlçe Müdüründen onay alındıktan sonra ayrılmasına izin verilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

9.4. Kayıp/çalıntı/zayi olan küpelerin kaydı

İl/İlçe Müdürlüklerince kayıp/çalıntı/zayi olan küpelerin kaydı yapılacaktır.

9.5. Düşen küpeler

9.5.1. Hayvanların kulak küpelerinden birinin ya da ikisinin düşmesi veya üzerlerindeki bilgilerin silinmesi durumunda, yetiştiricilerin İl/İlçe Müdürlüğüne veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşlara dilekçe ile müracaatı üzerine, hayvanların kayıt sisteminde yer alan bilgileri ile gerçek ırk, yaş, cinsiyet bilgilerinin uyumlu olup olmadığı işletmede tespit edilecek, hayvanların sistem üzerinde başvuruda bulunulan işletmede olup olmadığı, sistemdeki durumu (ölü, bilinmiyor ya da hareket halinde) kontrol edilerek düşen kulak küpesi olarak kayıt sistemine girişi yapılacaktır. Sistemde yer alan bilgilerle uyumlu olmayan, işletmede tespit edilmeyen, ölü, hareket halinde ya da bilinmiyor durumunda olan hayvanlar için düşen küpe talebinde bulunulmayacaktır.

9.5.2. Sığır cinsi hayvanların düşen kulak küpelerinin yerine aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisinin takılması için Veteriner Hekim Odaları ve birlikler, düşen küpelerin sistemden alınan listesini İl/İlçe Müdürlüğüne bildirecektir.

9.5.3. Sığır cinsi ve koyun-keçi türü hayvanların düşen küpe sipariş listesi excell ortamında il bazında Türkvet ve KKKS'den alındıktan sonra il sistem sorumluları tarafından kontrol edilecek, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından yapılan son kontrolden sonra onaylanacak ve elektronik ortamda ve resmi yazı ile İl Müdürlüğü tarafından ilgili kulak küpesi firmasına doğrudan sipariş yapılacaktır. Düşen kulak küpe talepleri Genel Müdürlüğe gönderilmeyecek, ancak basımı yapılan bu küpelerin listesi il bazında Genel Müdürlüğe resmi yazı ve hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta olarak üçer aylık dönemler halinde bildirilecektir.

9.5.4. Firma yeniden ürettiği küpeleri, siparişi aldığı tarihten itibaren 7 gün içerisinde İl Müdürlüğüne ulaştıracaktır. İl/İlçe Müdürlüğü tarafından aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisi veya yenilerinin hayvanlara takılması ve kayıt sisteminden küpenin takıldığına onaylanması sağlanacaktır.

9.5.5. Koyun-Keçilerin Küpelenmesi ve Aşılması Projesi kapsamında İl Müdürlüklerine gönderilen küçükbaş hayvan kulak küpelerinin düşmesi halinde, düşen küpeyi üreten yüklenici firma tarafından, aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisinin ücretsiz olarak basımı ve teslimatı yapılacaktır.

9.5.6. Tek veya çift küpesi düşen hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Bu hayvanlara yetiştiricilerin İl/İlçe Müdürlüğüne dilekçe ile müracaatı üzerine, kulak küpesi veya küpelerinin yerine aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisi veya yenileri takıldıktan sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

9.5.7. Küpe alım ihalelerinde düşen küpelerin ilgili firma tarafından ücretli ya da ücretsiz basılması hususu şartnamede belirtilecektir.

10. Küpeleme ve Kayıt Yetkisinin Devredilmesi

10.1. İl Müdürlüğü, ilin tamamında tüm sığır cinsi hayvanların küpelenmesi ve kayıt altına alınması şartıyla Türk Veteriner Hekimler Birliğine bağlı Bölge Veteriner Hekim Odaları veya hayvancılık birlikleriyle her yılın başında sözleşme yapabilecektir. İstekliler arasından yüklenicinin belirlenmesi; İl Müdürü başkanlığında Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su ürünleri Şube Müdürü ile bir veteriner hekimden oluşan komisyon tarafından yapılacaktır. Sözleşme yapılırken isteklilerin araç, personel, teknik donanım ve altyapı, işi yapma ehliyeti ve teklif edilen fiyat dikkate alınacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

10.2. İl Müdürlüğü ile yüklenici arasında yapılacak küpeleme sözleşmesinde yer alacak asgari hükümler **EK-42**'de belirtilmiş olup, yapılacak sözleşmede bu hükümlere yer verilecek ve titizlikle uyulacaktır.

10.3. İlin bir bölümünün Bölge Veteriner Hekimler Odası, diğer bölümünün hayvancılık birlikleri tarafından alınması, bu kapsamda her iki kuruluş tarafından ilin tamamının alınmış olması ve geride İl/ilçe Müdürlüklerince yürütülecek küpeleme ve kayıt işlemleri kalmaması şartıyla küpeleme ve kayıt işlemleri devredilebilecektir.

10.4. Koyun ve keçi türü hayvanlardaki küpeleme ve kayıt işlemleri il/ilçe müdürlükleri tarafından yapılacak olup, Bölge Veteriner Hekimler Odası, serbest veteriner hekimler ve hayvancılık birliklerine küpeleme yetki devri yapılmayacaktır. Önceki yıllarda serbest veteriner hekimlerle yapılan sözleşmeler feshedilerek uygulanmamış kulak küpeleri il/ilçe müdürlükleri tarafından geri alınacaktır.

11. Uygulamada küpe alımı, dağıtımı, küpe uygulaması ve uygulama ücreti

Bakanlığımızca denetlenen kulak küpesi firmalarının listesi Genel Müdürlüğümüz web adresinde (www.gkqm.gov.tr) **Birimlerimiz ve Faaliyetleri** sayfasında yer almaktadır. Firmalardan kulak küpe alımlarının ve dağıtımlarının mutlaka kayıt sistemi üzerinden de yapılması gerekmektedir. Kulak küpesi alımlarında Genel Müdürlüğümüzden alınmış olan "Küpe Firması Kayıt Belgesi" istenecektir. Belgenin geçerlilik süresine dikkat edilecek olup, bu durum kulak küpesi alımlarında şartnamede belirtilecektir.

Kulak küpesi alımlarında küpelerin **TS 7808**'e göre testlerinin yapıldığına ilişkin belgeler talep edilecektir. Küpelerde düşme, rakamlarda silinme ve yönetmelik şartlarına uygunluğunun kontrolü için, gerektiği durumlarda her partiden numune alınarak **TSE** veya **ODTÜ** laboratuvarlarında **küpenin dayanıklılık testlerinin** yapılması sağlanacaktır.

11.1. İl Müdürlükleri tarafından alımı ve dağıtımı yapılan küpelerin, hangi tarihte hangi firmadan, hangi numara aralığının alındığı, alınan küpelerin veya küpe numara aralığının kimlere (İlçe Müdürlükleri, birlikler, Veteriner Hekim Odaları, vb.) hangi tarihte tahsis edildiğine ilişkin kayıtlar düzenli olarak dosyada muhafaza edilecektir.

11.2. Veteriner Hekim Odaları ve birlikler tarafından yapılacak olan küpe alımlarının Yönetmelik, talimat ve her yıl yayımlanan Genelgedeki küpe ile ilgili şartlara uygunluğu İl Müdürlükleri tarafından kontrol edilecektir.

11.3. 4-B kadrosundaki resmi veteriner hekimler, kulak küpesi takabilecek ve takılan kulak küpe ücretlerini ilgili makbuza kayıt edecektir. 4-B statüsünde çalışan kamu görevlilerinin, kamu hizmetlerinin mahallinde hızlı bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla "muhasabe yetkilisi mutemedi" olarak görevlendirilmesi gerekmektedir.

11.4. Hayvancılık işletmesi bulunan resmi kurum ve kuruluşların kendi hayvanlarını küpeleme ve kayıtlarını kendileri tarafından yapılmasını talep etmeleri halinde, küpe tahsisi yapılacak ve sistemde şifre verilecek, kullanıcılara "kullanıcı kaydı" sayfasında işletmesi tahsis edilecektir. Söz konusu resmi kurum ve kuruluşlarla küpeleme sözleşmesi yapılmayacaktır.

11.5. İl/ilçe Müdürlüğü, Veteriner Hekimler Odaları veya birlikler tarafından küpelenecek hayvanlar, hayvan sahibinin bildirim tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde, hayvan işletmeyi terk ederse işletmeyi terk etmesinden önce Türkvet'e kaydedilecektir.

11.6. İl/ilçe Müdürlüğü tarafından küpelenecek koyun ve keçi türü hayvanlar, hayvan sahibinin bildirim tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde, hayvan işletmeyi terk ederse işletmeyi terk etmesinden önce KKKS'ye kaydedilecektir.

12. Sığır cinsi hayvanlarda pasaport düzenlenmesi

12.1. İl/ilçe Müdürlüğü tarafından küpesi takılan ve Türkvet'e kaydedilen hayvanların pasaportları hayvanın doğumunun bildiriminden itibaren 14 gün içinde düzenlenecek ve hayvan

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

sahibinin bu pasaportları alması sağlanacaktır. Veteriner Hekimler Odaları ya da birliklere küpe uygulayıp kaydettikleri hayvanların pasaportları, hayvan sahibine teslim edilmek üzere imza karşılığında resmi tutanak ile verilecektir.

12.2. Pasaportlarda İl/İlçe Müdürlüklerinin mührü ve yetkilinin imzası olacaktır. İl/İlçe Müdürlüğü'nün adı, resmi mühür ve yetkilinin imzası olmayan pasaportların resmi olarak geçerliliği bulunmamaktadır.

12.3. Hayvan kayıt, sevk, kesim ve düşüm işlemlerinin doğru ve hızlı bir şekilde yapılabilmesi ve kullanıcı hatalarının minimum seviyede tutulması için hayvan pasaportlarının üzerinde bulunan barkotları okutmak üzere Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su ürünleri Şube Müdürlükleri ve İlçe Müdürlüklerine yeterli sayıda **barkot okuyucu sistemleri** İl Döner Sermayeleri veya diğer kaynaklardan temin edilecektir.

13. Hayvan hareketleri

Sığır cinsi ve koyun keçi türü hayvan alım satımlarında, satıcı ve alıcı hayvanı aldığını veya sattığını 7 gün içinde İl/İlçe Müdürlüğüne sığır cinsi hayvanlarda pasaportun imzalı ve ilgili kısmı ile koyun keçi türü hayvanlarda nakil belgesi ile bildirim yapacaktır. Sığır cinsi hayvan alım satımlarında pasaportun ilgili kısımları alıcı ve satıcı tarafından mutlaka imzalanacaktır. Kesim amacıyla ruhsatlı kesimhanelere sevk edilen hayvanların nakli kayıt sisteminden yapılacaktır. Satış amacıyla ruhsatlı hayvan satış yerlerine sevk edilen hayvanların nakli kayıt sisteminden yapılacaktır.

13.1. İl/İlçeden başka il/ilçelere nakli yapılacak sığır cinsi hayvanlara veteriner sağlık raporu düzenlemeden önce hayvanların pasaportları kontrol edilecek ve Türkvet'te hayvanların gideceği işletmenin **işletme numarası** seçilerek varış işletmesine nakli yapılacaktır. Hareketin tamamlanması için varış işletmesinin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından veteriner sağlık raporu ve hayvanların pasaportları kontrol edildikten sonra uygun olanlar için varış hareketi onaylanacaktır.

13.2. Sevk edilecek hayvanlara veteriner sağlık raporu düzenlendikten sonra, "**Türkvet'te nakilleri yapılmıştır**" ibaresi mutlaka yazılacak ve pasaportlarıyla beraber hayvan sahibine teslim edilecektir.

13.3. Küpe takılmış ancak Türkvet'e kaydedilmeyen hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.

13.4. Sevklerde her hayvanın pasaportu (çıkıldığı işletme numarasının bulunduğu) veteriner sağlık raporu ile beraber olacak, varış işletmesinde ise hayvanın yeni pasaportu hayvanın işletmesinin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından düzenlenecektir.

13.5. İşletmelerde "Bilinmiyor" durumundaki sığır cinsi hayvanların akıbetleri araştırılarak doğru bilgiler (Kesim, ölüm, kurbanlık satış vb.) Türkvet'e kaydedilecektir. "Bilinmiyor" durumunda olan hayvanlar, birbirini takip eden iki aşılama döneminde aşılammışsa veya herhangi bir işlem yapılmamışsa "ölu" durumuna getirilecektir. Aşılama ve küpeleme gibi çeşitli nedenlerle yapılan işletme ziyaretlerinde, hareket halindeki hayvanların "hareket bilgi raporu" alınarak kontrolleri yapıldıktan sonra hareketleri tamamlanacak ve güncelleme çalışmaları titizlikle yürütülecektir.

13.6. İl/İlçeden başka il/ilçelere nakli yapılacak koyun ve keçi türü hayvanlara veteriner sağlık raporu düzenlemeden önce KKKS'den gideceği işletmenin **işletme numarası** seçilerek varış işletmesine nakli yapılacaktır.

13.7. Hareketin tamamlanması için varış işletmesinin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından veteriner sağlık raporu ve nakil belgesi kontrol edildikten sonra uygun olanlar için varış hareketi onaylanacaktır.

13.8. Sevk edilecek hayvanlara veteriner sağlık raporu düzenlendikten sonra, "**Veri tabanında nakilleri yapılmıştır.**" ibaresi yazılı kaşe vurulacak ve nakil belgesiyle beraber yetiştiriciye teslim edilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

14. Bildirim ve bilgilendirme

14.1. Hayvan sahipleri işletmelerindeki her türlü hayvan hareketlerini (doğum, ölüm ve nakil) **EK-40** daki İşletmedeki Hayvan Bildirim Formu ile ilgililere (İl/İlçe Müdürlüğü, 4-B'li Veteriner Hekim ve Mühendis Tarım Danışmanları, Aşılama ve Küpeleme Sözleşmesi Yapılan Veteriner Hekim Odaları ve Birlikler, Muhtarlar, Hayvan Satış Yeri Sorumlu Yöneticileri ve Kimliklendiricilere) bildirecektir. Aşılama ve Küpeleme Sözleşmesi Yapılan Veteriner Hekim Odaları ve Birlikler, Muhtarlar, Hayvan Satış Yeri Sorumlu Yöneticileri hayvan sahibinden aldığı bildirim formlarını (**EK-40**) 7 gün içinde İl/İlçe Müdürlüğüne ya da 4-B'li Tarım Danışmanlarına teslim edecektir. Teslim edilen formlar İl/İlçe Müdürlüğü ve 4-B'li Tarım Danışmanları tarafından kayıt sisteminde güncellenecektir. **EK-40** İl/İlçe Müdürlüğü tarafından çoğaltılarak hayvan sahiplerine ve ilgililere dağıtılacaktır.

14.2. Hayvan sahibinin bilgilendirilmesi amacı ile işletmelerindeki her türlü hayvan hareketlerini (doğum, ölüm/kesim ve nakil) ilgililere bildirmeleri, hayvanların küpelenecek kayıt sistemine kaydının yapılması, bildirim yapılmaması halinde hayvan sahibine cezai müeyyidelerin uygulanacağı hakkında yerel basın ve yayın araçları ile bilgilendirilecek, bu konu hakkında afiş ve broşür bastırılacaktır.

15. Hayvan satış yerleri

15.1. Ruhsatlı hayvan satış yerleri sisteme kayıtlı olacaktır. Ruhsat almış hayvan satış yerlerine sadece giren hayvanların varış onayının yapılabilmesi için il sistem sorumlusu tarafından hayvan satış yeri yöneticisine "Hayvan Satış Yeri Yöneticisi" rolü verilecektir.

15.2. Ruhsatlı hayvan satış yerlerine bilgisayar sistemi kurulması sağlanacak ve işletme yetkililerine kayıt sistemleri hakkında eğitim ve şifre verilecektir.

15.3. İlçe içi işletmelerden gelen hayvanların hayvan satış yerlerine giriş ve çıkışları ile hayvanların ilçe içindeki işletmelere nakilleri resmi veteriner hekim tarafından yapılacaktır.

16. Kesimhaneler

16.1. Ruhsatlı kesimhaneler sisteme kayıtlı olacaktır. Ruhsatlı kesimhanelere bilgisayar sistemi kurulması sağlanacak ve işletme yetkililerine kayıt sistemleri hakkında eğitim ve şifre verilecektir.

16.2. Kesimhanelerde kesim kaydı girilen sığır cinsi hayvanların canlandırma işlemi yapılmayacaktır.

17. Türkvet'te işletmede hayvanın ölüm ve kesim nedeniyle kaydının düşülmesi

17.1. Hayvan sahibi, işletmesinde ölen veya mecburi kesime tabi tutulan hayvanlarını **EK-40'** da yer alan form ile 7 gün içinde İl/İlçe Müdürlüğüne bildirecektir.

17.2. Hayvan kayıt sistemlerinde, kayıtlı olduğu işletmede sehven ölüm/düşüm işlemi yapılmış hayvanların sistemde canlandırılması, ilde kurulacak komisyon tarafından **EK-37'de** yer alan komisyon kararı ile yapılacaktır.

18. Damızlık işletmelerinde sığır cinsi hayvan kaydının yapılması

18.1. İşletmesindeki sığır cinsi hayvanlara kulak küpesinin takılması ve Türkvet'e kaydının yapılması işlemi gerçekleştirmek üzere **20 baş ve üzeri damızlık dişi sığır bulunan işletmelerinin** (İl/İlçe Müdürlüklerinin uygun görmesi halinde) işletme sahibi/sorumlusu ile küpeleme sözleşmesi yapılacak, küpe tahsis edilerek, hayvan kaydı için şifre verilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

18.2. İşletme sahibi/sorumlusuna Türkvet'te "İşletme Yöneticisi" rolü verilecek, "Tahsisli İşletmeler" den kendi işletmesi tahsis edilerek sadece kendi işletmesindeki hayvanlara küpe kaydı yapabilmesi sağlanacaktır.

18.3. Bu işletmelerin küpeleme ve Türkvet'te kayıt işlemleri Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü tarafından sahada ve Türkvet'te kontrol edilecek, uygulamadaki eksikliklerin tespiti halinde sözleşmeleri iptal edilecektir.

19. Kullanıcı rolü verilirken dikkat edilecek hususlar

19.1. Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğünde görev yapan veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri/teknisyeni unvanına sahip iki personele Türkvet'te ve KKKS'de "İl Sistem Sorumlusu" rolü tahsis edilecektir. Her iki sistemde de İl sistem sorumluları, aynı ya da farklı kişiler olabilecektir. Bu kişilerin görevlendirilmesi ve görev değişikliği İl Müdürlüğünün yazılı talebi üzerine Genel Müdürlük tarafından yapılacaktır.

19.2. İl sistem sorumluları mümkün olduğunca kayıt sistemleri ile ilgili iş ve işlemler dışında görevlendirilmeyecektir. Kayıt sistemleri ile ilgili sorunlar kullanıcılar tarafından il sistem sorumlusuna iletilecek, çözülemeyen konular il sistem sorumluları tarafından Genel Müdürlüğe bildirilecektir.

19.3. İl sistem sorumlusu tarafından Türkvet ve KKKS'de her ilçede bir kullanıcıya "ilçe sistem sorumlusu" rolü verilecek, ilçedeki küpe tahsisleri bu kullanıcı tarafından yapılacaktır. Her iki sistemde de İlçe sistem sorumluları, aynı ya da farklı kişiler olabilecektir.

19.4. İl sistem sorumlusu, İl/ilçede kayıt sisteminde veri girişi yapan kullanıcılara şifre tahsis edecektir.

19.5. Bakanlığımıza bağlı birimler veya bağlı kuruluşlar dışındaki resmi kurum ve kuruluşlara kayıt sisteminde şifre tahsis edilmeyecek ve Genel Müdürlükten bu konuda resmi yazı ile görüş sorulmayacaktır.

19.6. Kullanıcı bilgileri sayfasında kişilerin durum, unvan ve çalıştığı birim bilgileri güncellenecektir.

19.7. Kullanıcılara **EK-39**'a göre rol tahsisi yapılacaktır.

19.8. Kullanıcı listesi her ayın başında düzenli olarak il sistem sorumlusu tarafından sistemden kontrol edilecek, İl/ilçe Müdürlüğünden ayrılan kişilerin güncellemeleri yapılacaktır.

19.9. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü, kullanıcıların Türkvet'te hatalı veya uygunsuz işlem yaptıklarının tespit edilmesi halinde veya gerek görülen diğer durumlarda ilgililerin şifrelerinin iptal edilmesini sağlayacaktır.

20. Türkvet ve KKKS dosyası

İl Müdürlüğünde il sistem sorumlusu tarafından Türkvet ve KKKS dosyası hazırlanacaktır. Bu dosyada;

20.1. Türkvet ve KKKS'den her yılın ocak ve temmuz ayı başında alınacak güncel İl Aktif Kullanıcı Listesi,

20.2. Veteriner hekim odaları, birlikler ve işletmeler ile yapılan küpeleme sözleşmeleri,

20.3. İl genelinde ruhsatlı hayvan satış yerleri ile kesimhanelerin sistemden alınan listesi,

20.4. Kesimhanelerde kesimi yapılan hayvanların küpe numarasının bulunduğu aylık liste ve aylık imha edilen küpelerin imha tutanakları yer alacaktır.

21. Türkvet ve KKKS yardım masası

Türkvet ve KKKS'de karşılaşılan sorunlar aşağıdaki elektronik posta adresine ya da telefonlara iletebilecektir;

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

e- posta : turkvet@tarim.gov.tr

e- posta : kkks@tarim.gov.tr

Faks: (0312) 258 75 21

İşletme/hayvan kaydı ve hareket konularında;

Telefonlar : (0 312) 258 75 22-23

Aşılama, hastalık ve kısıtlama konularında;

Telefonlar : (0 312) 258 75 30

M-CETVELLER

Cetveller Genel Müdürlüğe yazı veya e-posta ile gönderilmeyecek ve en geç takip eden ayın 5'ine kadar Türkvet'e kaydedilecektir. Bilgilerin hatalı girilmesi durumunda girilen bilgiler güncellenecektir.

Cetvellerin kaydı, Türkvet "STS" menüsü başlığı altındaki "Cetveller" bölümünden seçilerek yapılacaktır.

1.1. Cetveller bölümündeki;

- Hayvan Hareketleri Cetveli,
 - Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli,
 - Belgesiz Hayvan ve Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli,
 - Canlı Hayvan-Et Fiyatları Cetveli,
 - Hayvan Satış Yerleri Kontrol Cetveli,
 - Kesimhane Sevk Kontrol Cetveli
 - Belediye, Özel ve Resmi Kesim Yerlerinde Kesilen Hayvan Miktarları Cetveli,
- başlıklı cetvellere o aya ait bilgi girişleri düzenli olarak yapılacaktır.

1.2.Hayvan Hareketleri Cetveli: Sığır ve manda sevkleri Türkvet'e işlenecektir. İlgili ayda cetvel girişi yapmayacak olan İl/ilçe Müdürlükleri Cetvel giriş sayfasında "Gittiği İl" kısmına kendi illerini, "Gittiği İlçe" kısmına ise o ilin Merkez İlçesini seçerek 0 (sıfır) olarak gireceklerdir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.3.Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli: Birim; yumurta kayıtlarında adet, diğer ürünlerde ise kg olarak girilecektir. İlgili ayda cetvel girişi yapmayacak olan İl/ilçe Müdürlükleri cetvel giriş sayfasında "Gittiği İl" kısmına kendi illerini, "Gittiği İlçe" kısmına ise o ilin Merkez İlçesini seçerek 0 (sıfır) olarak gireceklerdir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.4.Belgesiz Hayvan ve Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli: Bu cetvel aylık olarak girilmeyecek olup, cetvel sayfasına ay sonu beklenmeden, kesilen her idari para cezasının İl/ilçe Müdürü tarafından onaylanmasından sonra işlenecektir. Eğer bir cezada birden fazla hayvan veya hayvansal ürün sahibi varsa üst kısımdaki "ekle" düğmesi ile bu şahıslar ayrı ayrı işlenecek, ceza ile ilgili tüm kişiler ve bilgiler işlendikten sonra alt kısımdaki "ekle" düğmesi ile ilgili ceza sayfaya eklenecektir. Hayvan sahibi kısmına isim yazılınca kişinin T.C. No'su zorunlu hale gelecektir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.5.Hayvan Satış Yerleri Kontrol Cetveli: Cetvel İl/ilçe kullanıcıları tarafından, hayvan satış yeri sorumlu veteriner hekiminin İl/ilçe Müdürlüklerine göndermiş olduğu cetvele göre Türkvet'e işlenecektir. Ruhsatlı hayvan satış yeri yoksa İl/ilçe Müdürlükleri cetvel girişi yapmayacaktır. Türkvet'e cetveli girecek olan kişi kullanıcı kaydından kendisi ile hayvan satış yeri işletmesini ilişkilendirmelidir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

1.6. Kesimhane Sevk-Kontrol Cetveli: Cetvel, İl/İlçe kullanıcıları tarafından kesimhane resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekiminin İl/İlçe Müdürlüklerine göndermiş olduğu cetvele göre Türkvet'e işlenecektir. Ruhsatlı kesimhane yoksa İl/İlçe Müdürlükleri cetvel girişi yapmayacaktır. Türkvet'e cetveli girecek olan kişi kullanıcı kaydından kendisi ile kesimhane işletmesini ilişkilendirmelidir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.7. Canlı Hayvan-Et Fiyatları Cetveli: Cetvel sadece İl Sistem Sorumluları tarafından Türkvet'e TL cinsinden işlenecektir. Bu cetvelde veriler 0 (sıfır) olarak girilmeyecektir. Manda/malak kesimi olmayan iller, cetvele manda/malak fiyat bilgilerini inek fiyat bilgisi ile aynı girecektir.

1.8. Belediye, Özel ve Resmi Kesim Yerlerinde Kesilen Hayvan Miktarları Cetveli: Bu cetvel kesimhane resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekimi tarafından Türkvet'e işlenecektir. Kesimhanede kesilmiş olan büyükbaş hayvanların miktarı sistem tarafından otomatik olarak cetvel ekranına aktarılacaktır. Üçer aylık dönemler halinde düzenlenen ilgili cetvel Genel Müdürlüğümüze gönderilmeyecektir.

1.9. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri kendilerine bağlı İlçe Müdürlüklerinin cetvel veri girişlerini; Raporlar/Cetvel Raporları/Cetvel Girişi Yapmayan İlçeler Raporundan düzenli olarak kontrol edecektir. Ayrıca İl/ilçe Müdürlükleri Raporlar/Cetvel Raporları menüsünden herhangi bir ay/yıla ait cetveli raporlayabileceklerdir. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürleri cetvellerin sisteme düzenli girilmesinden sorumludur.

N- İDARİ PARA CEZALARI

5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'na aykırı hareket edenlere verilecek idari para ceza miktarları **(EK-35)**'de belirtilmiştir. İdari para cezaları uygulanırken alınacak Olur'lar **(Ek-36)** formatında olacaktır.

O- TAZMİNAT ÖDENECEK HAYVANLARIN KIYMET TAKDİRLERİNİN BELİRLENMESİ, HAYVAN İTLAF VE TAZMİNAT MAZBATALARININ TANZİMİ, UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1- TAZMİNAT ÖDENECEK HAYVANLARIN KIYMET TAKDİRLERİNİN BELİRLENMESİ

- 1.1** Tazminata esas hayvanların kıymet takdirleri konusunda yaşanan sıkıntıların çözülmesi ve illerde bir örnek uygulamanın sağlanması amacıyla Bakanlığımızca kıymet takdirine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- 1.2** Bilimsel olarak süt sığırcılığında yetiştirilen bir düvenin damızlık değer kazandığı yaş 2 yıl olarak kabul edilmektedir. Süt sığırcılığında yetiştirilen bir sağmal ineğin ekonomik ömrü 5 laktasyon dönemi kabul edilmekle birlikte, Ülkemiz hayvancılığı ve yetiştirme süreleri değerlendirilerek ekonomik ömrün 6 laktasyon dönemi olarak kabul edilmesi uygun görülmüştür. Buna göre süt sığırcılığında bir düveden ilk buzağı yaklaşık 2 yaşında alınmakta olup, böylece ilk laktasyon (süt verme) dönemi de başlamış olmaktadır. Süt sığırcılık işletmelerinin genel hedefi her yıl 1 buzağı almaktır. Bu nedenle 1 laktasyon dönemi (kuru dönemle birlikte) 1 yıl, bir sağmal ineğin ekonomik ömrü ise 6 laktasyon dönemi, yani 6 yıl olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla bir damızlık ineğin sürüden çıkarılma yaşı (düvelik dönemi+ekonomik ömür) 8 yıl olarak değerlendirilmiştir.
- 1.3** Karkas randımanı dişi sığırlarda % 55, erkek sığırlarda % 60 olarak kabul edilmiştir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.4** Damızlık dişi sığırların kıymet takdirleri, 2 yaş altındaki dişi sığırlar, 2 yaşın üzeri ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) dişi sığırlar ve ekonomik ömrünü tamamlamış (8 yaş üstü) dişi sığırlar olmak üzere üç grupta değerlendirilecektir.
- 1.5** Erkek hayvanların kıymet takdirleri ise kasaplık değer üzerinden yapılacaktır.
- Hayvanın kasaplık değeri= [(canlı ağırlık) x (randıman) x (karkas kg)]**
- 1.6** 2 yaş altındaki dişi sığırlar için, Kıymet Takdir Komisyonları; Bakanlığımızca Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri için uygulanan projeler gereği yapılan ihale bedelleri, TÜİK verileri, Damızlık Yetiştirici Birlikleri satış bedelleri, ithal damızlık sığır bedelleri, TARSİM verileri, ticaret borsaları ile v.b. kurum ve kuruluşlardan elde edilebilen hayvanların tazminatlı hayvan hastalığına yakalandığı tarihteki yaşına ait verilerinin aritmetik ortalaması üst limit olarak kabul edilir.
- 1.7** 2 yaşın üzeri ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) dişi sığırlar için, Kıymet Takdir Komisyonları; Bakanlığımızca Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri için uygulanan projeler gereği yapılan ihale bedelleri, TÜİK verileri, Damızlık Yetiştirici Birlikleri satış bedelleri, ithal damızlık sığır bedelleri, TARSİM verileri, ticaret borsaları ile v.b. kurum ve kuruluşlardan elde edilebilen 2 yaşında oldukları dönemdeki damızlık değerlerin aritmetik ortalaması üst limit olarak kabul edilir.
- 1.8** Hayvanların bedelleri tespit edilirken dikkate alınan verilerin aynı ırk hayvanlara ait olması gerekmektedir. Üst limit belirlemede dikkate alınan verilere ait belgeler İl/İlçe Müdürlüğü tarafından dosyasında muhafaza edilecektir.
- 1.9** Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, TİGEM ve ithalat yoluyla temin edilen damızlık hayvanların, damızlık değerleri aynı yıl içerisinde olmak kaydı ile fatura tutarı üzerinden komisyon tarafından değerlendirilecektir.
- 1.10** Tazminatlı hayvan hastalığına yakalanan hayvan 2 yaş altındaki dişi sığır ise aşağıda yer alan formül kullanılmadan belirlenen üst limiti geçmeyecek şekilde kıymet takdiri yapılacak ve bu bedel tazminata esas kıymet takdiri kabul edilecektir.
- 1.11** Tazminatlı hayvan hastalığına yakalanan hayvan 2 yaşın üzeri ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) dişi sığır ise belirlenen üst limiti geçmeyecek şekilde hayvanın iki yaşındaki damızlık değeri tespit edilir ve aşağıda yer alan formül kullanılarak tazminata esas kıymet takdiri hesaplanır.
- 1.12** Tazminatlı hayvan hastalığına yakalanan hayvan ekonomik ömrünü tamamlamış (8 yaş üstü) dişi sığırlar ise kasaplık değeri tazminata esas bedel kabul edilir.
- 1.13** 2 yaşın üzeri ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) damızlık dişi sığırlarda kıymet takdiri genel olarak damızlık değerinden Canlı Demirbaş Amortisman değerinin düşülmesiyle hesaplanmaktadır. Kıymet takdirinde sağmal hayvanların 6 yıllık ekonomik ömrü üzerinden Canlı Demirbaş Amortismanı hesaplanmaktadır. Yıllık Canlı Demirbaş Amortismanı, söz konusu hayvanın damızlık değerinden tahmini kasaplık değerinin çıkarılarak ekonomik ömrüne (inekler için 6 yıl) bölünmesiyle belirlenecektir.
- 1.14** **Bir hayvanın kasaplık değeri;** hayvanın canlı ağırlığının, ineklerde %55'i, boğalarda %60'ı hesaplanmakta ve bu değer hayvanın öldüğü/kesildiği tarihteki karkas satış fiyatı ile çarpılarak bulunmaktadır.

KASAPLIK DEĞER = CANLI AĞIRLIK X RANDIMAN X KG ET BEDELİ

- 1.15** Tazminatlı hayvan hastalığına yakalanan dişi küçükbaş hayvanların kıymet takdiri yapılırken yukarıda da belirtildiği üzere kıymet takdir komisyonunca Bakanlığımızca Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri için uygulanan projeler gereği yapılan ihale bedelleri, TÜİK verileri, Damızlık Yetiştirici Birlikleri satış bedelleri, ithal damızlık küçükbaş hayvan bedelleri, TARSİM verileri, ticaret borsaları ile v.b. kurum ve kuruluşların elde edilebilen verilerinin aritmetik ortalaması üst limit olarak kabul edilir. Tespit edilen üst limitleri geçmeyecek şekilde kıymet takdiri yapılır. Bu bedel tazminata esas kıymet takdirini ifade eder. Erkek hayvanların kıymet takdirleri kasaplık değer üzerinden yapılacaktır. Randıman

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

koçlarda %50, tekelerde %45 olarak uygulanacaktır. (Hayvanın kasaplık değeri= [(canlı ağırlık) x (randıman) x (karkas kg)])

1.16 Tazminatlı hastalıklara yakalanan tek tırnaklı ve kanatlı hayvanlar için kıymet takdiri hususunda ise komisyon tarafından mahalli rayice göre belirlenen tazminat bedelleri kullanılır.

1.17 Hayvanların karkas kg fiyatı belirlenirken Bölge Ticaret Borsası ile Et ve Balık Kurumu karkas fiyatları dikkate alınacaktır.

1.18 Tazminata konu bir dişi sığırın, yaşı, ırkı ve gebelik durumu dikkate alınarak yapılmış örnek Kıymet Takdiri belirlenmesi;

- Bir sertifikalı damızlık saf ırk Holstein inek 400 kg canlı ağırlıkta ve 5 yaşında iken tazminatlı bir hastalığa yakalanmış ve kesime sevk edilmiştir. Buna göre kesilen ineğin değeri ne kadardır?

Bu sertifikalı saf ırk Holstein damızlık sağmal ineğin komisyonun belirlediği üst limitleri içeren 2 yaşındaki fiyatına bakılır ve 5 yaşı için buna göre bir hesaplama yapılır. Komisyonun belirlediği üst limitlere göre 2 yaşında iken en yüksek bedel 6.000 TL olan hayvanın fiyatı için yine Kıymet Takdir Komisyonu tarafından hayvanın durumuna bakılarak bir değer belirlenir. Bu değer 5.700 TL olarak belirlendiğini düşünelim. Hayvanı Ankara'da kabul edelim ve Ankara Ticaret Borsası'ndan sığır karkası ortalama fiyatını 14 TL/kg olarak almış olalım. İlgili hayvan 5 yaşında olduğuna göre ekonomik ömrünün 3 yılını kaybetmiş bulunmaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere ineklerde karkas randımanı %55 oranında olduğu kabul edilmiştir.

-İlgili hayvanın iki yaşındaki damızlık değeri ; 5.700 TL

-İlgili hayvanın kasaplık değeri ; (canlı ağırlık) x (randıman) x (karkas Kg)

$$(400 \text{ kg} \times 0,55) \times 14 \text{ TL} =$$

$$220 \times 14 = 3.080 \text{ TL}$$

-3 Yıllık Canlı Demirbaş Amortismanı; (Damızlık değer – kasaplık değer) / ekonomik ömür) x 3

$$(5.700 \text{ TL} - 3.080 \text{ TL}) / 6] \times 3 =$$

$$(2.620 / 6) \times 3 =$$

$$436 \times 3 = 1.308 \text{ TL}$$

İlgili hayvanın tazminata esas değeri; (Damızlık değer- Canlı Demirbaş Amortismanı)

$$5.700 - 1.308 = 4.392 \text{ TL}$$

- Aynı hayvanın 15 aylık olduğu düşünelim. Komisyonun belirlediği üst limitlerden 15 aylık yaştaki fiyatına bakılır. En yüksek bu değer olmak üzere komisyon bir bedel tespit eder. Bu bedel hayvanın tazminatına esas değeridir.

İlgili hayvanın 15 aylık yaştaki damızlık değeri= tazminata esas değeri

- Aynı hayvanın 9 yaşında olduğu düşünülürse kasaplık değeri tazminata esas değeri olarak hesaplanır.

İlgili hayvanın tazminata esas değeri=Kasaplık değeri [(canlı ağırlık)x(randıman) x (karkas Kg)]

$$(400 \text{ kg} \times 0,55) \times 14 \text{ TL} = 220 \times 14 = 3.080 \text{ TL}$$

1.17.Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatasında hayvan sahiplerine ödenecek miktar belirlenirken hayvanların değerlendirilen kısımlarından elde edilen tutar, tazminat tutarından düşülecektir. Şarta tabi karkas kg fiyatları kamu menfaati gözetilerek belirlenecektir.

2- HAYVAN İTLAF VE TAZMİNAT MAZBATALARININ TANZİMİ

2.1 İl Müdürlüklerimiz tarafından, Bakanlığımızca gönderilen Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatalarını kullanılacak ve mazbata tanzim edilirken İl, İlçe, Köy ve Mahalle isimleri, cilt ve sayfa numaraları ile ilgili hayvanların kulak küpe numaraları kesinlikle yazılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 2.2 Mazbata üzerindeki her satırda, bir hayvanın özellikleri, takdir edilen kıymet değeri, tazminat oranı, değerlendirilebilen kısımların tutarı bulunacaktır. Hayvan sahibine ödenecek toplam tazminat tutarı en son satırda belirtilecektir.
- 2.3 Sığır Tüberkülozu ve Sığır Brusellozu hastalıklarından dolayı yapılan zorunlu kesimlerde değerlendirilen et ve deri bedelleri hak edilen tazminat miktarından düşülecektir.
- 2.4 Tazminat mazbataları ve ekindeki, kavurma olarak değerlendirilen et ve değerlendirilen derinin kıymetini belirten fatura veya müstahsil makbuzu yada rayiç bedeli tespit edilerek, değerlendirilebilen kısımlardan elde edilen ve hayvan sahibine teslim edilen kavurma ile deri tutanağı, karkas yada deri imha edilmiş ise imha tutanağı, hayvanlara ait kesim raporu, Tüberküloz hastalığı ile ilgili olarak Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından kontrol edilerek onaylanan Tüberkülin Teamül Cetveli, Bruselloz hastalığı ile ilgili olarak ise, ilgili hayvana ait laboratuvar raporu Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğünde, denetimlerde ibraz edilmek üzere muhafaza edilecektir.
- 2.5 Değerlendirilen et ve deri bedelleri üzerinden tahakkuk edecek olan stopaj ve SSDF kesintileri ile diğer vergi ve harçlar hayvan sahiplerinde ödenecektir.
- 2.6 Mazbatalar üzerinde özellikle takdir edilen kıymet kısmında silinti, kazıntı ve düzeltme olmayacaktır.
- 2.7 Mazbatalar üzerindeki rapor, komisyon kararı ve tutanak bölümleri eksiksiz olarak doldurulacak ve tüm üyelerce imzalanarak, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından imzalandıktan sonra, mühürlenip tasdik edilecektir.
- 2.8 Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatalarının Rapor kısmını, hastalığı takip eden resmi veteriner hekim, Kıymet Takdir Komisyonu Kararı kısmını, sorumlu kıymet takdir komisyonu üyeleri, Tutanak kısmını, ilgili hayvan sağlık zabıtası komisyonu başkanı ve iki üye ya da mazbataya esas hayvanlara yapılan uygulamaların takip ve kontrolünden sorumlu 3 kişi imzalayacaktır.
- 2.9 Tazminat Mazbatalarının bir nüshası vatandaşa verilecek, bir nüshası İl Müdürlüğünde muhafaza edilecek, bir nüshası da hayvan hastalıkları tazminatı desteği hakediş belgesi ile birlikte Bakanlığa bilgi için gönderilecektir.
- 2.10 Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Hakediş Belgesi' ni, Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatası' nı düzenleyen İl ya da İlçe Müdürlüğü tanzim edecek ve ödeme için Genel Müdürlüğe gönderecektir.

3- UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- 3.1 Sığır tüberkülozu ve sığır, koyun, keçi brusellozu hastalıkları tespit edilen hayvanlar hayvan sahibinin isteğine göre değil, İl/İlçe Müdürlüklerimizce uygun görülen tesislere şarta tabi kesilmek üzere sevk edilecektir.
- 3.2 Şarta tabi kesimi yapılan hayvanların karkasları, kesim yeri dışında da kavurma yaptırılabilir. Ancak bu durumda, karkaslar yurt içi hayvansal ürün sevklerine mahsus veteriner sağlık raporu ile sevk edilecek, halk sağlığı açısından risk teşkil etmesi sebebiyle nakilde gerekli tedbirler alınacak ve resmi veteriner hekim nezaretinde kavurma yapılacaktır. Kavurma yapacak tesisler Bakanlığımızdan izinli olmalı, söz konusu tesislerin kapasitesi, iş yükü ve sevk edilecek karkas miktarının uyumluluğu kontrol edilmelidir.
- 3.3 Şarta tabi kesime sevk edilecek hayvanları ya da bu hayvanlardan elde edilecek kavurmaları satın almak isteyen kişilerin birden fazla olması durumunda kamu menfaati gözetilerek karar verilecektir.
- 3.4 Tazminatlı hastalıklara yakalanan ya da hastalıktan şüpheli hayvanların kesiminden elde edilecek paranın, hayvan sahibine ulaşmasının sorumluluğu da zımnen İl/İlçe Müdürlüğümüzde olduğundan hayvan sahiplerinin mağdur olmaması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Ö-SALGIN, BULAŞICI VE PARAZİTER HASTALIKLARLA MÜCADELE

1. İHBARI MECBURİ HASTALIKLAR

1.1. ŞAP HASTALIĞI

- 1.1.1. Trakya, Şap hastalığı açısından korunmuş bölgedir.** Trakya, Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı (OIE) tarafından da Şap hastalığından aşılı ari bölge olarak kabul edilmiştir. Bakanlığın belirlediği usul ve esaslar dışında Trakya'ya Şap hastalığına duyarlı canlı hayvan sevki yapılamaz. Trakya'da faaliyet gösteren İl/İlçe Müdürlüklerimizce "Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları İle Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmelik" in 26 ncı maddesinde yer alan "Korunmuş Bölgelerde Uygulama" hükümleri titizlikle uygulanacaktır. Hastalık mihraklarında kordon, karantina, temizlik, dezenfeksiyon ve aşılama yapılacaktır. 2013 yılında Trakya' da kullanılacak aşılar Türkiye'de Şap Hastalığının Kontrolü Projesinden, Anadolu'da kullanılacak aşılar ise Şap Enstitüsü Müdürlüğü'nün aşı üretim durumuna göre kampanya tarzında ya da belirlenen strateji çerçevesinde gönderilecektir. Uygulanacak strateji hakkında İl Müdürlükleri daha sonra bilgilendirilecektir.
- 1.1.2. İl/İlçe Müdürlükleri 4 Şubat 2011 tarih ve 27836 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Şap Hastalığının Kontrolüne İlişkin Yönetmelik" hükümleri doğrultusunda kontrol yöntemlerini uygulayacaklardır.**
- 1.1.3. Epidemiyolojik çalışmalara önem verilecek, mihrak araştırması ve saha araştırılması yapılarak filyasyon kaynağı kesin olarak tespit edilecektir. Mihrak çevresinde 10 km yarıçapında bulunan işletmelerin tümü şap hastalığı yönünden taranacaktır.**
- 1.1.4. Şap hastalığı şüphesi durumunda alınacak marazi maddeler, Şap Hastalığı Mihrak Bilgi Formları (EK-15a ve EK-15b) ve marazi madde ve serum gönderme formu (EK-14) doldurularak doğrudan Şap Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilecektir. Numune alınması ve gönderilmesi ile ilgili www.sap.gov.tr adresinde bulunan hususlara dikkat edilecektir.**
- 1.1.5. Türkiye'ye girmesi muhtemel ekzotik şap virüslerinin erken teşhis edilerek gerekli tedbirlerin önceden alınabilmesi için Erzurum, Erzincan, Kars, Ardahan, Iğdır, Ağrı, Van, Hakkari ve Şırnak illerinde düzenli olarak hastalık taraması yapılacaktır. Bu bölgelerde 4-B kapsamında çalışan veteriner hekimlerin mihrak araştırmalarında etkin rol alması sağlanacaktır.**
- 1.1.6. Ülke genelinde aktif surveylans uygulanarak, hayvan hareketleri tam denetim altına alınacak, karantina uygulanmasına titizlikle riayet edilecek, bu tedbirlere rağmen hastalık görülmesi halinde mihrak çevresindeki sirayete maruz hayvanlara Bakanlığın uygun görüşü ile şap aşısı uygulanacaktır.**
- 1.1.7. Aşılama Kampanyaları öncesi gerekli kamuoyu desteğinin sağlanması amacıyla aşılama ile ilgili halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi kampanyası yapılacaktır. Kampanyalarla ilgili olarak hazırlanan ve İl Müdürlüklerine gönderilen şap hastalığına karşı uygulanan aşılamaı özendiren afiş, liflet, broşürlerin yetiştiriciye ulaştırılması, RADYO ve TV spotlarının kampanya dönemlerinde Radyo ve Televizyonlarda yayımlanması sağlanacaktır.**
- 1.1.8. Kampanya döneminde kullanılacak şap aşıları öngörülen program doğrultusunda Şap Enstitüsü Müdürlüğü tarafından gönderilecektir.**
- 1.1.9. Sınır bölgelerinde hayvan ve hayvansal ürün hareketlerinin sıkı kontrol altında tutulması, çıkan mihrakların mutlaka çok sıkı takip edilmesi ve gerekli tüm önlemlerin alınması konusunda Güvenlik Kuvvetleri ile yakın işbirliği sağlanacaktır.**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.1.10.** Şap Enstitüsü Müdürlüğünce sahada sirküle olan virüslardaki genetik değişiklikler takip edilerek aşı suşlarında gereken değişiklikler yapılacaktır.
- 1.1.11.** Şap aşılması esnasında oluşabilecek alerjik ve anafilaktik reaksiyonlara karşı kullanılmak üzere gerekli ilaçlar aşılama ekibinin yanında hazır bulundurulacaktır.
- 1.1.12.** Şap hastalığına karşı koruma sağlamak amacıyla, resmî veteriner hekim veya sorumluluğundaki yardımcı sağlık personeli ile yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından yapılan aşı ve serum uygulaması nedeniyle öldüğü resmî veteriner hekim raporu ile tespit edilen hayvanların bedelleri hayvan sahiplerine tazminat olarak ödenecektir. İl/İlçe Müdürlükleri resmi veteriner hekimin yazdığı tutanağı, yapılan otopsi raporunu, düzenlenen Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatasını ve Hayvan Hastalıkları Tazminat Desteği Hak ediş Belgesini bir üst yazı ile Bakanlığa gönderecektir.

1.1.13. ŞAP HASTALIĞI YÖNÜNDEN TRAKYA'DA UYGULANACAK İŞLEMLER

1. Bakanlığımızca şap hastalığından ari olduğu ilan edilen Ülkemizin Trakya kesimi, 25 Mayıs 2010 tarihinde de Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı Genel Kurulu tarafından şap hastalığından ari bölge olarak kabul edilmiştir.
2. Trakya Bölgesinde Şap hastalığı yönünden kampanya tarzında yoğun aşılama yapılacak, mihraklarda hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanlara tazminatlı kesim metodu uygulanacaktır.
3. Tazminatlı kesim yürürlükteki mevzuata göre küpelenmiş ve tanımlanmış, Şap aşısı uygulanmış ve kanuna uygun sevk edilmiş şap hastalığına duyarlı hayvanlarda uygulanır.
4. Trakya'da hastalığın açık belirtisini gösteren veya açık belirtisini gösteren hayvanlarla temasta olan veya laboratuvarlarca hastalığın varlığı tespit edilen itlaf edilecek veya kestirilecek hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin tamamı ödenir. Hastalığın açık belirtisini göstermeyen ancak serolojik taramalarda virus varlığını işaret eden durumlarda ise kestirilen hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin dörtte üçü ödenecektir.
5. Şap hastalığından ölen veya öldürülen hayvanlar iki metre derinliğindeki çukurlara üzerlerine sönmemiş kireç dökülerek gömülecektir. Mümkün olmadığı hallerde tamamen yakılarak imha edilecektir.
6. Şap hastalığı şüphesi durumunda söz konusu hayvanlardan mutlak suretle muayene materyalleri en kısa sürede Şap Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilecektir.
7. Kaçak olarak Trakya'ya giren şap hastalığına duyarlı hayvanlar tazminatsız olarak kesime gönderilecektir.
8. Trakya sero-surveylerinde enfeksiyon geçirdiği teyit edilen hayvanlar Bakanlığın uygun görmesi halinde tazminatlı olarak kesime sevk edilecektir.
9. Bu hayvanların tespit edildiği alanlarda Şap Enstitüsü ve ilgili İl Müdürlüğünün işbirliği ile daha detaylı sero-surveyler düzenlenerek vakanın boyutu belirlenecektir.
10. Trakya'daki illere (İstanbul ve Çanakkale'nin Trakya'da kalan kısmı) hayvan sevkleri 2010/7 ve 2010/13 nolu genelgeler çerçevesinde gerçekleştirilecektir.
11. Trakya'ya yapılacak hayvan sevklerinde uygulanacak test işlemleri **EK-26'** da belirtilen test protokolü çerçevesinde yürütülecek, protokol kapsamında **EK-27** doldurulacak ve Şap Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

1.2. SIĞIR VEBASI HASTALIĞI

1.2.1. “Sığır Vebası Enfeksiyonundan Arılık” statüsü için ülkemizde 2004 yılında yapılan serosurvey sonuçları OIE'ye rapor halinde gönderilmiştir. Rapor OIE Bilimsel Komitesinde uygun görülmüş ve Mayıs 2005 de yapılan 73. Dönem Genel Kurulunda yapılan oylama ile ülkemizin “Sığır Vebası Enfeksiyonundan Arılık” statüsü onaylanmıştır.

1.3. KOYUN-KEÇİ VEBASI (PPR) HASTALIĞI

1.3.1. 2010 yılında başlayan Koyun ve Keçilerin Küpelenmesi ve Aşılması Projesi 9 Mart 2013 tarihinde sona erecektir. 2013 yılı kampanya dönemlerinde daha önce çeşitli sebeplerle aşılanamayan hayvanlar ile 2013 yılında yeni doğan genç hayvanlar aşılacaktır. Doğumların erken olduğu illerde Mart-Mayıs aylarında, doğumların geç olduğu illerde ise Eylül-Kasım aylarında aşılama yapılacaktır.

1.3.2. Bölge Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlükleri, sorumluluk bölgelerinde bulunan il müdürlükleri ile koordineli olarak **resmi ve özel veteriner hekimlerin bilgilendirilmesine ve hastalık hakkında farkındalıklarının artırılmasına yönelik olarak illerde eğitim vereceklerdir.** Eğitimde PPR hastalığının karışabileceği hastalıklar ile hastalığın ülkemizdeki durumunun ve yayılımının tespiti için Enstitülere marazi madde gönderilmesi gerekliliği konusu özellikle vurgulanacaktır.

1.3.3. Enfeksiyonu geçiren hayvanlarda oluşan aktif bağışıklık süresinin en az 4 (dört) yıl sürdüğü, aşılınmış analarda oluşan PPR antikorlarının kolostrumla yavruya geçtiği ve kolostrumla kazanılan pasif bağışıklığın ise analardaki antikor seviyesine bağlı olarak yavruyu 3-6 ay arasında koruduğu bildirilmektedir. Hastalık teşhislerinde, gönderilen kan serumu örneklerinde tespit edilen antikorların (sero-pozitifliğin) enfeksiyondan mı, yoksa aşından mı kaynaklandığı değerlendirilmesinin yapılabilmesi için marazi madde gönderirken aşağıdaki hususlara özen gösterilecektir;

- a) Marazi Madde Gönderme Protokolünde hayvanların aşı geçmişleri ve yaşları mutlaka belirtilecektir.
- b) Hastalığın teşhisinde bulunan antikorların yeni bir enfeksiyondan mı, yoksa eski bir enfeksiyondan mı (aktif bağışıklık) kaynaklandığını anlamak için antikor titrelerinin karşılaştırılabilmesi amacıyla ilk kan serumu gönderildikten 2-3 hafta sonra tekrar kan serumu alınarak gönderilecektir. (Çift serum örneği)
- c) Ateşli dönemde alınan defibrine kan örnekleri buz içinde, ölen hayvanlardan mezenteriyal lenf yumrusu, dalak ve akciğer antibiyotikli doku kültür sıvısı içinde, doku kültür sıvısının bulunmadığı durumlarda ise buz içerisinde, histo-patolojik yoklamalar için tonsil, dil ve dudaktan alınan parçalar ise %10 formol solüsyonu içinde gönderilecektir.

1.4. MAVİDİL HASTALIĞI

1.4.1. Hastalıkla mücadelede aşılama, karantina, serosurvey, hasta hayvanların imhası ve vektör (taşıyıcı) kontrolü uygulamaları yapılacaktır.

1.4.2. Vektör mücadelesi amacıyla, su birikintileri ve bataklıkların ekosisteme zarar vermeyen fakat güçlü larvasidal etkili ürünlerle uygun aralıklarla ilaçlanmasının sağlanması amacıyla mahalli idareler ile işbirliği yapılacaktır.

1.4.3. Bakanlığın bilgisi dışında aşı uygulaması yapılmayacaktır. **Hastalık çıkan bölgelerde sirayete maruz hayvanlar 3 yıl boyunca aşılacaktır.** Aşılamalar vektörün aktif olduğu dönemden önce tamamlanacak, gebeliğin ilk yarısında, aşım dönemlerinde ve hastalıklı sürülerde aşı uygulanmayacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.4.4. Yaygın eğitim çalışmaları ile vektörlerin aktif olabileceği dönemlerde duyarlı türlerin yüksek rakımlı yaylalarda bulundurulması teşvik edilecektir.
- 1.4.5. Etkin vektör kontrolü için hayvanlara Avermectin (doramectin ve İvermectin) ve Milbemycin (Moxidectin) içeren endectositler veya klasik insektisitler (ektoparazitisid) uygulanacaktır.
- 1.4.6. Mavidil şüpheli her olgudan ilgili Enstitülere marazi madde gönderilecek, serbest ve kamu veteriner hekimleri mavidil hastalığı yönünden gerekli dikkat ve özeni gösterecektir.
- 1.4.7. İl/İlçe Müdürlüklerince yetiştiriciler, ağıl ve ahırların pencerelerine sinek teli takılması, dışkı yığınlarının ağıl ve ahırlardan mümkünse en az 50 metre uzakta toplanması ve üzerlerinin plastik bir örtü ile kapatılması ve hayvanların geceleri kapalı yerlerde muhafaza edilmesi hususlarında bilgilendirilecektir.

1.5. KOYUN VE KEÇİ ÇİÇEĞİ HASTALIĞI

- 1.5.1. Virüs, hastalıklı sürülerin kaldığı karanlık ve serin ağıllarda 2 yıl, meralarda ise 2 ay süre ile canlı kaldığından bu gibi yerlerde bu süreler içerisinde sağlam hayvanların barındırılmaması konusunda hayvan sahipleri bilgilendirilecektir.
- 1.5.2. Koyun-keçi çiçek hastalığının görüldüğü bütün illerde K.Baş hayvan mevcudunun aşılamaları yoğun bir şekilde düzenli olarak yapılacaktır.
- 1.5.3. Hastalık çıkışlarında önce ağıl temizliği yapılacak ve gübre uzaklaştırılarak uygun bir yerde izole edilecektir. Temizlik ve gübrenin uzaklaştırılmasından sonra dezenfeksiyon yapılacaktır.
- 1.5.4. Mihraklardaki koyun ve keçiler, kuzu ve oğlaklar ile birlikte çıkış yılında ve sonraki 2 yıl boyunca üst üste aşılanacaktır. Çevre köylerde yetiştiriciler bilgilendirilerek çevre aşılmasına katılım sağlanması konusunda telkinde bulunulacaktır.
- 1.5.5. Mihraklarda aşı planlaması yaparken kuvvetli bağışık dönemin sonbahar ve özellikle kış aylarına denk getirilmesine özen gösterilecektir.

1.6. SIĞIR VE KOYUNLARDA BRUSELLA

- 1.6.1. 2011 yılında yapılan brusella sero-surveyi sonuçlarına göre sığırlarda sürü prevalansı %6,9 (fert prevalansı %2,6) ve koyunlarda her köy bir sürü olarak kabul edildiğinde prevalans %30 (fert prevalansı %4,7) olarak tespit edilmiş olup, hastalık ile mücadelede subcutan aşılama uygulamasına son verilmiş ve konjunktival aşı kullanılarak kitle aşılması yapılmasına karar verilmiştir. 01 Ocak 2012 tarihinden itibaren başlatılan Brusellanın Konjunktival Aşı ile Kontrol ve Eradikasyonu Projesinin uygulanmasına devam edilecektir. Proje öncelikle sığırlarda 10, koyun ve keçilerde 6 yıllık olarak planlanmış olmakla birlikte, sığırlarda 10 uncu, koyun ve keçilerde 6 ncı yıl yapılacak survey çalışması sonuçlarına göre projenin uygulama süresi uzatılabilecektir.
- 1.6.2. Uygulanacak proje ile sığır, koyun ve keçilerde brusella prevalansının öncelikle %1 in altına çekilmesi, sonra test ve kesim metodu uygulanarak hastalığın eradikasyonu hedeflenmiştir.
- 1.6.3. Yeterli bağışıklığın oluşması için koyun ve keçilerin hayatı boyunca bir kez aşılması yeterlidir. 2013 yılında öncelikle yeni doğmuş tüm dişi koyun ve keçiler ile damızlık erkek koyun ve keçilere uygulanacak, aşının yeterli olması durumunda daha önce aşılanmamış ergin dişi koyun ve keçiler de aşılanacaktır.
- 1.6.4. Yeterli bağışıklığın oluşması için sığırların hayatı boyunca iki kez aşılması gereklidir. 2013 yılında öncelikle 3-6 aylık yaştaki tüm dişi sığırlara uygulanacak, geçen yıl birinci aşılması yapılmış sığırların ikinci aşılama yapılabilecektir.

olması durumunda daha önce aşılanmamış ergin dişi sığırların birinci aşılması gerçekleştirilecektir.

- 1.6.5.** Aşı temini planına göre, Bakanlığımızca her ilin hayvan sayısını dikkate alan aşı uygulama programı belirlenecek, il/ilçe müdürlüklerince söz konusu aşılar belirlenen zaman içerisinde uygulanacaktır. Konjunktival brucella aşıları canlı aşı olup, uygun şartlarda muhafaza edilecek, en kısa zamanda uygulanacak ve TURKVET/KKKS veri tabanlarına bireysel hayvan aşı kaydı olarak mutlaka kayıt edilecektir.
- 1.6.6.** Proje uygulama süresince yapılan brusella aşılara ya da daha önce uygulanmış brusella aşılara bağlı yanlış pozitifliklerin önüne geçmek ve kamu kaynaklarının etkin kullanımını sağlamak amacıyla il/ilçe müdürlüklerince Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüklerine serolojik teşhis yapılması için numune gönderilmeyecektir. Hastalıktan ari işletmeler bu hükmün dışındadır.
- 1.6.7.** **Bakanlığımız Enstitüsü Müdürlükleri brusellanın tespiti için, hastalıktan ari işletme oluşturulması, ariliğin sürdürülmesi, ithal hayvanlar, damızlıkta kullanılacak boğa, koç ve tekeler ile TİGEM işletmeleri için yapılan testler hariç, serolojik test yapmayacaktır. İl/ilçe Müdürlüklerince Brusellanın kontrolü için Bakanlığımız Enstitüsü Müdürlüklerine serolojik teşhis yapılması için numune gönderilmeyecek, yalnızca yavru atıkları, yavru zarları, atık yavruya ait mide sıvısı ve vaginal svaplar bakteriyolojik teşhis yapılmak üzere ilin bağlı bulunduğu Bakanlık Enstitü Müdürlüğüne gönderilecektir.**
- 1.6.8.** Brusellanın teşhisi için Enstitüsü Müdürlüklerine gönderilen marazi madde protokollerinde mutlaka ilgili hayvanın kulak numarası ve işletme sahibinin adı belirtilecektir. Enstitüsü Müdürlüklerince tanzim edilen raporlarda hayvanların kulak numaraları ile işletme sahibinin adı ve soyadı bulunacaktır.
- 1.6.9.** Hayvan sahiplerince doğrudan getirilen marazi maddelerin kabulü esnasında, ilgili il/ilçe Müdürlüğünün ilgili işletmede hastalığı takip ve kontrol edebilmesi için, Enstitüsü Müdürlükleri tarafından yetiştiricinin kimlik tespiti yapılacak, rapor kimlik bilgileri üzerinden tanzim edilecektir.
- 1.6.10.** **Brusella nedeniyle tazminat ödenebilmesi için bakteriyolojik teşhis yapılması zorunludur. Serolojik test sonuçlarına göre tazminat ödenmeyecektir.**
- 1.6.11.** **Hastalıktan ari işletmelerde bulunan aşılanmamış hayvanlarda yapılan komplement fikzasyon (CFT) testi negatif sonuç vermelidir. Hayvanlar aşıli ise ve aşılardan sonra 1 yıl zaman geçmemişse CFT Test sonucu 30 EEC den düşük, 1 yıldan fazla zaman geçmişse 20 EEC den düşük olmalıdır. Bu değerlerin üzerinde sonuç veren hayvanların bulunduğu işletmelere sertifika tanzim edilmeyecek, devam niteliğinde yapılan testlerde ise sertifikalar iptal edilecektir. Bu nedenle veteriner enstitü müdürlükleri tanzim ettikleri raporlarda mutlaka CFT test sonuçlarına yer vereceklerdir.**
- 1.6.12.** Hastalıktan ari işletmelerde yapılan serolojik testler ile hastalığın kontrolü amacıyla yapılan bakteriyolojik testler Enstitüsü Müdürlüklerince ücretsiz olarak yapılacaktır.
- 1.6.13.** Hastalıktan Ari İşletmeler İçin Sağlık Sertifikası (**EK-16**) İl Müdürlüklerince verilecektir. Sertifika numarası verilirken İl Trafik kodu–Sertifikanın düzenlendiği yıl-01 den başlamak üzere numara verilecektir. (Örnek: Ankara İli için 2013 yılında verilecek ilk sertifika 06-2013-01 şeklinde olacaktır.)
- 1.6.14.** **Hastalıktan ari işletme desteklemelerinde sadece hakediş belgesi ve sağlık sertifikası Genel Müdürlüğümüze gönderilecek diğer evraklar İl/ilçe Müdürlüğünde muhafaza edilecektir.**
- 1.6.15.** Büyükbaş aşılama çalışmalarında Hayvanların Tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzlarına kulak küpesi numarası mutlaka yazılacaktır. Küçükbaş aşılama çalışmalarında, işletmedeki aşılama bilgisi KKKS'den alınarak makbuza eklenecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.6.16.** Tazminat ödemesi ile ilgili olarak Bakanlığa Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatası ile Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Hakediş Belgesi gönderilecektir.
- 1.6.17.** Atık yapan tüm sığır, koyun ve keçilere ait atık yavrular İl/ilçe Müdürlükleri veya serbest veteriner hekimler tarafından bölge laboratuvarına gönderilecektir. Bakteriyojik olarak hastalığın tespit edildiği yerlerde henüz konjunktival aşı uygulanmamışsa mihrak aşılması yapılacak, mihrak aşılamaalarında özellikle aynı merayı kullanan birkaç köy varsa sirayete maruz sınıfına bu köylerde alınacaktır.
- 1.6.18.** Enstitüler kendilerine gelen marazi maddelerin bakteriyojik muayenelerini yaptıktan sonra izole edilen Brusella suşları, ülke genelinde oluşturulan epidemiyolojik verilere kaynak olacak biyotip haritasının geliştirilmesi için Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü'ne gönderecektir.
- 1.6.19.** Hastalık taramasıyla ilgili olarak (EK-17a) da yer alan form tanzim edilecek ve Genel Müdürlüğe gönderilecektir.
- 1.6.20.** Bu çerçevede; 31/12/2011 tarih ve 22 sayılı Bakanlık Makam Olur'u ile "Brusellanın Konjunktival Aşı İle Kontrol ve Eradikasyonu Projesi" sinin takibi amacıyla Enstitü Müdürlüklerine gelen atık ve svap örnek sayısı ile pozitif ve negatif sonuçları 3 dönem halinde Mayıs-Eylül-Ocak aylarının ilk haftası geçmiş 4 ayın sonuçlarını kapsayacak şekilde Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.

1.7. SIĞIR TÜBERKÜLOZU HASTALIĞI

- 1.7.1.** Hastalıkla mücadelede 2/4/2009 tarih ve 27188 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sığır (Bovine) Tüberkülozu Yönetmeliğinde belirtilen hususlara uyulacaktır.
- 1.7.2.** Mezbağa kesimi sonunda sığır tüberkülozu tespit edilen hayvanların bulunduğu işletmeler tespit edilerek, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şubesine bildirilmesi sağlanacaktır. İlgili işletmeler İl dışında bulunuyor ise Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğüne ilgili İl Müdürlüğüne bildirilmesi sağlanacaktır. Tüberküloz yönünden pozitif çıkan hayvanların bulunduğu işletmeler takip edilerek sığırlara tüberkülin testi uygulanacaktır. Hastalık taramasıyla ilgili olarak (EK-17b) de yer alan form tanzim edilecek ve Genel Müdürlüğe gönderilecektir.
- 1.7.3.** Hastalıktan Ari İşletme Oluşturma amacı dışında isteğe bağlı sığır tüberkülozu kontrolü yapılmayacaktır.
- 1.7.4.** Tüberkülin talepleri doğrudan Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne yapılacak ve hastalıktan ari işletmelerde ve hastalık mihraklarında yapılacak testler için gerekli tüberkülinler ücretsiz olarak gönderilecektir.
- 1.7.5.** Hastalıktan Ari İşletmeler İçin Sağlık Sertifikası İl Müdürlüklerince verilecektir. (EK-16) Sertifika numarası verilirken İl Trafik kodu –Sertifikanın düzenlendiği yıl-01 den başlamak üzere numara verilecektir.(Örnek: Ankara İli için 2013 yılında : verilecek ilk sertifika 06-2013-01 şeklinde verilecektir.)
- 1.7.6.** Sığır Tüberkülozu Yönetmeliğindeki kriterler çerçevesinde test uygulamaları sonuçları doğrultusunda tüberkülin teamül cetveli hazırlanacak, onaylanıp mühürlendikten sonra, düzenleyen yerde ve şube müdürlüğünde muhafaza edilecektir. Müspet reaksiyon veren hayvanlar tazminatlı kesime sevk edilecek, şüpheli ve menfi reaksiyon veren hayvanlar birbirinden ayrı tutulacaktır.
- 1.7.7.** Mecburi kesimi yapılacak hayvanların, mahallinde kesim, kavurma, itlaf ve imha işlemleri esnasında Resmi Veteriner Hekim nezaret edecektir. Kesim, kavurma, itlaf ve imha işlemleri sonunda, her bir işleme ait rapor tanzim edilecektir. Kesimi yapılan hayvanların TURKVET kayıt sisteminden düşümünün yapıp yapılmadığı İl/ilçe Müdürlüklerince kontrol edilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.7.8.** Sığır Tüberkülozu hastalık taramalarında “**Tek İntradermal Test**” ya da “**İntradermal Karşılaştırmalı Test**” kullanılacak, Tüberkülin Teamül Cetvelleri, kullanılan teste göre **EK-18a** ya da **EK-18b**’ de verilen örnek tabloya uygun olarak tanzim edilecek ve hastalık hakkında karar verilecektir. “Tek İntradermal Test” te pozitif bulunan hayvanlar, yanıtıcı pozitif reaksiyondan ya da etkileşim reaksiyonundan şüphe ediliyorsa, “İntradermal Karşılaştırmalı Test” e tabi tutulabilir. Bu durumda söz konusu test, yapılan ilk testten en az 42 gün sonra yapılacak, Tüberkülin Teamül Cetvelleri **EK-18b**’ de verilen örnek tabloya uygun olarak tanzim edilecek ve hastalık hakkında karar verilecektir.
- 1.7.9.** Tazminat ödemesi ile ilgili olarak Bakanlığa Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatası ve Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Hak Ediş Belgesi gönderilecektir.
- 1.7.10.** İllerde mücadelede kurumlar arası işbirliğinin geliştirilerek özellikle Mahalli İdareler ve Sağlık Müdürlükleri ile koordineli çalışmaya özen gösterilecektir.

1.8. ŞARBON HASTALIĞI

- 1.8.1.** Son 5 yılda hastalık görülen mihraklardaki sirayete maruz hayvanların tamamı en geç 15 Haziran 2013 tarihine kadar aşılanacaktır. İl Müdürlükleri aşılama tamamladığında yaptıkları aşılama ilçe, köy-mahalle, B.Baş, K.Baş, T.Tırnaklı bazında mucadele@tarim.gov.tr adresine göndereceklerdir.
- 1.8.2.** Şarbon hastalığında en önemli korunma önlemi bu hastalıktan ölen hayvanların uygun bir şekilde ortadan kaldırılması olması nedeniyle, **ölen hayvanların otopsi yapılmadan**, iki metre derinlikteki çukurlara bulaşık toprak ve altlıkla birlikte yakılarak veya üzerlerine sönmemiş kireç dökülerek gömülmesi sağlanacaktır.
- 1.8.3.** Şarbon hastalığının teşhisi amacıyla Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüklerine kan frotisi veya steril svaplara emdirilmiş kan örneği tüp içinde gönderilecektir.

1.9. KUDUZ HASTALIĞI

- 1.9.1.** Hastalık şüphesi ve teyidi durumunda Kuduz Hastalığından Korunma ve Kuduz Hastalığı ile Mücadele Yönetmeliği hükümleri uygulanacaktır.
- 1.9.2.** Kuduz hastalığından şüphe edilen hayvanlar için müşahede yeri bulunmayan yerel yönetimlerin en kısa sürede yeterli kapasite ve donanıma sahip müşahede yeri oluşturması, mevcut olanların ise rehabilitasyonunun sağlanması, müşahede yerlerinin gerekli kayıt ve kontrol işlemlerinin yerel yönetimlerde görevli veteriner hekimlerce yapılması ve kuduz riskli temasa sebep olan sahipsiz hayvanların toplanması ve müşahede yerine taşınması sırasında kolluk kuvvetlerinden ve hayvanları koruma ile uğraşan sivil toplum kuruluşlarından da destek alınması için gerekli koordinasyon sağlanacaktır.
- 1.9.3.** **Kuduzla ilgili mücadelede kurumlar arası işbirliği kurulacak, özellikle Mahalli İdareler, İl Özel İdareleri, Sağlık Müdürlükleri, Üniversiteler ve Sivil Toplum Kuruluşları ile koordineli çalışmaya özen gösterilecek ve ortak mücadele planları geliştirilecektir.**
- 1.9.4.** **Sağlık Bakanlığı İl/İlçe Teşkilatları ile gerekli koordinasyon ve işbirliği sağlanacaktır. Kuduz şüpheli her ihbar, ihbarın alındığı gün itibariyle mutlaka resmi yazı ile Sağlık Bakanlığı İl/İlçe Teşkilatlarına bildirilecek ve mutlaka faks çekilecektir**
- 1.9.5.** Sahipsiz köpeklerin üremelerinin kontrolü amacıyla gerekli girişimlerde bulunulacaktır. Sahipsiz köpeklerin yaşam ortamlarını oluşturan çöplükler gibi tüm unsurların rehabilite edilmesi hususu İl Hıfzıssıhha Kurullarında gündeme getirilerek karar alınması sağlanacak, ilgili kuruluşlar resmi yazılar ile uyarılacak ve işbirliği yapılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.9.6.** Serbest veteriner hekimlerle, gönüllü kuruluşların yaptığı aşılamaların takibi yapılarak aşıları hayvanların tanımlanması için yerel yönetimler ve mahalli idareler nezdinde girişimde bulunulacaktır.
- 1.9.7.** Halkın eğitimine yönelik çalışmalar artırılacak, bu konuda bölgesel yazılı ve görsel basınla işbirliğine gidilmesi sağlanacaktır.
- 1.9.8.** Çevredeki tüm şüpheli ısırık vakaları dikkatle takip edilecektir. Tüm şüpheli vakalarda gerekli marazi madde alınacak, en seri şekilde soğuk zincirle ilgili laboratuvara gönderilecek ve hastalık çıkması halinde filyasyon tespit edilecektir.
- 1.9.9.** Kuduz şüpheli marazi maddelerin hastalığın aciliyeti ve önemine binaen kurye ile soğuk zincir bozulmadan dikkatli paketlenmesi yapılarak ya da personel görevlendirilerek laboratuvara gönderilmesi sağlanacaktır.
- 1.9.10.** Ölü olarak bulunan tilki, kurt, çakal gibi yabani hayvanların İl/İlçe Müdürlüklerimize haber verilmesi ya da getirilmesi sağlanacak, bu hayvanlar il ve İlçe Müdürlüklerince Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne ulaştırılacaktır.
- 1.9.11.** Enstitü Müdürlüklerince tespit edilen kuduz pozitif vakalar, virus yapısında olabilecek değişikliklerin izlenmesi amacı ile Ulusal Referans Laboratuvar olan Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsüne gönderilecektir.
- 1.9.12.** Avrupa Birliğinin 2003/803/EC sayılı kararı ile getirilen düzenlemeye göre; 3 Temmuz 2004 tarihinden itibaren AB'ne üye ülkelere köpek, kedi ve gelincikleriyle birlikte seyahat etmek isteyen şahısların beraberinde bulunan hayvanlarının; muhtemel hareket tarihlerinden 3 ay öncesine kadar AB tarafından onaylanmış laboratuvarlardan kuduz hastalığına karşı oluşmuş koruyucu antikör varlığını bildirir titre raporunun bulundurulması zorunludur. Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Kuduz Teşhis Laboratuvarı bu konuda akredite olmuş ve AB tarafından onaylanmış akredite laboratuvarlar içerisinde yer almıştır. Kuduz Anti Serum Titre Testi için kedi, köpek ve gelinciklerden alınacak kan serumlarının, alınması ve gönderilmesine ilişkin detaylı bilgi Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü'nün www.etlikvet.gov.tr adresinde yer almaktadır.
- 1.9.13. AŞILAMALAR;**
1. Aşılar Genel Müdürlüğümüzce ihale yapılmak suretiyle temin edilmiş olup, Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından ücretsiz olarak gönderilecektir. Aşılamalar ülke genelinde **4 Mart – 3 Mayıs 2013** tarihleri arasında kampanya tarzında yapılacaktır. Kampanya sonunda uygulanmayan aşılar Genel Müdürlüğümüz ile irtibata geçilerek ihtiyacı olan kurumlara gönderilecek ve bu aşıların zayı olması engellenecektir.
 2. Kampanya süresince sahipli ve sahipsiz tüm köpek ve kedilere ulaşılarak aşılanmaları sağlanacaktır. **Kedi – köpek programı için Bakanlık tarafından gönderilen aşılar sığırlara uygulanmayacaktır.**
 3. **Tilki ve sansar gibi sürü alışkanlığı olmayan yabani hayvanlardan kaynaklanan aktif mihrakların olduğu 1. derece riskli yerleşim yerlerinde; yapılacak risk değerlendirmesine göre sadece meraya çıkan sığırlara sınırlı aşı uygulaması 5996 sayılı Kanununun 4. Maddesi ve 43. Maddesi gereğince İl Özel İdare kaynakları ile temin edilecektir.**
 4. Köpek ve kedilerin aşılama ve kimliklendirme çalışmalarına Belediye Başkanlıkları, Veteriner Hekim Odaları, Veteriner Fakülteleri ve Sivil Toplum Örgütlerinin de gönüllülük esaslı katılımı için çaba gösterilecektir. Katılım sağlayan gönüllü kurum ya da veteriner hekimlere ücretsiz uygulanması koşulu ile tahsis edilerek uygulanması takip edilecektir.

5. Ülke genelindeki sahipli ve sahipsiz köpeklere yoğun parenteral aşılama yapılmasına yönelik bilgilendirme için kampanya esnasında broşür ve afişler, radyo ve TV spotları kullanılacaktır.
6. İl Müdürlükleri aşılama sonuçlarını 2 (iki) dönem halinde **EK-21'** de yer alan formu tanzim ederek öncelikle elektronik olarak mucadele@tarim.gov.tr, adresine, sonra yazılı olarak Genel Müdürlüğe bildireceklerdir. Söz konusu formun birincisi 04-31 Mart 2013 tarihleri arasında yapılacak çalışmaları kapsayacak şekilde Nisan ayının ilk haftasında, ikincisi ise 04 Mart-3 Mayıs 2013 tarihleri arasında yapılan bütün çalışmaları kapsayacak şekilde Mayıs ayının ikinci haftasında Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

1.10. RUAM HASTALIĞI

- 1.10.1. “Ülkesel Ruam Eradikasyon Projesi” sonucunda ülke genelinde sağlanan konumun devamlılığı için daha önce teste tabi tutulmamış olduğu tespit edilen hayvanlar ile riskli değerlendirilen veya kimlik belgesi bulunmayan at ve katırlar mallein testine tabi tutulacak, eşekler klinik muayeneden geçirilecektir.
- 1.10.2. Ruam taramasından geçirilmiş, hastalık yönünden menfi bulunarak Tek tırnaklı Hayvan Kimlik Belgesi verilmiş at ve katırlar ile klinik muayeneye tabi tutularak sağlıklı bulunan eşeklerin sevklerine müsaade edilecektir.
- 1.10.3. Yarış ve atlı spor gibi sportif amaçla yetiştirilen pedigri atlardan kan serumu toplanarak serolojik kontrollere devam edilecektir.
- 1.10.4. İstanbul İlinde Adalar İlçesine tek tırnaklı hayvan giriş ve çıkışları sıkı bir şekilde takip edilecektir.
 - a) Hayvan Sevk Raporu olmayan tek tırnaklı hayvanlar 21 gün süreyle karantinaya alınarak mallein tatbik edilecek, müspet reaksiyon veren hayvanlar tazminatsız olarak itlaf edilecektir.
 - b) Adalar İlçesinde tek tırnaklı hayvanların giriş dönemi olan ilkbahar ile çıkış dönemi olan Sonbaharda mevcut atların tamamına mallein tatbik edilerek, müspet reaksiyon veren hayvanlar itlaf edilecektir.
 - c) Yapılacak taramaların sonuçlarında müspet görülen atların geldikleri bölge tespit edilecek ve bu durum Genel Müdürlüğe ve ilgili İl müdürlüğüne bildirilecektir.
 - d) İstanbul ili, Adalar İlçesinde; Belediye ile işbirliği yapılarak, ilçede bulunan ahırların periyodik olarak dezenfekte edilmesi sağlanacak, dezenfekte edilmeye elverişli olmayan ahırlara hayvan giriş ve çıkışları Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonunca yasaklanacaktır.
- 1.10.5. Mallein uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi Ruam Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği'nde belirtilen hususlar çerçevesinde yapılacaktır. (**EK-7b**)' de karar verme örnekleri yer almaktadır.

1.11. ATLARIN ENFEKSİYÖZ ANEMİSİ HASTALIĞI

- 1.11.1. Hastalık bildirim, hastalıktan şüphe edilmesi durumunda alınacak önlemler, hastalık tespit edilmesi durumunda alınacak önlemler, epidemiyolojik araştırma ve karantinanın kaldırılması ile ilgili iş ve işlemler hakkında Atların Enfeksiyöz Anemisi Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinde yer alan hükümler uygulanacaktır.

1.12. KANATLI HASTALIKLARI

- 1.12.1. İlerdeki mevcut ticari işletmeler ile aile yetiştiriciliği şeklinde bulunan tüm kümes hayvanlarına ait bilgilerin güncelleştirilmesi sağlanacaktır. Entegre işletmeler (fason

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

üretim yapan kümesler dahil) öncelikli olmak üzere tüm kanatlı işletme ve kümeslerin **coğrafi koordinatları** GPS cihazı ile tespit edilerek TÜRKVET üzerinden kayıt edilecek, elektronik ortamda ve evrak üzerinde ayrıca muhafaza edilecektir.

- 1.12.2. Mevcut kanatlı işletmelerince uygulanan aşılama programları takip edilerek çalışma sonuçları her ay TÜRKVET veri tabanına işlenecektir.
- 1.12.3. Kanatlı hastalığı şüphesi halinde laboratuvara numune gönderilerek, hastalık semptomu görülen sürülerde etken izolasyonu ve identifikasyonu yapılması sağlanılacaktır.
- 1.12.4. Tavuk vebası ve Newcatle hastalıkları konusunda ilgili personele, üreticilere ve tüketicilere yönelik sürekli eğitim çalışmaları sürdürülecektir.

1.13. NEWCASTLE (YALANCI TAVUK VEBASI) HASTALIĞI

- 1.13.1. Hastalıkla mücadelede Yalancı Tavuk Vebası Hastalığına Karşı Korunma Ve Mücadele Yönetmeliği ve Bakanlığımızca gönderilen genelge ve talimatlara göre işlem yapılacaktır.
- 1.13.2. Newcastle hastalığında, izolasyon için alt yapısı uygun olan Enstitülerce izole edilen virüs suşları identifikasyon (tiplendirilme) için URL' a gönderilecektir.
- 1.13.3. Ticari işletmeler ve entegrasyonlarla işbirliği yapılarak köy tavuklarına ve evcil güvercinlerin aşılmasına gayret gösterilecektir.
- 1.13.4. Ölen kanatlı hayvanların rastgele çevreye atılması engellenecek, üzerine kireç dökülmek suretiyle gömülmesi sağlanacaktır.

1.14. TAVUK VEBASI (AVIAN INFLUENZA-KUŞ GRİBİ) HASTALIĞI

- 1.14.1. Hastalıkla mücadelede "Tavuk Vebası Hastalığına Karşı Korunma Ve Mücadele Yönetmeliği" ve Bakanlığımızca gönderilen genelge ve talimatlara göre işlem yapılacaktır.
- 1.14.2. 04.10.2010 tarih ve 27692 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Kanatlı Hayvanlarda Görülen Kuş Gribi Salgını Konusunda Yapılması Gerekenler" konulu Başbakanlık Genelgesi kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile koordinasyon içerisinde bütün İl Müdürlükleri Ulusal acil eylem planı çerçevesinde kendi İl Acil Eylem Planını hazırlayacak ve gerektiğinde güncellenerek ilgili yardımcı kurumlara gönderilerek hastalık durumuna hazır olunması sağlanacaktır. Plan çerçevesinde görevlendirilen Bakanlığımız ve diğer kurum personeli mücadele ve biyogüvenlik konularında eğitilecektir.
- 1.14.3. Kuş gribi şüpheli kanatlı hastalıkları ile ilgili duyurular en geç 2 saat içinde değerlendirilecektir. İnceleme sırasında kullanılacak koruyucu kıyafet, alet – malzeme ve dezenfektanlar önceden hazırlanarak kullanıma hazır set halinde tutulacak, hastalık mücadelesinde kullanılan malzeme depoları düzenli ve her zaman ulaşılabilir durumda olacaktır.
- 1.14.4. Kuş gribi şüpheli vakalar derhal elektronik ortamda mucadele@tarim.gov.tr adresine gönderilecek, hastalıktan şüphe edilmesi durumunda düzenli olarak bilgi notu gönderilecektir.
- 1.14.5. Hastalık mücadelesi amacıyla kanatlı itlafında Acil Eylem Planında belirtilen metotlar kullanılacak hayvanlara eziyet edilmesi engellenecektir.
- 1.14.6. Hastalığın görülmediği sükûnet dönemlerinde aşağıda belirtilen koruyucu tedbirlerin alınması için gerekli duyurular yapılacaktır.
 - a) Özellikle riskli sulak alanlar çevresindeki yaklaşık 1 km. mesafeli alanda kaz, ördek gibi suda yaşamaya ihtiyaç duyan kümes hayvanlarının mutlaka kapalı alanlarda tutulması,

- b) Tavuk, horoz, hindi gibi suda yaşamaya ihtiyaç duymayan kümes hayvanlarını açıkta beslemek ve dolaştırmak isteyen hayvan sahiplerinin ise hayvanlar için gezinti yeri olarak belirledikleri alanların etrafını tel ile çevirerek ve üstünü de devekuşu işletmeleri hariç olmak üzere aynı şekilde tel, ağ veya teması kesecek başka bir yapı malzemesi ile örterek kanatlıların gezinti yerlerini sınırlandırılması, böylece göçmen su kuşları ile olası temas riskinin önlenmesi,
- c) Köylerde açıkta beslenen ve dolaştırılan kaz, ördek gibi suda yaşamaya ihtiyaç duyan kanatlı hayvanlar ile suda yaşamaya ihtiyaç duymayan tavuk, hindi gibi kanatlı hayvanların aynı yerlerde bulundurulmaması.
- d) Ölen kanatlı hayvanların rastgele çevreye atılması engellenmesi ve üzerine kireç dökülmek suretiyle gömülmesi.

- 1.14.7.** Bakanlığımızca yürütülen projeler kapsamında Ülke genelinde “Eğiticilerin Eğitimi Seminerleri” düzenlenmiştir. Söz konusu seminerlere katılan personel aldığı eğitimi diğer personel ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şubesine yeni atanan personele aktaracaktır. Riskli dönemler yaklaştığında bu eğitimler tekrarlanacak, personel eğitimleri tutanak altına alınarak muhafaza edilecektir.
- 1.14.8.** İl/İlçe Müdürlüklerinde söz konusu hastalık şüphesinde veya çıkışında kullanılmak üzere tulum, çizme ve eldiven gibi tek kullanımlık koruyucu kıyafetler ile gözlük, maske ve etkin dezenfektanlar depolarda hazır ve düzenli bulundurulacaktır. İlk müdahale için gerekli olan malzemeler set halinde çanta içinde hazır tutulacaktır.

1.15. ARILARIN AMERİKAN YAVRU ÇÜRÜKLÜĞÜ

- 1.15.1.** Temel petek üretim yerlerinden numune alınması, hastalığın tespiti halinde yapılacak iş ve işlemler, Arı İşletmeleri ve Temel Petek Üretim Yerleri Faaliyet Raporu (**EK-11**) ve bunun gibi hususlarla ilgili Bal Arılarının Amerikan Yavru Çürüklüğü Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği hükümleri uygulanacaktır.

1.16. NAKLEDİLEBİLİR SÜNGERİMSİ BEYİN HASTALIKLARI (BSE, KEDİLERİN SÜNGERİMSİ BEYİN HASTALIĞI, SCRAPIE)

- 1.16.1.** Hastalık şüphesi ve bildirim, resmi teyit durumunda yapılacak uygulamalar ile TSE'nin izlenmesi ve bunun gibi hususlarla ilgili “**Nakledilebilir Süngerimsi Beyin Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği**” hükümleri uygulanacaktır.
- 1.16.2.** Halk sağlığı ve gıda güvenliği açısından önem arz eden Sığırların Süngerimsi Beyin Hastalığı izleme programı laboratuvar kapasitesinin artırılması, mezbaha altyapılarının geliştirilmesi ve bütçe imkanlarına bağlı olarak genişletilebilecektir.
- 1.16.3.** Sinirsel semptomla seyreden hastalık belirtileri gösteren tüm hasta kediler sinirsel semptomla seyreden hastalıklar yanında FSE yönünden de incelemeye alınacaktır.

1.17. İHBARİ MECBURİ BALIK HASTALIKLARI

- 1.17.1.** İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik ile ihbarı mecburi olan balık hastalıkları, Su Hayvanlarının Sağlık Koşulları İle Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinde ise hastalığa duyarlı türler belirtilmiştir.
- 1.17.2.** Duyarlı tür kapsamına girmeyen balıklarda hastalık görülmesi durumunda ihbarı mecburi hastalık olarak değerlendirilmeyecek sadece izleme çalışması yapılacaktır. Bu izleme çalışması için (**EK-19 ve EK-20**)’ de yer alan Balık Hastalıkları İzleme

Formu iki nüsha olarak doldurularak bir nüshası Bornova Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğüne, bir nüshası da Bakanlığa gönderilecektir.

- 1.17.3.** İhbarı mecburi balık hastalığının çıkması durumunda İl Müdürlüğü Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlükleri Gıda ve Yem Şube Müdürlüklerini, Gıda ve Yem Şube Müdürlükleri de yapılacak su ürünleri sevkleri sırasında Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerini mutlaka bilgilendirecektir.
- 1.17.4.** İhbarı mecburi balık hastalıklarından birinin görülmesi durumunda aşağıdaki mücadele yöntemi uygulanacaktır.
- 1.17.5.** Hastalık çıkması durumunda kordon sınırları, Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonunca, enfekte çiftliğin bulunduğu su havzası veya kıyı alanında yer alan ve bulaşma ihtimali olan yerler dikkate alınarak belirlenecektir.
- 1.17.6.** Kordon konulan şüpheli alan içindeki tüm balık çiftlikleri tespit edilerek, buralardan marazi maddeler alınacak ve **(EK-19 ve EK-20)**' de yer alan Balık Hastalıkları İzleme Formu ile birlikte laboratuvara teşhis için gönderilecektir. Bu çiftliklerin, hastalığa duyarlı ve duyarlı olmayan türler yönünden balık, yumurta, larva, gamet ve yem alım ve satımı yaptığı yerlerin kayıt altına alınması sağlanacaktır. Hastalık çıkan işletmelerde Hastalık sonrası Hastalık İzleme programı, aynı su kaynağındaki işletmeler ile, balık, yumurta, larva, gamet, yem alışverişi yapılan işletmelerde ise Hastalık İzleme Programı uygulanacaktır. Bu programlar Ulusal Referans Laboratuvarı tarafından hazırlanacak ve Genel Müdürlük onayı ile yapılacaktır.
- 1.17.7.** Özel ve resmi kurum ve kuruluşlar tarafından ihbarı mecburi bir balık hastalığı teşhis edildiğinde teyit edilmesi ve izolatin muhafaza altına alınması için Ulusal Referans Laboratuvarına örnek/izolat gönderilecektir.
- 1.17.8.** İhbarı mecburi balık hastalıklarının bölgesel/ ülkesel durumunun belirlenmesi için Ulusal Referans Laboratuvar tarafından bölgesel/ ülkesel tarama çalışmaları programlanacak ve Genel Müdürlük onayı ile uygulanacaktır.
- 1.17.9.** Hastalık çıkan çiftliğin giriş çıkışlarında dezenfeksiyonu sağlayacak bir donanım bulundurulması sağlanacaktır.
- 1.17.10.** **Öncelikli olarak, yenilebilecek büyüklükte olan ve hastalığın klinik belirtilerini göstermeyen balıklar iç organları çıkartıldıktan sonra kontrollü olarak tüketime sunulacaktır.** Bu işlem için işletmenin bulunduğu yerde uygun tesis bulunmaması halinde balıkların uygun bir işleme tesisine şartlı ve kontrol altında çevreyi bulaştırmayacak şekilde nakledilmesi sağlanacaktır. Tüketilmeyecek olan balıklar ile yumurtalar ve işlem artığı iç organlar çukura gömme yöntemi veya imha fırınlarında yakılarak imha edilecektir.
- 1.17.11.** Hasta balıklar, yumurtalar ve gametler mutlaka geri çekilerek öldürülecek ve ölü balıklarla beraber çukura gömme veya imha fırınlarında yakılarak imha edilecektir. Balıkların porsiyonluk duruma gelmeleri için kısa bir zaman gerektiğinde ve karantina önlemlerinin uzatılmasında sakınca görülmediği durumlarda balıkların ticari boyutlara erişene kadar büyütülmelerine izin verilir.
- 1.17.12.** Karasal çiftlikte havuzlarda bulunan tüm balıklar boşaltıldıktan sonra (imha, porsiyon büyüklüğündekilerin tüketime sunulması v.s.) havuzdaki suda dezenfekte edilerek boşaltılır. Havuzlar temizlenir ve uygun dezenfektanla, Örneğin ;
- % 3 lük Formalin ile en az 5 dakika
- % 2 lik NaOH ile en az 10 dakika
- % 1 lik Virkon ile en az 1 dakika havuzlar dezenfekte edilir, kurutulur ve yıkanır.
- 1.17.13.** Havuzların yanı sıra tüm alet, ekipmanlarda (tanklar, giysiler vb) dezenfekte edilir. Çiftlik dışına hiçbir şekilde alet-ekipman, yem, balık, yumurta ve gamet çıkarılmayacaktır.
- 1.17.14.** Hastalığın epizootik araştırması yapılacak ve özellikle yemin de kaynağı araştırılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.17.15.** Hastalık çıkan işletmeden son 3 yıl içerisinde balık, yumurta veya gamet dağıtılan yerlerin isim ve adresleri tespit edilerek Bakanlık ve ilgili İl/İlçe Müdürlüklerine durum bildirilir.
- 1.17.16.** Aynı su kaynağı üzerinde bulunan diğer çiftliklere giren su, giriş yerinde dezenfekte edilir.
- 1.17.17.** Üretim çiftliklerinde ve tesislerde hastalık sebebiyle alınan karantina tedbirleri son imhadan 30 gün sonra, Bakteriyel böbrek hastalığı ise istisna olarak 60 gün sonra dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır. Doğal yataklarda ise son iki yıl yapılan hastalık izleme sonuçlarının negatif olmasından sonra karantina tedbirleri kaldırılır.
- 1.17.18.** İşletmelere aşağıda belirtilen hususlar önerilmelidir.
- Yeni konulacak yumurtalar iodofor (0.1 ppm iodin) ile 1 dakika muamele edilir. 3-5 dakika temiz deniz suyu ile yıkanıp dezenfekte edilmiş tanklara aktarılır. Yeni balık popülasyonu oluşturulurken alınacak balıkların veya yumurtaların alındığı işletmenin viral enfeksiyonlardan arı olduğunu gösteren raporları bulunmalıdır.
 - Enfeksiyon etkeninin yok edilmesi ve daha sonraki salgınların önlenmesi için tesislerde UV rays UV-C (254 nm)'lik dezenfeksiyon sistemlerinin veya filtrasyon sistemlerinin kurularak suyun havuzlara gitmeden önce bunlardan geçirilmesi gereklidir.
 - Isıl işlem görmüş yem kullanılmalıdır (VHS virusu 50 °C'de 10 dakikada, IPN virusu 80° C'de 10 dakikada inaktive olur).
- 1.17.19.** İhbarı Mecburi olmayan ancak ülkemiz için ekonomik ve ticari öneme sahip Diplostomiosis, tüberkülozis, Enfeksiyöz Pankreatik Nekrozis ve Viral Nervöz Nekrozis hastalıklarından şüpheli olgulardan mutlaka teşhis için laboratuvara örnek gönderilecektir. Bu hastalıklar yönünden Ulusal Referans Laboratuvar tarafından bölgesel/ ülkesel tarama çalışmaları programlanacak ve Genel Müdürlük onayı ile uygulanacaktır.

1.18. ÇİFT KABUKLU YUMUŞAKÇA VE KABUKLU HASTALIKLARI

- 1.18.1.** İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik ile ihbarı mecburi olan Çift kabuklu yumuşakça hastalıkları, Su Hayvanlarının Sağlık Koşulları İle Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinde ise hastalığa duyarlı türler belirtilmiştir.
- 1.18.2.** Çift Kabuklu yumuşakça veya kabuklularda herhangi bir anormal ölüm görülmesi durumunda, yetiştiriciler veya bu tür gözlemlerde bulunan herhangi bir kişi tarafından mümkün olan en kısa sürede İl/İlçe Tarım Müdürlüğüne ihbarda bulunulacaktır.
- 1.18.3.** Anormal ölüm görülen çift kabuklu yumuşakça ve kabuklulardan numuneler alınarak laboratuvara marazi madde gönderilecektir. Laboratuvar sonuçları gelene kadar geçici kordon konulacak ve kordon altındaki bölgeden hiçbir yumuşakça veya kabuklu çıkarılmayacaktır.
- 1.18.4.** Çift kabuklu yumuşakça ve kabuklu işletmelerinde teşhis laboratuvarları tarafından tespit edilen pozitif örneklerin, teyit amacıyla ulusal referans laboratuvar olan Bornova Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilmelidir.
- 1.18.5.** Laboratuvar sonucuna göre ihbarı mecburi bir çift kabuklu yumuşakça veya kabuklu hastalığı tespit edilmesi durumunda aşağıdaki mücadele yöntemi uygulanacaktır.
- Önce bir epidemiyolojik araştırma yapılarak bulaş yolları ve bulaşma kaynakları tespit edilecek ve buralarda da gerekli tedbirler alınacaktır.
 - Hastalığın klinik belirtisini gösteren hayvanlar öldürülerek imha edilecektir.
 - Hastalığın klinik belirtisini göstermeyen hayvanlar ise insan tüketimine sunulabilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonu tarafından aynı hastalıkla enfekte olmuş başka çiftlikler, yetiştirme alanları veya hasat edilmiş doğal yataklara hayvanların hareketine izin verilebilir.
- Üretim çiftliklerinde ve tesislerde, hayvanlar imha edildikten ve piyasaya arz edildikten sonra gerekli temizlik ve kimyasal maddelerle dezenfeksiyon yapılacaktır.
- Üretim çiftliklerinde ve tesislerde hastalık sebebiyle alınan karantina tedbirleri son imhadan 30 gün sonra, dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır. Doğal yataklarda ise son iki yıl yapılan hastalık izleme sonuçlarının negatif olmasından sonra karantina tedbirleri kaldırılır.
- Çift Kabuklu Yumuşakça hastalıkları ile ilgili olarak 2010 yılında, Balıkesir, Çanakkale ve İzmir illerinde Bakanlığımızca onaylanmış ve onaylanacak üretim alanlarında yılda iki kez izleme çalışması yapılacaktır. İzleme programı ile ilgili Çift Kabuklu Yumuşakça Hastalıkları İzleme Programı Bilgi Formu (**EK-22**), Çift Kabuklu Yumuşakçalarda Hastalık/Anormal Ölümler Bilgi Formu (**EK-23**) ve Yumuşakça Örneklerinin Paketlenmesi (**EK-24**) ekte belirtilmiştir. İzleme programı ile ilgili diğer detaylar daha sonra bildirilecektir.
- Hastalık çıkan üretim çiftlikleri ve işletmelerde deniz suyunun dezenfeksiyonu amacıyla klorin ve ozon kullanılabilir. Klorin olarak çamaşır suyu (sodium hypochloride) uygulanır. Ancak klorinli deniz suyunun çevreye zararlı etkilerinden dolayı işletmeden çıkarılmadan önce karbon filtresinden geçirilerek ya da sodyum veya potasyum thiosülfat ile muamele ederek nötralize edilmesi gereklidir. Tüm boru ve tanklar litreye 50 mg klorin (milyonda 50 kısım) veya litreye 00.8-1.0 mg ozon ile en az 30 dakika muamele edilir. Tank yüzeyleri ve borular hava ya da ısı ile kurutulmasını takiben iodoforlar da litreye 200-250 mg iodine ihtiva edecek şekilde en az 10 dakika uygulanabilir. Ekipman ve ayakların dezenfeksiyonu amacıyla aynı şekilde klorin, iodoforlar ve sodyum hidroksit kullanılabilir.

1.19. AT VEBASI HASTALIĞI

1.19.1 Hastalığın kolaylıkla uzak bölgelere yayılmasında Culicoides cinsi sineklerin rolü büyüktür. Hastalık 1960 yılında Güney illerimizde büyük ölümlere neden olmuş 1961 yılında Ege bölgesinde Salihli, Turgutlu ve Manisa'da görülmüştür. Elazığ Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü tarafından üretilen canlı attenüe at vebası aşısı ve kontrol programları ile hastalık söndürülmüş ve bu güne kadar başka mihrak rapor edilmemiştir. Ancak hastalığın Eylül 2007 de Senegal ve Eylül 2008 de Etiyopya'da rapor edilmesi yanında, aynı vektörlerin neden olduğu Mavidil hastalığının Akdeniz Ülkelerinde ve Bulgaristan'da görülmesi, At Vebası hastalığının görülebilirliği açısından önem taşımaktadır. Bu durum dikkate alınarak bölgedeki atlarda görülen her şüpheli vaka mutlaka Merkez Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsüne bildirilecektir.

1.20. KÜÇÜK KOVAN KURDU (AETHINA TUMIDA)

1.20.1 Larvaları bal veya polen depolu peteğin içerisinden tünel kazarak peteğe zarar veren veya bunları yok eden, bala dışkı bırakan, balın rengini değiştiren ve balda mayalanmaya ve köpüklenmeye yol açan bir böcektir. Söz konusu semptomların görüldüğü kovanlar hastalık yönünden incelemeye alınacaktır. Hastalığın görülmesi durumunda 21.12.2011 tarih ve 28149 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Bal Arılarının Küçük Kovan Kurdu ile Tropileaps Akarı Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği" hükümlerine titizlikle uyulacaktır. Kovan

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

hareketleri ve etkenle bulaşık ekipman kullanımı hastalığın yayılmasına neden olduğundan hastalık görülen işletmede kovan hareketleri ile bulaşık materyalin hareketleri kısıtlanacaktır.

1.20.2 Hastalık tespit edilen arıcılık işletmesinde bulunan ısıya dayanıksız malzemeler ve kovanın tamamı arılıktan uzak bir yerde kazılan bir çukurda yakılarak imha edilir. Isıya dayanıklı kovanın gövde, kapak ve dip tahtası ile işletmede kullanılan her türlü malzeme, yüzeyler iyice kazındıktan sonra pürmüzle yakılarak kullanılmasına izin verilir.

1.21. TROPİLAELAPS AKARI (TROPİLAELAPS MİTE)

1.21.1. Arıları etkileyen bir parazit olan Tropilaelaps akarı uzunluğu 1 mm' ye kadar uzanan kırmızı kahverengi bir akardır. Tropilaelaps akarlarının istila ettiği kolonilerde, Varroa hastalığına benzer hasarlar görülür. Yavru arılarda yüksek mortalite düzeyleri, düzensiz veya zayıf yavrulama, delikli kapsüller ve yetişkin arıların beklenen yaşam ömründe azalma görülebilir. Şiddetli istilalarda ölü yavru sayısı fark edilebilir koku yayacak kadar artabilir. Söz konusu semptomların görüldüğü kovanlar hastalık yönünden incelemeye alınacaktır. Hastalığın görülmesi durumunda 21.12.2011 tarih ve 28149 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Bal Arılarının Küçük Kovan Kurdu ile Tropilaelaps Akarı Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği" hükümlerine titizlikle uyulacaktır. Kovan hareketleri hastalık görülen işletmede kısıtlanacaktır.

1.21.2. Hastalık tespit edilen arıcılık işletmesinde bulunan ısıya dayanıksız malzemeler ve kovanın tamamı arılıktan uzak bir yerde kazılan bir çukurda yakılarak imha edilir. Isıya dayanıklı kovanın gövde, kapak ve dip tahtası ile işletmede kullanılan her türlü malzeme, yüzeyler iyice kazındıktan sonra pürmüzle yakılarak kullanılmasına izin verilir.

1.22 EPİZOOTİK HAEMORRHAGİK DİSEASE (EHD)

1.22.1 Ülkemizde 2007 yılı Haziran ve Temmuz aylarında Aydın ve Muğla illerinde sığırlarda göz kapaklarında şişlik ve lakrimasyon, salivasyon, konjunktivalarda hiperemi, burun akıntısı, değişik derecelerde nekrotik-erosiv ve yer yer ülseratif tabiatla stomatitis, bazı olgularda keratitis, memede kızarıklık ile karakterize salgınlar görülmesi üzerine Bornova VKAEM tarafından gerekli inceleme yapılmış, hasta hayvanlardan izole edilen viruslar ile hastalığı atlatan hayvanlara ait kan serumu örnekleri Institute For Animal Health Pirbright Laboratory'ye EHD şüphesi ile gönderilmiş ve EHD tip 6 olarak tanımlanmıştır.

1.22.2 2008 yılı Temmuz ayında ise Denizli ve İzmir illerinden Bornova VKAEM ateş, burun akıntısı, ağız ve dilde yara, ishal, dilde morarma, yüzde şişlik ve kuzu ölümleri anemnezi ile koyun materyallerinden EHD virusu izole edilmiştir.

1.22.3 Ülkemizde hem sığır hem de koyunlarda görülen EHD hastalığı, culicoides cinsi sokucu sinekler tarafından taşınmaktadır. Bu nedenle hastalıkla mücadele amacıyla culicoideslere yönelik olarak düzenli uygun ilaçlar kullanılmalıdır.

1.22.4 Sığır ve koyunlarda yukarıda söz edilen semptomlara rastlandığında, şüpheli hayvanlardan EDTA'lı kan, ölen hayvanlardan iç organ örnekleri, hastalığı atlatan hayvanlardan 21-30 gün sonra kan serumu soğuk zincirde bölge enstitüsüne gönderilmelidir.

1.22.5 Hastalık tespit edilen işletmede bulunan enfekte ve şüpheli hayvanların, virüs saçımını önlemek üzere, kesime sevk edilmesi için yetiştirici teşvik edilecektir. Hastalık nedeniyle konulan kordon ve karantina önlemleri, klinik semptomların

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

ortadan kalkmasından sonra, etkenin inkubasyon süresi dikkate alınarak yapılacak laboratuvar incelemesinde, etkenin tespit edilmemesi durumunda, temizlik ve dezenfeksiyon yapılarak kaldırılacaktır.

1.23 İHBARI MECBURİ DİĞER HAYVAN HASTALIKLARI

1.23.1 5996 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları yeniden belirlenmiş ve 22 Ocak 2011 tarih ve 27823 sayılı resmi gazetede yayımlanmıştır.

1.23.2 Hastalığın tespit edildiği işletmelerde kordon ve karantina önlemleri alınacak, hasta, şüpheli ve sağlam hayvanlar birbirinden ayrılacaktır. Hastalığın yayılımının önlenmesi için hasta ve şüpheli hayvanların kesime sevk edilmesi için yetiştiriciler teşvik edilecektir. Hastalık nedeniyle konulan kordon ve karantina önlemleri, klinik semptomların ortadan kalkmasından sonra, etkenin inkubasyon süresi dikkate alınarak yapılacak laboratuvar incelemesinde, etkenin tespit edilmemesi durumunda, temizlik ve dezenfeksiyon yapılarak kaldırılacaktır.

2. İHBARI MECBURİ OLMAYAN BAZI HASTALIKLAR

2.1. INFECTIOUS BOVINE RHINOTRACHETS (IBR/IPV) HASTALIĞI

2.1.1. IBR/IPV hastalığının ülkemizde yayılmasını önlemek amacıyla özellikle damızlık hayvanlara yönelik aşağıdaki tedbirlerin gerek İl Müdürlüklerince, gerekse ilgili kurum ve kuruluşlarca alınması gerekmektedir. Buna göre;

- a) Tabii tohumlama boğalarının, hastalıktan korunması için mutlaka inaktif marker IBR aşısı ile aşılması, inaktif marker aşılarının seronegatif hayvanlara yapılması, 6 ayda bir rutin olarak IBR yönünden kontrol edilmesi ve seropozitif boğaların kesinlikle damızlıkta kullanılmaması,
- b) 2003 yılından itibaren özel ve kamuya ait damızlık sığırlarda inaktif marker IBR aşısı uygulamasına geçilmesi,
- c) Besi hayvanlarına ise inaktif konvansiyonel veya inaktif marker IBR aşısı uygulamasının kontrollü yapılması için besicilerin teşvik edilmesi,
- d) Sun'i tohumlama boğalarına IBR aşısı uygulanmaması, stok spermalarda virus izolasyonu yapılması ve sonucun negatif çıkması halinde spermaların piyasaya sunulması, seropozitif boğaların damızlıktan çıkarılarak kesime sevk edilmesi gerekmektedir.

2.2. GUMBORO HASTALIĞI

2.2.1. Kanatlı yetiştiricisini büyük ekonomik kayıplara uğratan önemli hastalıklardan biride Gumboro (İnfeksiyöz bursal hastalığı-IBD) hastalığıdır. Hastalığın çok bulaşıcı ve immunosupresif olması nedeniyle kanatlı sektörü açısından ihmal edilmemesi gereken bir hastalıktır. Hastalıkla mücadelede ve korunmada alınacak idari tedbirlerin yanında, aşı seçiminin ve programlarının çevredeki hastalık riski durumu ve civcivlerin maternal antikör düzeyinin belirlenerek yapılması gerekmektedir.

2.3 İPEKBÖCEĞİNDE KARATABAN (NOSEMA)

2.3.1 İllerde ipekböceği işletmeleri kayıt altına alınacak, üreticilere karataban hastalığı hakkında bilgi verilecek, beslenme evleri ile sahaların iki kez dezenfeksiyon yapılması sağlanarak, "Dezenfeksiyon Belgesi" verilecektir. Dezenfeksiyon Belgesi olmayan işletmelere tohum verilmeyecektir.

2.4. TEK TIRNAKLILARDA BABESİOSİS (B.caballi) ve THEİLERİOSİS (T.equi)

2.4.1. Ülkemizde tek tırnaklılarda Babesiosis (B.caballi) ve Theileriosis (T.equi) hastalığının kontrolü için İl/İlçe Müdürlüklerince yapılan hastalık taramalarında atlar söz konusu hastalıklar bakımından muayeneye tabi tutulacak ve hastalık belirtisi gösterenlerden EDTA'lı kan ile üzerlerinde bulunan keneler bölge enstitülerine teşhis amaçlı gönderilecektir.

2.4.2. Klinik olarak şüpheli hayvanların tedavileri yapılmalı ve klinik belirtiler ortadan kalkıncaya kadar diğer tek tırnaklılardan ayrı tutulmalıdır.

2.4.3. Teşhis amaçlı gönderilen kan serumu ya da kan örneğinin şüpheli çıkması durumunda hayvanların gözetim altına alınması, bu hayvanların ve seronegatif tespit edilmiş tek tırnaklıların 1 yıl boyunca her ay düzenli olarak laboratuvar muayenelerinin tekrarlanması gerekmektedir.

2.4.4. Hastalık OIE'nin hastalıklar listesinde yer aldığından AB ülkeleri tarafından hayvan giriş-çıkışlarında bu hastalıkların her türlü kontrolü yapılarak arılık aranmaktadır.

2.4.5. Hastalığın ülkemizde varlığı, yayılışı hakkında yeterli bilgiye sahip olunması, bulaşma ve nakillere engel olunması için ülkeye giriş ve çıkışı yapılan atlar da dahil olmak üzere gerekli tüm kontrolleri yapılmalıdır.

2.4.6. Hastalıktan korunmada tek tırnaklıların üzerindeki ve buldukları yerdeki kenelerle mücadele de oldukça önem arz etmektedir. Atların barınaklarındaki çatlak ve yarıklar kapatılmalı, badana edilmeli, yer ve duvarlar uygun akarisitlerle ilaçlanmalı ve kenelerin yaşam alanları bozulmalıdır.

2.5. KENE MÜCADELESİ (KIRIM-KONGO KANAMALI ATEŞİ)

2.5.1. Kırım Kongo Kanamalı Ateşi hastalığı bir hayvan hastalığı değildir. Hastalık etkeni hayvanlarda bulunmakla birlikte herhangi bir semptomu sebep olmamaktadır. Hastalık etkenini taşıyan kenelerin insanla teması durumunda, insanlarda hastalık görülmektedir.

2.5.2. İl Müdürlükleri ihtiyaç halinde mahalli kaynakları kullanarak ilaç alımı yapacak ve mücadele çalışmalarına katılacaktır. Bu kapsamda üreticilere yönelik olarak gerek barınak ve gerekse hayvanlarda alınacak önlemler konusunda bilgilendirme çalışmaları sürdürülecek, ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliği artırılacaktır.

2.5.3. Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Hastalığı görülen yörelerden toplanan başta *Hyalomma marginatum marginatum* olmak üzere, *Hyalomma excavatum*, *Rhipicephalus bursa*, *Boophilus annulatus*, *Dermacentor marginatus* gibi bazı kene türleri hastalığın vektörü olarak tespit edilmiştir. Bu amaçla;

- Özellikle dağlık, ormanlık alanlarda hastalığın yaygın olduğu göz önünde bulundurularak çiftlik hayvanları, kene kaynağı olabilecek diğer yabani hayvanlardan (yaban tavşanı, kirpi, domuz, deve kuşu ve bazı kuşlar) uzak tutulmalıdır.

- Hastalığın görüldüğü illerde, kene mücadelesiyle ilgili eğitim çalışmalarına önem verilerek, kenelerin yaşam koşullarının bozulması gibi ilaçlama harici önlemler de anlatılmalıdır (barınaklarda bulunan yarık ve çatlakların sıvanması, barınakların badana edilmesi v.b). Ayrıca ilaçlama, hayvan veya insan üzerinden kenenin nasıl ayrılacağı v.b konularda demonstratif çalışmalar yapılmalıdır.
- Hayvanların ilaçlanmasında kenelerin aktif oldukları dönemde (yörelere göre değişmekle birlikte Mart-Ekim ayları arası) periyodik olarak ilaçlamalar yapılmalıdır. Diğer dönemlerde de periyodik olarak kene kontrolleri ve buna bağlı ilaçlamalar yapılmalıdır. Mücadele çalışmalarına mahalli idarelerin ve yerel yönetimlerin katılımı sağlanmalıdır. Mümkün olduğu ölçüde bu ilaçların uzun etkili olanları tercih edilmelidir.
- **İlaçlama yapanlar eldiven, koruyucu kıyafet, temizlik ve dezenfeksiyon gibi kişisel korunma önlemi almalıdır.**
- Yapışan keneler kesinlikle ezilmeden ve kenenin ağız kısmı koparılmadan (bir pensle sağa sola oynatarak, çivi çıkarır gibi) alınmalıdır.
- Isırılan kişinin iki hafta süreyle ateş ve diğer belirtiler yönünden takip edilmesi gerekmektedir. (ateşin 38,5 °C veya üzerinde olması halinde acilen tam teşekküllü hastaneye başvurulmalıdır)
- Barınaklar için yerde ve duvarlarda uzun süre kalabilecek akarisitler buharlaşma etkisi de dikkate alınarak püskürtme-pulverizasyon şeklinde kullanılmalıdır. Mümkün olduğu ölçüde bu ilaçların uzun etkili olanları tercih edilmeli, ilaçlamalar yapılırken kene aktivasyonu, birbirini izleyen periyotlarda farklı ilaçların kullanılması gibi durumlar da gözetilmelidir.
- Hayvanların mümkün mertebe kapalı alanlara alınarak ilaçlanması ve ilaçlamadan sonra bir-iki saat bekletilmesi gerekmektedir.
- İlaçlama çalışmaları kampanya tarzında yürütülmeli ve çalışmalar doğrudan İl Müdürlüğüne koordine edilmelidir.
- Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerince İl Müdürlüklerinde görevli Veteriner Hekim, Mühendis, Tekniker, Teknisyen, Biyolog, Tarım Danışmanı, Sözleşmeli personel vb tüm personele yönelik eğitim toplantısı yapılarak mücadelenin ayrıntıları ile kişisel korunma önlemlerinin anlatılmalıdır.
- İhtiyaç halinde illerde diğer kurum ve sivil toplum kuruluşlarından destek alınması, başta araç olmak üzere alet-malzeme ve diğer konularda İl Özel İdarelerinden destek alınması gerekmektedir.
- İlaçlamanın ilacın prospektüsüne uygun olarak yapılmasının sağlanması ve gereksiz ilaç kullanımının engellenmesi, sığırların 4 hafta sonra yeniden ilaçlanmasının ihmal edilmemesi gereklidir.
- Gerek mücadele öncesi ve gerekse mücadele esnasında bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmalarında yerel radyo ve televizyonlardan yararlanılması, panik yaratmayan, güven duyulan ve tutarlı açıklamaların yapılarak halkın aydınlatılması gerekmektedir.

2.6 VARROASIS

- 2.6.1** Varroa hastalığı arı yetiştiricilerini büyük ekonomik kayıplara uğratan hastalıklardan biridir. Yetiştiricilere hastalık hakkında bilgi verilerek, hastalık ile mücadelede asıl önemli noktanın bilinçli bir arıcılık olduğu anlatılacak ve gerekli bilgilendirmeler yapılacaktır.
- 2.6.2** Yetiştiricilerin arı sağlığında ruhsatsız ve veteriner hekimlerin kontrolü dışında etiket dışı ilaç kullandıkları veya ilaçları uygun zamanda kullanmadıkları bunun sonucunda da arı ürünlerinde kalıntı problemleri olduğu bilinmektedir. Yetiştiricilerle yaygın bir

şekilde temas kurularak hastalıkların; doğru ilaçların doğru zamanda kullanılması ile önlenebileceği hatırlatılacaktır.

- 2.6.3** Varroa ile mücadele için fiziksel, kimyasal, biyolojik ve hatta genetik yöntemler denenmekle birlikte en çok kimyasal yolla mücadele edilmektedir. Kimyasal yolla yapılan mücadele bazen yanlış uygulamalar sonucu arı akarları yanında kendisi de bir akar olan arıya da zarar vermektedir. Mücadelede kullanılması gereken ilaçlar, uygun dozları ve zamanı konusunda yetiştiricilere yapılacak eğitim çalışmalarına önem verilmelidir. Eğitimlerde akarlarda oluşabilecek dirençlilikten dolayı münavebeli ilaç kullanımının önemine dikkat çekilmelidir.

2.7 SCHMALLEMBERG HASTALIĞI

- 2.7.1** Hastalık ilk olarak Kasım 2011 de Almanya'da tespit edilmiş, daha sonra Hollanda, Fransa ve Belçika'da yoğun olmak üzere İngiltere, Lüksemburg ve İtalya'da da görülmüştür.
- 2.7.2** Schmallenberg virüsü, Akabane virüs gibi Bunyaviridae ailesinden bir virus olup, culicoides türü sinekler aracılığı ile hayvandan hayvana bulaştırılmaktadır. Virüsün insanlara geçebileceği ile ilgili bir bilgi henüz tespit edilmemiştir.
- 2.7.3** Yapılan çalışmalarda enfeksiyona yakalanan gebe koyunlarda 28-36 günler, sığırdaki ise 75-110 günler arasında fütusta enfeksiyon oluşturduğu ve genellikle anomalilere/abortlara sebep olduğu tespit edilmiştir.
- 2.7.4** Schmallenberg virusu ile enfekte olmuş sığır ve koyunlar, boynu ve eklemleri yamuk, kafatasının içi su toplamış (hidrosefalik) kuzu ve buzağılar doğurmakta ya da ölü doğum yapmaktadır. Bazı kuzu ve buzağılar ise doğduktan hemen sonra ölmektedir. Hastalık koyunlar gibi keçilere de bulaşabilmekte ve oğlaklarda da aynı problemler gözlenmektedir.
- 2.7.5** Schmallenberg virüsü ile enfekte olmuş sığırlarda ishal, süt azalması ve ateş gibi genel semptomlar görülmekte, koyunlar da ise hiçbir belirti görülmemektedir.
- 2.7.6** Schmallenberg virüsünün Ülkemizde yayılmasının önlenmesi için öncelikle virüsün tespit edildiği ülkelerden ithal edilmiş hayvanların doğum sonuçları izlenmeli ve yukarıda açıklanan semptomların görülmesi durumunda alınan numuneler Schmallenberg virüsü yönünden de incelenmeli, bugün itibarı ile de hastalıkla mücadelede, sivrisineklerle mücadelenin dışında bir yöntem bulunmadığı dikkate alınarak, sivrisineklerle mücadele edilmelidir.

P- HAYVAN REFAHI

1. Hayvan sağlığı ile birlikte ele alınan hayvan refahı konusuna özel önem verilecektir.
2. Hayvanlarda acı ve ıstırap, yara bere, stres ve korkuya neden olacak hiçbir müdahaleye izin verilmeyecektir.
3. Gerek çiftlik hayvanlarının bakımı, beslenmesi, nakliyesi ve kesimi esnasında gerekse deneysel ve diğer bilimsel amaçlar için hayvan kullanımında eziyetten uzak ve minimum düzeyde heyecan, acı ve ızdırap duymalarını sağlayacak düzenlemelerin yapılması için eğitim ve yayım çalışmaları sürdürülecektir.
4. Salgın ve zoonoz hastalıkların kontrolü ve eradikasyonu nedeniyle yapılacak zorunlu itlaf işlemlerinde kamuoyu duyarlılığı dikkate alınarak önlem alınacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

5. İtlaf edilmesi gereken hayvanların imhasında sağlık ve sanitasyon tedbirleri aksatılmayacak ve çevrenin korunmasına özen gösterilecektir.

Yukarıda belirtilen prensipler çerçevesinde 2013 yılı mücadele programının merkez ve taşra kurumlarımızda salgın, bulaşıcı ve paraziter hastalıklarla mücadele hizmetlerini fiilen yürütmekte olan tüm yönetici, veteriner hekim ve yardımcı sağlık personeli ile diğer görevliler tarafından aksatılmadan titizlikle uygulanması, genelge kapsamında illerde hizmet veren serbest veteriner hekimlerin eğitilmesi, uygulamalar esnasında hızlı haberleşme, çabuk ve güvenilir teşhis, zamanında müdahale, entegre gıda güvenliği yaklaşımı konusunda daha etkin görev alınması ve AB uyum sürecinde sürekli yenilenen mevzuat ve uygulamaların takip edilmesi, daha etkin kontrol ve denetim yapılması, bu genelgenin İl Müdürlüklerindeki ilgili tüm personele imza karşılığı tebliğ edilmesi, aynı zamanda ilgili kurum ve kuruluşlara duyurulması, gerekli koordinasyonunun sağlanması ve yenisi yayınlanıncaya kadar uygulamanın bu doğrultuda yapılması hususlarında gereğini önemle arz/rica ederim.

Habib CAN
Genel Müdür V.

DAĞITIM:

Gereği:

81 İl Valiliğine (İl Müdürlüğü),
7 VKEM'ne,
Vet. Kont.Mrk.Arş.Ens.Müd.ne
Şap Enstitüsü Müdürlüğüne,
Hayvancılık Genel Müdürlüğüne,
Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğüne,
Balıkçılık ve Su Ürün. Genel Müdürlüğüne,
Tarımsal Arş. ve Pol. Genel Müdürlüğüne,
Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne,
Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne,
Strateji Geliştirme Başkanlığına,
Personel Genel Müdürlüğüne,
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müd.ne
Destek Hizmetleri Daire Başkanlığına,
Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Bşk.na
Tarım ve Kırsal Kal. Dest. Kur. Bşk.na
Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğüne
Et ve Balık Kurumu ,
Veteriner Fakültesi Dekanlıklarına,
Türk Vet. Hek. Birliği Merkez Konseyine,
Bölge Veteriner Hekim Odalarına,

Bilgi:

İçişleri Bakanlığına,
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına,
Hukuk Müşavirliğine,
Sağlık Bak.na (Temel Sağlık Hiz. Gn.Müd.),
Orman ve Su İşleri Bak.na (Doğa Koruma
ve Milli Parklar Gn.Müd.),
Genelkurmay TSK Sağlık Komutanlığına,
Yüksek Komiserler Kurulu Başkanlığına,
Türkiye Jokey Kulübü Başkanlığına,
Tarım Kredi Koop. Mer. Birliğine,
BESD-BİR,
Türkiye Yum.Ürt. Birliğine,
Türkiye Yem San. Birliğine,
TOBB,
TZOB,
SETBİR,
ET-BİR,
VISAD,
Türkiye Dam. Sığır Yet.Mer. Birliğine,
Türkiye Dam. Koyun-Keçi Yet.Mer.Birliğine,
Türkiye Arı Yet.Merk. Birliğine,
Türkiye Kasaplar Federasyonuna